

This Book is Due

P.U.L. Form 2

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباشی شارل

دیوان ہایوندہ محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لہ و معاصر وقعہ نوہسلرک قیودانہ
نظراً یازلمشدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

ہلال مطبعہ سی — باب عالی قارشوسندہ

۱۳۳۲

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباشی شارل

دیوان ہایونده محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لره و معاصر وقعه نویدلرک قیوداستہ
نظراً یازلمدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

باب عالی قارشوسنده ہلال طبعہ سی

۱۳۳۲

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

عدد : ۱

احمد رفیق

ممالک عثمانیہ

دمیرباش شہارل

دیوان ہایونہ محفوظ غیر مطبوع وثیقہ لہرہ و معاصر واقعہ نوپسارک قیود استہ
نظراً یازمیدر . دیوان ہایون وثیقہ لری عیناً مندرجدر .

استانبول

باب عالی قارشوسندہ ہلال طبعہ سی

۱۳۳۲

حق محفوظدر .

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی

مکمل بر تاریخ عثمانی وجوده کتیرمک ایچون اول امرده مختلف وقعه لرك كافه وناقیه جمع وتالیفی ، عثمانی سیاحتیات واجتماعیاته دائر قیوداتك تفتیق وتصنیفی وعثمانی تاریخچه دائر كرك لساعتمزده موجودیازمه انارك وكرك السنه اجنبیه یازلمش قیمتدار مؤلفانك واقفانه حاشیه لره طبع ونشری اسباب موفقیتك مهملرندن معدوددر. تاریخ عثمانی انجمنی تعالیمت اساسیه سنده بووظیفه اضاربه نظر اعتباره آلمش وانجمنك مقاصد اساسیه سی ایضاح اولوندین صروده بو قیل رسائلك طبعی ونشری ده ذكر اولونمشدر .

انجمن بونشریاتی واسع بر ساحه داختمده یازمه غیرت ایله جکدر .
(تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتی) نامی آلمنده نشر ایدیله جك اولان بو اثرلر آتیدکی مواد شامل اولاجقددر :

۱ . دولت علیه عثمانیه ایله اور، پادولنلری بینده وقوعه کان مخبرات سیاییه دیوان همیون وخزینة اوراق قیودانندن چیقاریلارق هر جلد بردولته عائد اولوق اوزره ترتیب اولوناجقددر. ینه بومیانده دولت عثمانیه ایله سائر اور و پادولنلری ازمسنده کی مناسباته متدائر اولوب دیوان همیون قیوداننده تصادف ایدیله مین تفصیلات لازمه درجه وثوتلرینه نظرأ السنه سائرده دن انتخاب وترجمه ایدیله جکدر .

۲ . عثمانیلرک بدایت ظهورنده ممالک عثمانیه ده اجرا ایدیلمن سیاخلره عائد آناردن صرف مملکتهمزه تفاق ایدن قسملر السنه مختلفه دن ترجمه وبرر جلد حالنده نشر ایدیله جکدر .

۳ . عثمانیلرک ظهورندن استانبولك فتحه قدر بیزانس مؤرخلرینك

(RECAP)

2070

1177

363

687219

عثمانی و بیزانس مناسبات سیاسیہ و تاریخیہ سنہ دائر یازدقلمی فصلار
عیناً ترجمہ و طبع اولونا جقدر .

۴ . سلاطین و مشاہیر عثمانیہ نیک حیاتہ و تاریخمزک مہم دور لرینہ
عائد اثر لر کافہ و ثقیلہ جمع و تالیف ایدیله جکدر .

اوروپا لیرجہ (مونوغرافی) نامی ویرین بوقیل نشریاتک فوائد
عظیمہ سی درکاردر . بومونوغرافیک نشری انجمنمزک وظیفہ اصلیه سی
اولان وایک جلدینک نشری قوہ قریبہ یه کلن عثمانی تاریخہ صرف
اولونا جق مساعی یی سکتہ دار ایمیہ جک و مجموعہ نیک نشرینہ ده منتظماً
دوام اولونا جقدر . بو اثر لر عثمانی تاریخک آتیا یازیلہ جق جلد لر ی ایچون
حاضرلق مقامہ قائم اولاجنی کبی عثمانی تاریخیلہ اشتغال ایده جک ذوات
ایچون ده منابع موثوقہ خدمتی ایفا ایده بیلیر .

تاریخ عثمانی انجمنی کلیاتک برنجی عدینہ (ممالک عثمانیہ ده دمیرباش
شارل) ایله باشلا یورز . بو اثر انجمنمز اعضاسندن احمد رفیق بک طرفندن
دیوان هایون قیوداتی تدقیق ایدیله رک یازلمش و بوتون وثیقہ لر متن اثرہ
عیناً درج ایدلشدر . کلیاتک سائر عدد لر ی ده متوالیا نشر ایدیله جکدر .
تاریخ عثمانی انجمنی

ممالك عثمانیه ده

دمیرباش شارل

— ۱ —

پولتاو ادن سوکرا - عثمانیلرک اسوج قرالیله مخبره لری - شارلک بندرده مراصلتی -
اوزی محافظی یوسف باشانک شارله محمد افندی بی مرخص کوندرمی - محمد
فدینک شارل ایله ملاقاتی - اوزی قلده می محافظی عبدالرحمن باشانک عزلی -
شارلک بندرده اقامتی

شمال حربی بوتون شدتیه باشلامشدی . بو حربک اک بویوک
قهرمانلری: روسیه چاری دلی پترو، دانیمارقه قرالی دردنچی فره دریق،
پولونیا قرالی ایکنجی اوکوست (۱)، اسوج قرالی اون ایکنجی شارل .
پترونک شمالده تعقیب ایلدیکی غایه، بالطق دکزینه تمامیه یرلشمکدی .
دانیمارقه قرالی دردنچی فره دریق اسوج حکمدارلرینه قایدی دینی یرلری
کری آلمق، هولشتاین قونتاغنی دانیمارقه یه تابع ایتمک ایسته یوردی .
پولونیا قرالی و ساقسرنیا پرسی اوکوست ده (لولاند) ی الده ایتمک
چالیشیوردی . بو اوچ حکمدارک بوتون فتوحاتی اسوجک ضررینه
ایدی . نهایت دلی پترو کندی مقصدینی تأمین ایچون پولونیا قرالی
اوکوست ایله اتفاق ایتمدی . استانبولده صالح مذاکراتی ختامه ایرنجیه
قدرهیچ سستی چیقارمادی، فقط کیزلی کیزلی تدارکاتده بولونمندن کری
طورمادی . بو صروده دانیمارقه قرالک حربه باشلاماسی اسوج قرالی

(۱) عثمانلی تاریخچونده نلذران .

اون ایکنجی شارلی غایانہ کتیردی. منتظم بر اسوج اردوسی (قوپنہاغ) اوکنده قرہیہ چیقدی، دانمارقہ قرالی مصالحہ یہ مجبور اولدی. بومصالحہ موجبنجہ هولشتاین قوتی حقوق و اراضیسنی استرداد ایدہ جک، دانمارقہ ایله پولونیا بیننده عقد اولنان معاہدہ فسخ ایدیلہ جکدی .

شارل بوموفیتی متعاقب پولونیا قرالی اوکوستک (ریغا) نی آمانسہ مانع اولق ایچون (لیولاند) اوزرینہ یورودی . بو صرہده پترودہ استانبولده مصالحہ نک عہد ایدلہ یکنی خبر آلدی . هیچ وقت غائب ایتمدن اون ایکنجی شارلہ قارشی حرکت ایتدی . فقط بو حرکت ، (ناروا) ده پترونک فلاکتی ایله نتیجہ لندی . اسوج آرسلافی برحمہده دلی پترونی زده لہدی . پوننیادن برچوق لرلر آلدی . شارلک پارلاق ظفری اوکوستک پولونیا تختندن محرومیتہ سبیب ویردی . برینہ کچن قرال ، استانیسلاوس لہ سچینسکی ایدی .

شارل بو متوالی مظفریتارلہ بسبتون جساتہ کلدی . پترونی بالطق ساحلارندن آتمق قابلدی . فقط شارل طوس طوغرو (موسقووا) بہ کیرمک ، پترونی اورادہ صلحہ اجبار ایتمک ایستہدی . بوبویوک وظیفہ یی پارلاق بر صورتده ایفا ایدہ بیلیمک ایچون روسلرک حمایہ سنندن چیقان قازاق خطمانی مازہ پیا ایله برلشدی .

شارل مظفر اردوسیلہ عثمانلی حدودینہ یاقلاشمشدی . او صو (۱) ، اوزی ایاتی (۲) عثمانلیرک حدود ممالکنندن معدوددی . شارل عثمانلی قوتسندن ده استفادہ ایتمکی دوشوندی . موسقوفلرک عثمانلیر ایچون مدہش بر خصم اولدیغنی بیلوردی ، پترونک قوت و نفوذنی قیرمق عثمانلیر ایچون ده لازمدی ، بناء علیہ عثمانلی دولتی ایله اتفاق عقدی طرفین ایچون

(۱) بوغ نوری

(۲) اوچاقوف

نافع شرطلر آلتندہ ممکن اولابیلیدی . شارل موسقوف خاکیمتہ نہایت ویرمک فکریلہ بواملہ خدمت ایتدی .
 بوسرہدہ عثمانلی تختندہ سلطان احمدخان ثالث سلطنت سوریوردی .
 صدراعظم ، چورلیلی علی پاشا ایدی . علی پاشا اندروندن تیشمه ایدی .
 سلطان احمد ثالث سلفی ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ ساجدارلق ایتمش ، ادرنہ وقعہسندن صوکرار تبہ وزارتہ نائل اولمشدی . علی پاشا خیرات و حسانی سور ، تصرف و انتظامہ رعایت ایدردی . سلطان احمد ثالث جلوسنی متعاقب رکاب هایون قائم مقاملغنه صعودایدن علی پاشا سلطان مصطفی نائیک کریمہ سی امینہ سلطان ایله ازدواج شرفہ نائل اولمشدی . علی پاشا مقام صدارتہ کچدیکی زمان (۱۱۱۸) اندرونده .
 تنسیقات اجرا ایتمش ، خزینہ ایشلرینی تنظیمہ موفق اولمشدی . علی پاشانک افعال و اجرا آتی هر کسک تقدیرینی جاب ایدیور ، زماننک شاعری :

ایم شریفندہ شہنداه زمانک
 سلطان سلاطین زمان داور یکتا
 خانان ملک مرتبہ خان احمد عادل
 کیم ذات هایونیدر آرایش دنیا
 اول پادشہ مملکت آراکہ ویرلمش
 اقبال سلیمان ، نفس حضر و مسیحا
 چون حکمت ایله اولدی صدارتده وکلی
 بردات خردمند وزیر هنرآرا
 دستور کرم کستر دارای ملک فر
 صدرالوزرا آصف اعظم علی پاشا

طرزنده علی پاشای، مدح و نثانن کری طورمیوردی (۱) .
 چورلیلی علی پاشا شمال حربنی کمال دقتلہ تعقیب ایدیوردی ، بو

مدھش حربك روسیہ، اسوج و پولونیا آہ سندنہ پیدایلدیکی خصوصت لردن دولتی مستفید ایتک ایستوردی . علی پاشادہ اسوج قرالی اون ایکنجی شارنک فکرنده ایدی . روسیہ بی ضعیف دوشورمک ایچون ہمہ حال اسوجله اتفاق ایتک لازمدی . حتی بو اتفاق ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ نہ ایس ایدلک ایستہ نیلمش ، اسوجک استانبولده سفیر بولوندر ماسنہ موافقت ایدلمشدی ؛ فقط بعض مانع لک ظہوری ایله بو آرزو حاصل اولامشدی (۱) .

علی پاشا دلی پترو ایله اون ایکنجی شارل بیندہ وقوعه کن محاربه لری اوزی و ایسی یوسف پاشانک کوندردیکی مکتوب لردن خبر آلدی . بو خبر لک زیادہ ممنونیتی موجب اولدی . یوسف پاشایه کوندردیکی قائم لردہ شارلی موفقیت لردن طولای تبریک ایچون نزدینہ بر ہیئت کوندرمسی امر ایتدی . یوسف پاشا آلدینی امرہ امتثالاً یرکوکلی محمد افندی (طورن) شہرینہ کوندردی . او صرہ دہ لہستانک اکثر عمل لری روس لک حمایتی آئندہ ایدی . محمد افندینک کچمسنہ روس لک مانع اولمالری هر زمان ملحوظدی . محمد افندی بو حال لردن طولای لہستان ایله آوستریا حدودی آرمسندن کچمکہ مجبور اولدی . آوستریا حدودندہ مأمور لری طرفندن استجواب ایدلدی . مسئلہ بی آوستریا

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۲۹۱ — سلطان مراد رابع زمانندہ اسوجله عثمانیلر بیندہ مناسبات باشلامشدی (۱۰۴۱) . حتی اسوجدن او زمانلر استانبولہ برسفریکلشدی . سلطان مراد رابعہ تقدیم اولونان بر تلخیصده آئیدہ کی فقرہ موجوددر :

« عرض بندہ بمقدار بودرکہ بوندن اقدام ازوجه قرالندن آسنائہ کلن الجی ینہ ولایتہ کیتک اوزرہ اولملہ یارینمی اولور اول بر کونمی اولور بانچہ دہ بر محلہ دہ رکاب هایونلرینہ یوزسورمک واذن هایونلری ایله ولایتہ کیتک باندہ احسان شریف لرن رجا و غنی ایدر . امر و فرمان پادشاهمکدر . »
 سلطان مراد رابع بر تلخیص کنارینہ شوسطر لری یازمشدر :
 « یارین ال اوپمز . اسکدارده اوپر . » (یازمہ برنسخہ)

مأمور لرینہ ، اولدینی کبی ، آکلاندی ؛ بیک درلو مشکلات ایچندہ
(طورن) شہرینہ گلککہ موفق اولدی .

یوسف پاشا طرفندن کوندربان مرخصک ورودی اسوج قرانک
ممنونیتی موجب اولدی . شارل آرتق بوتون امللرینہ موفق اولاجقدی .
فقط اول امرده عثمانلی رجانک اسوج حقندہ کی تمایلرینی آکلامق
لازمدی . شارل محمد افندی یہ دولت عثمانیہ احوالی سؤال ایتدی ،
کندیسنہ قارشی کوستربلن دوستانک درجہ سنی آکلامق ایستہدی .
مرخص ایلہ شارل آره سندنہ شو محاورہ جریان ایتدی :

-- پادشاھکنزک بکا قارشی بو درجہ دوستلق کوسترمنہ سبب
نہ اولیبایر ؟

— پادشاھمز سزک جسارتکنزی پک زیادہ تقدیر ایدر ، غیابکنزدہ
فوق العادہ حرمت بسار .

— عثمانلیلر آره سندنہ شہرتم نہ درجہ در ؟

— عثمانلیلر آره سندنہ او درجہ شہرتکنز یوقدر ؟ چونکہ سائر
دولتلرک استانبولہ سفیرلری بولوندینی حالہ سزک ہیچ سفیریکز
یوتدر . اسمکنز یالکنز مملکتکنزدن کلوب کیدن تاجرلر واسطہ سیلہ
معلومدر .

— پک اعلا . سزک پاشاکنز بی دولت علیہ ایلہ دوست ایدوب
مملکتکنزدہ بر سفیرم بولونماسنہ ، تاجرلریمزک کلوب کیتمنہ توسط
ایدہ بیلیرمی ؟ فقط بزم مملکتمز سبتہ بوغازی خارچندہ در . تجار
سفینہ لریمز بوغازدن کچرکن جزایر لیلر ضبط ایدر ، او زمان نہ یاباجفز ؟
— پاشامز دولت علیہدہ ہر شیئی یاپمایہ قادردر . ذاتاً جزایر
اواجانی دولت علیہیہ تابعدر . بز سزکلہ دوست اولوبدہ استانبولہ
سفیریکز بولونقدن صوکر او غائلہ پک چابوق برطرف اولور .

— پکی ، مادامکہ اولیہ در ، کچندہ جزایر لیلر بزم بر قابونمزی

آلدیلر، بازی اوتی استردار ایدیورک . برده حکومتکنز روسیہ یه قارشی
عجیابزه یاردم ایدہ مزمی ؟

— سزکله دولت علیہ پینندہ کی مسافہ اوزاقدز . امداد ناصل
قابل اولور ؟

— بونک قولای واره بن لهستاندن (قناجہ) یه طوغری وکیدرم .
حکومتکنزده بکا او طرفدن امداد کوندریر (۱) .

عثمانی مرخصی ایله اسوج قرالی پینندہ وقوعه کن شو محاوره تک
اساسی صدراعظم علی پاشانکده آمالنه موافقدی . فقط محمد اقدی
بومسئله لک حلتنه مأمور دکدی ؛ بونک ایچون شارلک تکلیفی حاوی
برکاغد آلهرق (اوزی) یه عودت ایتدی، وقوع حالی اوزی والیسی
یوسف پاشایه اطرافیلہ آکلادتدی .

یوسف پاشا اون ایکنجی شارلک ارزولرینی صدراعظمه سرعت
ممکنه ایله خبر ویردی . بو ارزولر علی پاشانکده فکرینه توافقی ایتدی ؛
یالکنز بعضلرینی اجرا ایتک غیر ممکندی . بوسبیدن علی پاشا اوزی
والیسنه کوندردیکی جوابنامہده جزایر لیلرک اسوجلیلردن آلدقلمی
قالیونک استردادی غیر ممکن اولدیغنی ، بومسئله اتفاقدن اول وقوعه
ککش اولاجنی جهتله جزایر لیلره قارشی بویله برتکلیف ایرادینه مساع
اولامیه جغنی ، مع مافیہ بوندن بویله اوجدن کله جک سفائنه تعرض
اولونماق ایچون جزایر ، تونس و طرابلس غرب اوجاقلرینه اوامر
لازمه کوندرلمک قابل اولدیغنی ، شمڈیلک روسیہ ایله مصالحه عقدایدلمش
اولدیغنی ایچون روسیہ یه قارشی امداد اردوسی کوندرمک ده ممکن
اولامیه جغنی خبر ویریوردی . مع مافیہ علی پاشانک فکرنجہ ، شارل
دولت عثمانیہ ایله مناسبات تأسیسنی ارزو ایتدیکی تقدیرده استانبولہ
برھیٹ کوندره بیلیردی .

اوزی محافظی یوسف پاشا صدراعظمك بوفكرلریخی اون ایکنجی شارله تبلیغ ایتدی ، او آندن اعتباراً یوسف پاشا ایله . شارل بئنده برنخبره قاپیسی آچیلدی . علی پاشا روسیه ایله حرب ایتکی دائماً ارزو ایدردی . فقط حرب وجدال ، سلطان احمد ثالث سیاسته مغایردی . یا شاه لاله صفاری ، چراغان اکلجه لریله کچن حیاتی قان قوقوسیه شائبه دار ایتک ایسته مزدی . علی پاشا سیاستنی تعقیدن کری طورمادی . شارل ایله مخبرات تأمیننه اوزی والیسی یوسف پاشانی مأمور ایتدی . اسوج قرالی روسلرله حرب ایتدیکي تقدیرده قریم خاننك اردوسیه برلکده امداده کله جکینی خبر ویردی . سلطان احمد ثالث صدراعظمك بوتشبتلریخی بالاخرم خبر آلدینی زمان وزیرینی تکدیر ایتمش ، روسیه ایله عقد ایدیلن معاهده نك فیخ ایدلمه سی ایچون قریم خاننه امرلر کوندرمشدی (۱) .

شارل ، سلطان احمد ثالث ایله وزیري بئنده جریان ایدن احوال دن بی خبردی . او آرتق عثمانلیردن قوه امدادیه کله جکینی امید ایدینوردی . فقط یالکیز بو امیدده ربط قلب ایتهدی . بوتقال ویره باش قازاقرلی ده معینه آلدی . پترویه آنی بر تعرض اجرا ایتدی . اسوج آرسلاننك بوتعرضی فلاکت ایله نتیجه لندی . (بولتاوا) هزیمی شارلک بوتون آمللری زیر وزیر ایتدی . اردوسی پریشان ، کندی آیاغندن مجروح اولدی . بوالیم مغلوبیت اوزرینه عثمانلی طوپراغنه النجاندن باشقه چاره بولامادی . خصوصیه یوسف پاشا ایله اولان مناسبتلری جسارتتی آرتدیردی . شارل ، مائ عسکرلرینك اوکنده ، مغلوب ومنهزم ، عثمانلی ممالکنه طوغرو فرار ایتدی .

روسلر بدبخت قرالک پیشنی براقیورلردی . اسوج آرسلاننی هر طرفدن

دشمنہ ، آتشہ احاطہ ایدلمشدی . آرقہ سندنہ روسلر ، طورلہ (۱)
 ساحلرندنہ قابوتلرلہ چارپیشبوردی . شارلک رجعت استقامتی (اوزی)
 (۲) طرفلری ایدی . قریم خانی امدادہ یتشمہ دیکی ایچون اهانتنہ حکم
 ایدیور ، او طرفلردن اجتناب ایلوردی . اوصردہ اوزی قلعہ سی
 محافظی عبدالرحمن پاشا ایدی .

شارل عظیم محرومیتلر ایچندہ ایدی . روسلر اسوج اردوسنک
 رجعت استقامتنہ بوتون وسائط نقلیہ یی یاقشیلردی . شارل بو محرومیتلرک
 کافسنہ تحمل ایتدی . آرابہ تحتہ سی وسائرہ کبی الہ کچن شیلرلہ صالدر
 یایدردی ، اردوسنی بوصورتہ نقل ایتمکہ چالیشدی . (آق صو)
 جوارندنہ (روس کچدی) نہ کلدیکی زمان روس عسکرینک هجومہ
 اوغراددی . تموز بوتون حرارتینہ حکمران اولوردی . یازک
 شدتی فرار ایدن عسکرک تاب وطاقنی کسوردی . یالکز بو هجوم
 انسانندہ بش یوز اسوجلی ایلہ اوچ درت بیک قازاق تلف اولدی .
 محاربه صباحلرہ قدر بوتون شدتیلہ دوام ایتدی . بوصردہ قرال
 (آق صو) ک اور یاقاسنہ کچہ بیلمشدی .

شارل ایچون بوفلا کتدن قورتولمق ممکندی . اسوج اردوسی بوتون
 سرعتیلہ نہری کچہ بیایدی . فقط اوزی قلعہ سی محافظی عبدالرحمن پاشا
 قایق تدارکی ایچون شارلدن کلیتی پارہ ایستہ دی ، شارل بہودہ یرہ
 وقت غائب ایتدی . عبدالرحمن پاشا اسوج قرالک فلاکتہ دوچار
 اولماسیلہ قناعت ایتہدی ؛ « اسوجاودن وافر تازہ اوغلان و قیزلرینی
 پاشانک کندوسی و اوزی اہالیسی آلوب » (۳) اسپر ایتدیلر . شارل
 بوفلا کتدن قورتولور قورتولماز (بندر) . نتیجہ ایتدی ، باباطاغی

(۱) دینیہ ستر نہری

(۲) دینیہ بہر نہری

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۰۱

محافظی یوسف پاشانك مأموری طرفندن استقبال ایدلدی . عبدالرحمن پاشانك غدارانه حرکتمدن شکایت ایتدی . یوسف پاشا فراری مسافرینك شکایتلرینی سلطان احمدنائه خبروردی . بر مدت صوکر۱ احمدخان نالندن کلن حکمده شو صورتله بیان معالعه ایدیلوردی :

اوزی والیسی وزیر یوسف پاشایه حکمکه

افتخارالامراء العظام العیسویه محارالکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه اسوج قرالی ختمت عواقبه بالخیر ایله مسقو چاری بیننده بالناق نام محلهده واقع اولان معرکهده باراده ادمالی قرال مشارالبه انهم عارض اولغله ملاذ سلاطین جهان ومانجای خواقین دوران اولان سایه دولت علیه ومظله سلطنت سدیهمه التجا قصدیله اولطرفلرده واقع سرحد منصوره محدودنده آق صو مبرلرندن روس کچیدی نام محلهده نهر مزبوری برو طرفه عبور واوزی قلعهسی آلتنه کلیرکن اوزی قلعهسی محافظهسنه مأمور اولان عبدالرحمن پاشا خیانت فطرت وردت خلقی حسیده اسوبلودن کچید آنچهسی نامیله بیک آلتون آلوب وبوندن ماعدا طائفه مرقومهنك رجاندن بدی سکنز نفر اسوجلوبی کندوسی وینه رجالدن ایکی نفر ایله برعورتی دخی کتخداسی اید ویا نرنده آلتوبوب بوکونه اطوار شذیه وحرکات فسیجه یه اجترایتدوکی علی وجهالیقین خبر آلتوب وزیر جناح رأفت خسروانهمه التجایتیله حدود سرحد منصوره داخل اولنلر حمایه مراسم وایه پادشاهانهم ایله محمی اولیکلدوکی معلوم عالیان ومستغنی عنالبیان اولمله قرال مشارالیه حقنده دخی لوازم مهمما (ندراری) نوازی ومراسم خالرسازی کماینفی مراسمات اولتمق لازم ایکن پاشای مذکورک بوکونه ظهور ایدن اوضاع نامهورینك سزاسنه کوره ترتیب جزاسی لازم کلکین مذکور محافظه مزبورددن رفع وسابقا اچو قلعهسی محافظهسنده اولان امیرالامراءالکرام حسن دام اقباله اوزی قلعهسی محافظهسنه امرشربعله تبیین اولغله ایندی سننکه وزیر مشارالیهسن اشبو امر شریفم سکا واصل اولدوقده مزبور عبدالرحمن پاشایی وکتخداسنی بندره احضار واسوجلودن کچید آنچهسی نامیله آلدوغی بیک آلتونی باتمام تحصیل واکر کندوسنك واکر کتخداسنك طائفه مرقومهنك ذکور وانائندن اخذ ویا نرنده آلقودقلری اسوجلوبو مقدار ایسه انلری دخی یدلرندن نزع وتخلیص واسوج قرالی طرفنه تسلیم اولندقدن صکره مزبور عبدالرحمن پاشایی وکتخداسنی بندر قلعهسنده محکم

قلعه بند ایدوب بده حترنده نوبهله امر شریفم صاندر اولور ایسه موجیله
عمل ایله سن دیو یازما در . فی واکر ر ۱۱۲۱ (۱)

سلطان احمد نائیک بو امری در حال اجرا ایلدی . فقط شارل
عبدالرحمان پاشانک عفوئی استرحام ایدنجه بو اوزوسی ده برینه کتیرلدی ،
سابق اوزی محانظی عفو ایددی ، تجزیه سی ایچون کوندربان حکمک
آلنه شو سطر لر یازدی : « استانبوله کلامک شرطیه اطلاق اولمشدر .
فی اواسطن ۱۱۲۱ » .

آرتق اون ایکنجی شارل (بندر) یرلشمشدی . اسوجک
چنور آرسالانی هیچ تردد ایدور ، تورکیه ده مملکتی کبی حرکت
ایدیوردی . حتی باطاغ محانظی یوسف پاشا ایله ایلاک دفعه ملاقات
ایتدیکی زمان اعتدالی هیچ بوزمامش :

— بز دولت نلیه ایچی کوندره جکدک . مکر کندیمز کلک
هسمت ایش ! دییه لطیفه ده بیله بولونمشدی (۱ جمادی الاخر ۱۱۲۱) .

دمیر باش شارل ایله سلطان احمد خان ثالثک مخبراتی - چورلیلی علی باش
و دمیر باش شارل - روسیه ایله محاربه - پروت مظفرتی - پترونک دمیر باش
شارلی تورکیه دن اخراج ایچون تئبئی - باب عاینک تدبیرلی .

اسوج قرالی عثمانلی طوراغنه یرلشدکن صوکر کاتی نویکه باوثری
هدراعظم چورلیلی علی پاشایه کوندردی . مقصدی عثمانلارله تدافعی
و تعرضی بر اتفاق عقد ایتکدی . فقط نویکه باوثر سیاسی بر صفتی
حائز اولمادی ایچون یالکز صدر اعظم طرفدن قبول ایدلدی ، شارک
مکتوبی سلطان احمد خان ثالثه عرض اولندی . مکتوبک مندرجاتی
بروجه آتی ایدی :

رکاب هایون شهریاریه اسوج قرالی طرفدن کلان نامه نک ترجمه سیدر .
مکه مکرمه مدینه منوره و قدس شریف و بلاد نله معظمه قسطنطنیه و ادرنه
و بروسه و شام و بغداد و مصر و بتون عربستان و حلب و عراق و عجم و بصره
و موصل و وان و دیاربکر و کردستان و کورجستان و ارضروم و سیواس و ادرنه
و قرمان و مغرب و حبش و تونس و جزایر و طرابلس و اق دکز و قره دکز و جمله
اناطولی و روم ایلی و آنارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد و دولترینه متعلق
اولان جمله بلادک پادشاهی و شهنشاه ال عثمان سلطان احمد خان بن سلطان محمد
خان بن سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک جانب ملوکانه لرینه بعنایه تعالی
اسوج و غوتیلر و اند لیلر قرالی فنلانده بیوک هرسکی اسقانیه اسطونیه لووینه
قاره لیه برمه ورده استپین پومرانیه قسوییه و الدالیه دوقه سی روجیه هرسکی
لقفریه و سهاریه مالکیراین و باواریه و کولیاچه قومس پلاتنوشی قلیویه و مونچون
دوقه سی قارلوس طرفندن صحت و سعادت ادعیه سی تقدیمندن صکره اخوت
و دوستلق ایله عرض و اعلام اولنورکه بوندن اقدام اقرانیه طرفندن رفقاء قلیله
ایله جناب ملوکانه لرینک ممالکنه دخول ایلیوب کرک بز و کرک ادلرمن استراحت
ایلیوب له مملکنه عسکرلرمن کیتیک اوزره حالیا بندر قریبده سکر کون قدر

توقف ایلیکمز سرعسکرلری یوسف پاشا حضرتلری طرفندن بوندن اقدام ملوم
 هایونلری اولدوغی فهم اولنوب بوآنہ دکین لایقطع طرفیندن استقرار اوزره
 جاری اولان مودتہ بناء ممالک شہریاریلرنده دوستلای ایلہ قبول اولنہ جہزمہ
 امید وار اولوب ماملوزدن محروم اولیوب کزیدہ سرعسکرلرینک اہتہامی ایلہ
 کمال حرمت ایلہ قبول اولندوغمزدن ماعدا بوآنہ دکین بزہ وادملرمنہ جملہ لوازم
 مستوفی و معتدل ہا ایلہ ویرلدیکندن محظوظ اولدوغمزی اشبو نامہ من ایلہ
 طرف شہریاریلرینہ افادہ ایلماسی مابیندہ اولان دوستلغہ لایت کوردک و بو
 ممنونیتسی درونمزدہ حفظ ایلیوب جانب ملوکانہ لرینہ خلوص اوزره دوستلغہ
 وکمال رغبت ایلہ مودتمز علی التحقیق معلوم شہریاریلری اولسی صرچو و مطلوبدر
 اہ تمالا حضرتلری وجود هایونلرین حفظ و مانده طوقوب صحت کاملہ ایلہ انواع
 افار مددحہ ظہوری عن صمیم القلب ستدعا اولنور .
 میلاد حضرت عیسانک بیک یدیبوز طقوزنجی سنہ سنده ماہ تموزک اوتوز
 برنجی کونندہ بندر قریندہ یازمشدر (۱) .

شازل بونامہ دن صوکر اسلطان احمد ثالثک سراینہ برمرخص
 کوندردی ، استانبولده مقیم اولمق اوزره نویکہ باوئاری سفیر تعیین
 ایتمک ایستہ دی . سفیرک تعیینی اوزون اوزادی مخبراتی موجب اولدی .
 قرالدن وقرالک باش وکیلدن سلطان احمد خان ثالث ایلہ صدراعظم
 چورلیلی علی پاشایہ کوندریان نامہ و مکتوبلر بروجہ آتی ایدی :
 « دوللو صدراعظم حضرتلرینہ اسوج قرالی باش وکیلی طرفندن کلاتہ
 مکتوبک ترجمہ سیدر .

الاب معتادہ دن صکرہ تعظیم و تکریم واحترام برلہ دوستانہ اعلام اولنان
 اولدرکہ بویقیندہ دردیلتمدارہ مروتلو افندم اسوج قرالی صلحت کذاری اولان
 سینور نوجب اورری کوندردکدہ بومقولہ خدمتہ لایت و مناسب وجہ وزرہ جملہ
 لوازمات کورلمستہ وقت وامکانک مساعدہ سی اولدیوغندن اول وقتدہ مزبورہ
 مناسب رتبہ احسان اولنسی ترک اولندی . حالابندردہ سرعسکر اولان پاشا
 حضرتلری اسوج قرالنے دولت علیہ نک رغبتی تحقیق ایلسکلہ بلا تأخیر قرال
 مشارالیہ مازالذکر سینور نوجب اور نام مصلحت کذاری الحالہ ہندہ در دولتمدارہ
 ممتاز کوچک الچی قیلوب بورتبہ ایچون اعتمادنامہ سخی عنقریب کوندردہ چکدر .
 ایوم وقت تنک اولغلہ وجہ احسن اوزرہ یولامغہ امکان اولدی و بو ارالقمہ
 (۱) دیوان هایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۴

ہوندن تاخیر مصالح اولامغیچون مر لو قرال افندمک امریلہ طرف سعادتلرینہ مکتوب کوندرمک مناسب کورلدی . اکا بناء تحصیل وقت ایلہ موسی ایلہ سینور نوجیاور نام ماز کوچک الچیسنک حضور شہنشاہیدہ یوز سورکنہ واور ہمہ بی مکالمہ یہ مکان اولہ . اعتمادناہ دخی درعقب علی العجلہ وجہ الیق اوزرہ تکمیل اولنوب کوندریلور . باقی جناب سعادتلری اہ تعالیٰ تک امانندہ اولوب عز و سعادت ایلہ دائم اولملری استدعا اولنور .

میلاد حضرت عیسیٰ تک بیک یدیبوز طقوزنجی سنہ سنہ ماہ ایلولک یدنجی کوندہ بندر قلمہ سی قربندہ یازلمشدر (۱) .

رکاب ہایون شہریاری یہ اسوج قرالی طرفندن کلان نامہ تک ترجمہ سیدر :

شوکتلو و قدرتلو پادشاہ مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس شریف و بلاد ثلثہ معظمہ قسطنطنیہ و ادرنہ و بروسہ و شام و بغداد و مصر و بتون و حلب و عراق و نجیم و بصرہ و موصل و وان و دیار بکر و کوردستان و کورجستان و ارض روم و سیواس و ادانہ و قرمان و مغرب و حبش و تونس و جزائر و طرابلس و آق دکز و قرہ دکز و جملہ آناتولی و روم و تاتارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد دولتلرینہ متعلق جملہ بلادک شہریاری شہنشاہ ال عثمان سلطان احمد خان بن سلطان محمد خان بن سلطان ابراہیم خان حضر تلیک جانب ملوکانہ لرینہ بنایاہ تعالیٰ اسوج و غوتیلر و واندالیر قرالی فنلانڈیہ بیوک ہرسکی اسقانیہ استونیہ لوانیہ قارہ لیہ برہمہ وردہ استتین پورمانیہ قصوبیہ و اندالیہ دوقہ سی روجیہ ہرسکی این غریبہ ساریہ مالکی راین قومسی پلانیوشی ہواریہ کولیاچی قایتوبہ دوقہ سی قارولوس طرفندن صحت و سعادت ادعیہ سی تقدیمندن صکرہ دوستلق و مودت ایلہ عرض و انلام اولنان مکتوبلر ایلہ خدا مجزدن صداقتلومز مارطینوش نوجیاور نام بکرادہ ارسال اولتمش ایدی . لکن دوستلغمزک علایم معینہ ایلہ معلوم ملوکانہ لری اولسی مقصودمز اولغلہ دوستلق و مودت شہریاریلرینہ فوق العایہ نائل اولان قلبمزدہ مرکوز احوالک افادہ سنہ مأمور ایلدیکن کمنہ تک حضور پادشاہانہ لرینہ دخولی ایچون اذن ہلیہ لری صدورینہ مشتاق اولدوغمز اجلدن موسی ایلہ نوجیاور نام بندہ مزہ ممتاز کوچک الچی رتبہ سنی احسان ایلدی کہ حضور ملوکانہ لرینہ دخولی میسر اولدقدہ درونمزدہ طرف شہریاریلرینہ کمال صدق و خلوص ایلہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۳

جائیکر اولان اعتبار و مودتمزی افادہ دن غیرى جانبینک منافعہ موافق کوریلان هر نه ایسه لساناً تفصیل اوزره تقدیره قادر اوله . بناءً على ذلك مومی الیه نوجیاور ممتاز الجیمز طرفزدن ایراد ایله دیکى کلامره اعتماد بیورملرینی رجا ایلیوب انواع آثار ممدوحه ظهوری ایله صحت کامله وسعادت شامله ایله دولت علیه لرنده معمر و دائماً الله تعالی حضرتلرینک حفظ و اماننده اولملرینی استعدا ایدرز . میلاد حضرت عیسانک بیک یدیبوز طقوزنجی سنه سنده ماه ابولک اون بشنجی کونده بندر قلعه سی قربنده یازلمشدر (۱) .

جناب ملوکانه لرینک صادق دوستلری

قارلوس

اون ایکنجی شارلک نامه سی سلطان احمد نائیک ممنونیتنی موجب اولدی . نوبکه باوثر حسن صورتله قبول ایدلدى . بندر محافظی بوسف پاشا اسوج قرالی ایله مذاکرات اجراسنه مأمور تعیین اولوندى . شارله جواباً آتیده کی نامه هایون کوندرلدى :

« افتخار امراء العظام العیسویه مختار کبراء الفخام فی الملة المسیحیه مصلح مصلح جواهر الطائفة النصرانیة صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج و غوتیلر و واندالیر قرالی و آنلره تابع ولایتلرک حکمداری دوستمز قارلوس ختمه عواقبه بالخیر والرشد واحسن الیه سبیل الصواب والسداد توقيع هایونم واصل اولیجق معلوم اوله که جناب حق و فیاض مطلق جل وعلانک علوعنائی وایکی جهان فخری پیغمبرمن حبیب خدا ورسول مجتبی پیشوای جمله انبیا حضرت محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکاهها وبن التحیات اوفاهانک سموهدایت باهر . السعادتى ایله ملجاء سلاطین روى زمین وملاد خواقین صاحب التمکین اولان سده سنیة سمادت قرین وعتبة علیه خلافت رهینده اظهار صداقت و اشعار لوازم موافقت ایچون بوندن اقدام طرفکزدن بعث اولنان نامه رسان آدمکز قدوة عیان الملة المسیحیه مارطینوش نوجیاور ختمت عواقبه بالخیر کلوب استانه سعادت اشیانهمزه واصل اولدقدہ تلقی بالقبول اولنوب و بعده مذکور نامه رسانکزه ابلاغ مراسم رسالته صلاحیت اولماغیچون ینه جائیکزدن کوچک الجملک رتبه سی ویرلسکله عادت قدیمه اسلاف بلند اوصاف و دیدنه مستدیمه اجداد سعادت اتصاف اوزره دستور اکرم مشیر المفخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدبر امور الجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصائب مهذبینان الدولة والاقبال

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۲

المخوف بصنوف عواطف الملك الاعلى وزير اعظم حميد الشيم و وكيل مطلق قوی الهمز علی پاشا ادام اه تعالى اجلاله وضاعف اقتداره وساطتيله اذن ورخصت ملوكانه من صدورندن صكره الحيكز مومی اليه پیشگاه سریر اعلامزه جبهه ساو نامه مخالفت نما و مسالمت انما كزی رسم قدیم اوزره ابلاغ و تسلیم ایدوب ودأب مألوف اوزره وزیر اعظمز مشارالیه طرفندن نامه كزك ترجمه سی والچيكز مومی اليه ك تقریری درگاه شوكت دستگاهزه عرض و تلخیص اولندقده دولت علیه قاهره وسلطنت سنیه باهره من جانبته بر آز ایامدن برو قلبكزده سرکوز ضمیر صداقت سمیر كزده سرموز اولان ادعیه اخلاصی اظهاره و طرفینه لایق عقد و داد ایله مابنده نیجه آثار ممدوحه ظهوره كلسنه ترقب و انتظار اوزره اولدوغتكز محاط علم عالم شمول خسروانه من اولغله بووجه مرغوب و اسلوب مودت مصحوب اوزره ایراد اولنان استدعای دوستانه كز طرف هابونمزدن دخی قرین مساعفه اولوب ومابنده مصمم اولان و دادك انعقادینه لازم اولان شرایط و وسایطی وزرای عظاممزدن دستور مكرم مشیر مفخم نظام العالم بالفعل اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظه سننده اولان یوسف پاشا ادام اه تعالى اجلاله اول جانبده طرفكز ایله سوبلشمك اوزره مأمور و مرخص اولغله نامه هابون ملاطفت مشحونمزدن اصدار و ارسال اولنمشدر . ان شاه تعالى وصولنده طرفیندن وجه مرغوب ایله مطلوب اولان دوستلق خصوصی اولطرفده كركی كبی مكالمه ولوازم و داده موافق شروط و قیود ایله عهدنامه بقلندقدن صكره اول عهدنامه ینه بو طرفه كوندربلوب و طغرای جهان ارامن ایله موشح قلندقدن صكره حالا استانه سعادتمزده اولان الحيكزه تسلیم اوانه جنی معلومكز اولوب و بودوستلوغك استقرارینه عزیمت ملوكانه من مقررایدوكی ملحوظكز اوله ، فی ۱۱۲۱ « (۱) .

سلطان احمد خان ثالث بو نامه سی اسوج قرالی ایله باش وکیلی طرفندن كمال ممنونیتله تلقی اولوندی . كرك قرال و كرك باش وکیل طرفندن صدراعظم چورلیلی علی پاشایه كوندربلن مکتوبلرده بو ممنونیت صراحة اظهار ایدیلوردی :

« دولتو سعادتلو صدراعظم حضرتلرینه اسوج قرالی طرفندن كلان مکتوبك ترجمه سیدر :

القاب معتاده دن صكره تعظیم وتكريم برله دوستانه انما اولنان اولدركه ارسال اولنان آغا قواللرینك یديله مکتوب شریفلری طرفزده وصول بولوب مفهومی

(۱) دیوان هابون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۹۱ .

معلومز اولدوقده محظوظ اولدق . علی الخصوص معزز دوستمز شوکتلو پادشاه
حضرتلرینک طرفزه اولان دوستلق و تعلق قلب ملوکانه لرینک دلایلی تصریح
اولدوغندن مسرور اولوب بزدخی فرصت دوشدکجه کذلک انجذاب درون تلایمی
اظهارده قصورایتمه جکمز مقرردر و مؤکد دوستلق انعقادیه آثارمودت حصوله
جناب سعادتلی همترلری مصروف قلدق لرینه اشتباهمز یوقدر . باقی اه تعالی
حضرتلرندن جناب سعادتلرینک امتدادصحت ایله معمر اولمیرلی رجا ایلوب طرفلرینه
اولان رغبت و مودتمزی تحقیق ایدهرز .

میلاذ حضرت عیدسانک بیک یدیوز طقوزنجی سنه سنده ماه ایلولک اون
بشجی کوننده بندر قلعه سی قرینده یازلدی . « (۱) قارلوس

« دوللو سعادتلو صدراعظم حضرتلرینه اسوج قرالک باش وکیلی طرفندن
کلان مکتوبک ترجمه سیدر :

القاب معتاده دن صکره تعظم و تکریم و توقیر واحترام برله دوستانه اعلام
اولنان اولدرکه جناب سعادتلی طرفندن صورتلو قرال افندمه ارسال اولنان آغا
قوللرینک وصولندن خبردار اولدوغم برله بلاتأخیر بکمزده کوندروب سلامت ایله
وصولی تبریک ایلم و کورشدکدن صکره مومی الیهی قرال افندمه بولشدروب
مکتوب شریفلرینی تبلیغ و مرصع خچری تسلیم و انواع زینت ایله مکمل دونامش
آت دخی عرض اولندی و مکتوب شریفلی ترجمه ایتدیریلوب مفهومی قراله
افاده اولدوقده قرال مشارالیه جناب سعادتلرینه اولان کمال مودتی اثبات نیتی ایله
کندوالیه زیاده توجه ایله جواب یازوب آغای مومی الیه ارسال ایلمدوکنندن
ماعدای بکاده تنبیه ایلمدیکه کوندریلن هدایا ایچون جناب سعادتلرینه دوستلق ایله
ممنونیتی بیله یروب درونی مودتلرینه و کمال رغبتلرینه دلیل اولدق لری اجملندن
مسروراً قبول ایلمدوکنی اعلام ایلم و جناب سعادتلی کرک صورتلو قرال افندمه
و کرک بو دوستلرینه کوندردکلری مکتوبارده قرال افندمکدر دولنده اولان
ممتاز کوچک ایلیجیسی رغبت ایله قبول اولوب شوکتلو پادشاه حضرتلرینک که
اه تعالی نک حفظنده اوله صورتلو قرالم ایله مابینده دخی قوی دوستلق انعقادینه
کمال رغبت و میل ملوکانه لری اولوب جناب سعادتلی دخی وقت و محلنده تسهیلنه
صرف تندور بیوره جق لرینی اشکاره یازوب بودوستلرینی دخی وجه مشروح اوزره
تقید و اهتمام ایله ترغیب بیوره جق لرینه بناء بو خیرلو مصلحتک عنقریب سعادت
ایله نتیجه پذیر اولاجفته شک و اشتباه قالمدی . زیرا صورتلو قرال افندم وقت
ضایع اولیوب بلکه ایکی دولت بیننده ثابت اوله جق بیوک منفعت حصوله صرف

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۵ .

اولمق ایچون بتون عالمده شیوع بولان ہمت و خلوص ذنیہ سی مقتضاسنجہ مومی ایلہ
 نماز کوچک الجیسی لازم اولان سپارشلر ایلہ مأمور قلمشدر .
 ہان اہ تمالی حضرتلری بومصلحتہ توفیق احسان ایلہ وجناب سعادتلرینک
 امتداد صحت ایلہ معمر اولملرینی درون دلدن دوستلق و خلوص ایلہ استدعا ایلیوب
 دائماً مراسم دوستلفہ مہی بندہ لری اولدوغم معلوم سعادتلری اولہ .
 فی التاریخ المذکور (۱)

سلطان احمد ناک اون ایکنجی شارلہ « برساطلی آت ایلہ بر مجوہر
 خنچر » کوندرمشدی . کذا باب آصفیدن و اسوج قرالی طرفندن دہ
 سفیرلر و مرخصلر متقابلاً کوندرلدی . قرالک مرخصلرینی محافظہ
 ایچون یول اوزرنده کی مأمورلرہ امر اعطا اولوندی :

« آستانہ سعادتمدن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ
 وکتبخدا یرلری ویکچری سردارلری واعیان ولایتک ایش ارلرینہ حکم کہ
 افتخارالاصراء العظام العیسویہ مختارالکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح
 الطائفة المصرانیہ اسوج قرالی ختمت عواقبہ بالحیرک طرفندن دردولتمدارہ
 کلان ادملرندن ایکی نفر آدمیسی کیرو عودت ایتکلہ سزکہ مومی الیہم سز قرال
 مسفورک ایکی نفر آدمیسی ہرقنغککزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ
 مناسب محلہ کوندروب وکیدر اولدقلرنده یانلرینہ عسکری طائفہ سندن کفایت
 مئداری تفنک انداز ادملر قوشوب اثنای راہدہ و منازل و مراحلہہ کماذنی
 حفظ و حراست ایدرک امناً و سالماً بربریکزہ ارسال و بروجہ تعجیل محل مأمورہ
 ایصالہ اہتمام تام ایدوب تأخیر و تسویفدن و خلاف شرع شریف برفردہ تعدی
 و تجاوزدن بغایت احتراز واجتناب الیک باندہ فرمان عالیہنام صادر اولمشدر .
 فی اوائل ص ۱۱۲۱ ، (۲) .

شارل (بندر) ہ ، سفیری نویکہ باوژردہ استانبولہ یرلشدی .
 اسوج قرالہ یومیہ تعینات ہاسی اولمق اوزرہ درت یوز اون درت
 یچق غروش تخصیص ایدلدی . سائر سفارتخانہ لرہ اولدینی کبی اسوج
 سفارتخانہ سی ایچون دہ شراب اعطاسنہ مساعده ایدیلورہ حتی فرانسدہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفترلری ، نومرو ۶ ، ص ۱۸۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفترلری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۲۲۱ ، ۲۵۵

ذخیرہ یوزندن صیقیتی چکن اسوجک پارس سفیرینہ ایکی کمی حنطہ
کوندرمکدن بیلہ کری طورولینوردی :

« درکاه معلام یکچیری آغاسی مصطفی آغا دام علوه و خاصہ بوستانچی
باشی احمد دام مجده یه حکم کہ
اسوج قرالنک استانہ سعادتدمہ مکث اوزره اولان کوچک الجیسی
قدوة الامراء الملة المسيحية مارتین نان نکیب ور (۱) خمت عواقبه بالخیر سده
سعادتہ عرضحال کوندروب استانہ سعادتدمہ مقیم اولان سائر مستامن الجیلرینہ
خر ایچون امر شریف ویربلہ کنگلہ اشبو بیک یوز یکرمی بر سنہ سنده الجی
مومی الیہ دخی کغاف نفسیچون استانبولہ قریب اسکله ویایلردن بہرمدردی اوزر
قیہ اولقی اوزره خر مبیاعہ و منزله نقلنہ ممانعت اولنمیوب ضابطلردن واخردن
خرج و عواید نامیلہ آقچہ طلبیلہ رنجیدہ اولنماق بابندہ امر شریف رجا ایلمکین
وجه مشروعه اوزره ایکی بیک مدرہ خر نقلنہ ممانعت اولنماق ایچون یازلشدر .
فی اواسط ن ۱۱۲۱ » (۲)

بوغاز حصارلری دؤدارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالاستانہ سعادتدمہ مقیم اسوج الجیسی مارطینوش
بوجاور سده سعاتمہ عرض حال ایدوب اشبو سنہ مبارکہ ده فرانچہ مملکتندہ
بامراء تعالی قحط وغلا واقع اولقلہ اسوج قرالنک فرانچہ ده اولان الجیسنک
دفع مضایقہ سیچون استانہ سعادتدمدن آقچہ سیلہ برہمقدار بغدادی اشترا واستانبولہ
اولان ایکی قطعہ فرانچہ سفینہ لرینہ تحمیل وفرانچہ ده اولان اسوج الجیسنہ
ارسالہ ممانعت اولنماق بابندہ استدعای عنایت ایتمکین سزکہ دؤدارلرسز حالا
استانہ سعادتدمہ اولان اسوج الجیسی مومی الیہ استانبولہ آقچہ سیلہ اشترا
ایلدوکی انجق سکز بیک کیلہ حنطہ بی فرانچہ ده اولان اسوج الجیسنک دفع
مضایقہ سیچون فرانچہ سفینہ سنہ تحمیل وارسال ایشدکده بوغاز حصارلرندن
مرورینہ ممانعت اولنماق ایچون یازلشدر . فی اواخر ل ۱۱۲۱ » (۱) .

بو امر نویکه باوژک مراجعتی اوزرینہ یازلمش ، بالا آخرہ محلنہ
کوندرملہ مشدی . حتی دیوان هایونده کی قیدینہ شو نقطہ علاوہ اولونمشدی .
« اشبو امر شریف محلہ کیتمیوب شق اولنمشدر » .

(۱) نویکه باوژ

(۲) دیوان هایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۲۶۵

اسوج قرالی ایچون ہردرلو تسمیلات کو تریلیوردی . کاه کاتبلرندن
برینک محافظہ سی ایچون یول بویندہ کی ایش ارلرینہ حکملر کوندریلوردہ .
کاه معیتندہ کی عسکرلری تجھیز ایچون ایستہ دیکی مالزمہ عسکرینہ
سرعتلہ یوللامقدن کری طورولموردی :

« آستانہ سعادتدن بندرہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ
واکتخداپرلری بیکچری سردارلری واعیان ولایت وایش ارلرینہ حکم کہ
افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی
قارولوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشد ایچون آستانہ سعادتندہ مبايعہ اولنان
ایکی بیک تدمد مزراق تمرینی ایلہ مشارالہک طرفنہ ایصالی مهم ومقتضی اولغله
ایمدی ذکر اولنان تمرینلی مزراقلرک اگر آستانہ سعادتندہ واکر قرہ دکز
بوغاز حصارلرندن کلہ یہ کلجہ سواحل بچردہ واقع اسکهلردن مرورینہ ممانت
اولنمیوب برکون اول و برساعت مقدم کلہ یہ ارسال وایصالہ ہر بیکز کرکی کی
تقید و اہتمام ایلہ سز دیو یازلشدہ . فی واسط حا ۱۱۲۳ « (۱) .

اون ایکنجی شارلک عثمانلی طوراغنه التجاسی روسیہ نک اندیشہ سی
موجب اولدی . شارل دولت عثمانیہ روسیہ ایلہ حربہ تشویق ایچون
نہ درجہ طاتلی املر بسلیورسہ ، باب عالی دہ روسیہ ایلہ صاحب ومسالتی
محافظہ یہ اودر جہ اعتنا ایدیوردی . چورلی علی پاشا روسیہ ایلہ
شمذیلک حسن مناسبات تأمین ایتمک الزم اولدیغنه دائر اوزی والیسی
یوسف پاشایہ امرلر کوندردیکی کی کرک روس و کرک اسوج مرخصلرینک
مخابرہ لرینی تأمین ایچون یول اوزرنده کی قاضیلرہ دہ حکملر کوندریوردی .
بو حکملر بروجہ آتی ایدی :

« اوزی والیسی وزیر یوسف پاشاہ حکم کہ

بوندن اقدم مسقو چاری ایلہ اسوج قرالی بنندہ واقع اولان معرکہ دن اول
و صکرہ چار مشارالہ طرفندن در دولتدارمہ برقاچ قطعہ نامہ کلوب مفہومندہ
جنت مکان فردوس آشیان مرحوم و مقفور نشان قرنداشم سلطان مصطفی خان
اسکنہ اہ تعالی فی غرق الجنان زمانلرندہ بیک یوز اون ایکی سنہ سی محرمنک بیکری

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۶ ، ص ۳۵۶

آلتنجی کونندہ اوتوزسنہ مدت ایلہ عقد صلح اولنوب لکن تخت عالی بخت اوزرہ جلوس ہایون شوکت مقروم وقوعندن برو اسوج قرالی ایلہ جنک و حربہ مشغول اولدوغندن دولت تلیم ایلہ دوستلق اوزرہ اولان سائرملوک نصارانک رأیلری اوزرہ تجدید صلح مراسمنی ادایہ فرصت بولیوب تأخیرہ قالدوغندن اعتدرایلہ نسبت خالصہ اظہار و تجدید صلح و صلاحی نامہ سندہ التماس ایدوب بو خصوص ایچون استانہ سعادت مندہ الجینہ رخصت کاملہ ویرمکلہ الجی مسفور ایلہ کرکی کبی مکالہ ایتدیریلوب وقرنداشم مرحوم مشارالیہ زمانندہ ویریلان عہدنامہ نک جملہ شروط و قیودیلہ بالتغییر و تبدیل طرف ہایونندن دخی اول عہدنامہ تجدید والچی مسفورہ تسلیم اولدوغندن غیری چار مشارانیہ نامہ ہایون سعادت مقروم دخی شرف صدور بولمغلہ مابیندہ صلح و صلاح متمدد ومتأكد اولوب و بو مصالحہ لازم المسالہ نک جملہ شرایطی دولت تلیم طرفندن مرعی وکافئہ ضوابط وروابطی اسباب نقایصدن عمی اولسی اتم مهام دولت علیہ واهم لوازم سلطنت سنیہ مدن اولمغلہ لوازم مصالحہ کابیننی حفظ وصیانت اولنماغیچون جناب امارت مآب ایات نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولت کرای خان دامت معالیہ یہ نامہ ہایون ملاطفت مقروم شرف یافتہ صدور اولغین ایدمی سنکہ وزیر مشارالیہ سن امر شریفم وصولندہ منوال مشروح اوزرہ قرنداشم مرحوم مشارالیہ زمانلرندہ چار مشارالیہ ایلہ دولت علیہم بینندہ واقع اولان صلح و صلاح طرف ہایونندن دخی تمدد اولنوب عہدنامہ ہایون ویرلمکلہ بومصلحہ لازم (المسالہ نک) المحافظہ نک شروط و قیودینی رعایتندہ اولکیدن زیادہ اہتمام لازم اولغین بو خصوصہ کمال اہتمام ایلہ قیام و اول سرحد منصورہ مدہ تزیہی لازم (کلنرہ) اولنرہ کرکی کبی تنبیہ و تأکید و اعلان و اشاعت ایدرب دولت علیہم ایلہ چار مشارالیہ بینندہ تجدید و تأکید اولنان مصالحہ نک شروط و قیودنہ علی الدوام رعایت و اسباب نقایصندن حفظ وصیانت ایدوب خلاف عہدنامہ ہایون بر وضع و حالت ظهور ایتمامک اوزرہ کمال بصیرت ایلہ دقت و بذل و سع و قدرت ایلیہ سن شویلہ کہ شروط مصالحہ یہ مخالف اول سرحددہ برامر ناملایم ظہورہ کلک احتمالی اولور ایسہ سؤل و جوابی طرفکے غاید اولمغلہ بر وجہلہ عذر و جوابک اصفا اولنمیہ جفی مقرر و محقق بیلوب آکا کورہ دائمًا تقید نام و سعی و اہتمام ایلک بایندہ فرمان عالی نام صادر اولندر بیوردمکے . فی اوخرا ۱۱۲۱ھ (۱) بر صورتی : اوزی قلہ سی محافظہ سندہ اولان وزیر اسماعیل پاشاہ ، بر صورتی : قلہ جدید محافظی وزیر محمد پاشاہ ، بر صورتی کفہ بکلر بکیسی صرقتی دام اقبالہ یہ .

« استانه سعادتدن بندره وارنجه یول اوزرنده واقع اولان قاضیلر وکتخدایر لرلی ویکچی سردارلری واعیان ولایت وایش ارلرینه حکم که افتخار الامراء العظام العیسویه اسوج قرالک استانه سعادتده مکث اوزره اولان کوچک الجیبی سده سعادتده عرض حال کوندروب اولکی سرکاتی اولان بوخان برمان نام مستأمنی قرال مشارالیهک یانه کوندرمک اقضا ایتمکله سز که مومی الیم سز مسفور یوخان برمان هر قفقازک تحت قضاسنه واروب داخل اولور ایسه مناسب و محفوظ محلله قوندروب و کیدر اولدوقده یانه عسکری طائفه سندن کفایت مقداری آدملر قوشوب انشای راهده و منازل و مراحلده کماذنی حفظ و حراست ایده زک امناً و سالماً بربریکزه ارسال و بروجه تعجیل محل مأموره ایصال ایوب تأخیر و توقیفدن و تکاسل و تسامحن بغایت احتراز ایلمه سن دیو یازلشد. فی اوئل را ۱۱۲۱ » (۱) .

باب عالی شارلک آدملرینه هر درلو تسهلاتی کوستردیکی حالده اسوج قرالی حدودده دائماً روسلرله منازعه چیقارمقدن خالی قالمایوردی . شارل یوسف پاشانک اخطاراتی ده دیکله میوردی . حتی بر فوج هفته اول لهستان حدودینی ترصد ایچون مولدارایه بیک قدر اسوجلی کوندردی . روسلر شارلک بو مفرزه یی نه سببه مینی کوندردیکی بیلدکلری ایچون بدرحال (چرنوویچ) جوارنده آمرض ایتمیلر . وقوعه کلن مصادمه ده - و جیلردن بر قسمی تلف ، اولدی ، بر قسمی فرار ایتمدی ، بر قسمی ده اسیر ایلمدی . روسلرک بوتعرضی استانبولده بویوک برتأثیر حاصل ایتمدی . باب عالی اندیشه یه دوشدی ، عثمانی طوپراغنه التجا ایدن اسوج قرالی محافظه ایتمکی بر وظیفه ناموس عدایلدی . علی پاشا حدود وقایعنی خبر آ ایر آ نماز مفتی و رئیس اقدیلرله اوزون اوزادی مذاکرته بولوندی ، دروم ایلی قطعاتندن بعضیلرینک (بندر) ه متوجهاً حرکت ایتملری ایچون حکمملر یازادی (۱) .

روسلرک (چرنوویچ) باصقینی باب عالی نزدنده کی سفیرلرینی مشکلات ایچنده برآمدی . روس سفیری تولستوی ، اسوج قرالک سفیری نوبکه (۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۰۳ .

باوړك مواصلندن برقاچ كون اول حضوره قبول اولونديني زمان سلطان احمدخان نالك ايله وزيرينه قيمتدار هديه لر تقديم ايله مشدى . پترو، سفیری واسطه سیله ایکی تکلیفده بولونیوردی : چار اولاسوج قرانك عثمانلی طور اغنده اوزون مدت قالماسنه باب عالینك ممانعت ایتسنی ، ثانیاً مازه پیا روس تابعیتده بولوندينی ایچون مازه پیانك کنديسنه تسلیمنی طلب ایدیوردی .

روسیه سفیری ايله بو مسئله نی مذاکره یه حسین پاشا زاده الحاج محمد افندی ، امور ایلدی . روسلرک بو آرزولری اسعاف ایدیله میه جک برطرزده ایدی . روسلر بابا طانغی محافظی یوسف پاشایه ده مراجعت ایده رك بو مطالباتی ایلری یه سور مشلردی . اوزمان یوسف پاشا روس مرخصلرینی یاننه چاغیردی ، اونلرله مذاکره کراته باشلادی . یوسف پاشا ایچون اول امرده مازه پیا مسئله سنی حل ایتمک لازمدی . روسلر مازه پیا ایستیه بیلیرلردی . فقط یوسف پاشا مازه پیانك تسلیمنی شان سلطنته منافی کرییوردی . بونك ایچون بر چاره واردی : مازه پیا قریم خاننه کوندرمک . قریم خاننك مازه پیا تسلیم ایتمه جکی محققدی . یوسف پاشا مازه پیا مسئله سنی بو صورتله حل ایتدی . اون ایکنجی شارل مسئله سنه کانه ، بو مسئله نی ده کمال موفقیتله بر طرف ایلکه موفق اولدی . روسیه مرخصلرینه شو جوابی ویردی :

— سز حدودیمزدن اوتوز آلتی ساعت ایچریلره قدر تعرض ایتدیکز . مسافریمزی مملکتیمز داخنده باصماه جرأت ایلدیکز . دهه بز بوتجاوزیکزدن طولای دعوا یه قیام ایتهدن سز قباحتکزی باصدیرمق ایچون برده فضله اوله رق اسوج قرانلی ایستورسکز . مع مافیه شاید محاربه یه تصدی ایده جک اولورسه کز صلحی کندیکز اخلال ایتمش اولاجقسکز . مازه پیا واقعا چاره تابع ایتمش . فقط بزه اسوج قرانك

معتنہ کلدیکی ایچون بز اونی اسوجلی عد ایدہرز . اسوج قرالی مملکت مزدن چقدقدن سوکرا مازہ پیایہ ایستہ دیککزی یابایلیرسکنز (۱). یوسف پاشانک و باب عالینک نقطہ نظری روسیہ سفیرینی مشکلات ایچندہ براقدی . تولستوی اسوج قرالنک (آق سو) ساحلرینہ قدر تعقیب ایدلمسندن طولایی بیان معذرت ایتدی . (چرنوویچ) باصقینینی کاملاً انکار ایله دی . بونک اوزرینہ روسلرک (چرنوویچ) . نہ صورتله و هانکی استقامتدن تعرض ایش اولدقلری موثوق بیاناتہ استناداً آکلاشیلدی . نہایت ایکنجی سلطان مصطفی زمانندہ عقدارلنن معاهدہ اساس اتخاذا ایدیلرک روسلرله بر معاهدہ عقد ایدلدی . بو معاهدہده اسوج قرالنک مناسب کوردیکی یولدن بلاتعرض عودت ایتسیده شرط اتخاذا ایدلمشدی .

بو صرہده شارل (بندر) ده اوطورپیوردی . یگانہ دوشونجہسی دولت عثمانیہ یی روسیہ ایله حربہ تشویق ایلمکدی . اسوج قرالنک باب عالی نزدندہ کی سفیری نویکے باوثر بو وظیفہ یی ایفا ایله مکلفدی . فقط قرالک اک زیادہ ایشنه یارایان ، پونیا طووسکی اولدی . شارل پونیا طووسکی یی استانبولہ کوندردی .

پونیا طووسکی قرالنک آمالنہ خدمت ایچون سرای رجالیله مناسبات تأسیس ایتدی . الہہ ایتدیکی بر یہودی واسطہ سیلہ سلطان احمد ثالث والہسی کنوش سلطانک توجہنی قازانمایہ موفق اولدی . بو یہودی قادین دائماسرایہ کیرر چیقار ، شارلک قہرمانلغنی ، حرب منقبہ لرنی ، خارق العادہ جسارتنی حکایہ ایدردی . بو صورتله سرای ارکانی و حتی قادینلر آره سندہ بیله شارلہ قارشی بر حرمت و تقدیر حاصل اولمایہ باشلادی . والہ کنوش سلطان اون ایکنجی شارلک یوزینی بیله کورمدیکی حالہ کندیسنہ قارشی

حرمت بسلردی . شارلک فوجاتی ، دائماً ظفر و بسالت منقبہ لری
دیگلہین والدہ سلطانی سرمست ایدردی . بعضاً اوغلی سلطان احمد ثالث :
— جانم ، آرسلامہ نہ زمان یاردم ایدہ جکسک کہ شوچاری پارچالاسین؟
دیردی .

استانبولہ بوفکرلر جاری اولدینی اثنادہ شارل (بندر) . تمامیلہ
یرلشمشدی . یوسف پاشا شارل ایچون غابت ظریف چادرلر تور دیردی .
بالا آخرہ شارلده کندیسنه مخصوص بر او انشا ایتدیردی . شارلک
اوطوردینی یر ، کندیسنه و ضابطلرینہ مخصوص باراقہ لرلہ عادتا اوافق
بر شہر حالہ کیردی . شارل ، یارہ سی اینی اولور اولماز ، بارکیرہ بیئوب
کزینیور ، عسکرلرینہ تعلیملریا پدیریوردی . باب عالی شارلک استراحتنی
تأمین ایدہ جک ہر درلو اسپانی حاضرلادی . تعیینات بہاسی اولمق اوزرہ
ہرکون آلدینی پارہ ایچہ بریکونہ بالغ اولدی . فرانسدن و استانبولہ کی
اسوج تاجرلرندن تدارک ایتدیکی مبلغدہ ہر درلو احتیاجاتی تأمینہ
کفایت ایندی .

استانبولہ شارلک قہرمانلنی حقندہ شایعلر دوران ایدیوردی .
ہمان بر چوق کیمسہلر شارلی کورمک ایچون (بندر) ہ کلیوردی .
ہر یردہ اسوج قرالک نامی ایشیدیلیوردی .

بو اثنادہ ادرنہ قپوسی خارچندہ یساقجیلر کیجہ لین « برسرم عربہ سنہ
راست کلوب بر بیاض تحتہ صندوق ایچندہ قدیدا ولمش عورت میتی بولنغین
پانندہ اولان فرنکلرہ سؤال اولوندقدہ مومیادر وحالا پادشاہمز اولان
فراچیہ قرالی اسوج قرالہ کوندرمشدر دیو جواب ویرملریلہ قائم مقام
پاشا ظرفندن مہرلنوب یدی قلہ بہ وضع » (۱) ایدلدی .

سلطان احمد خان ثالث روسیہ سفیری ایلہ تجدید مصالحہ ایدر ایتمز

ہر طرفہ امرار کوندردی . اون ایکنجی شارلہ کوندردیکی بر نامہدہ
 • صالحہ نامہ نک کندیسنہ تعلق ایدن فقرہ سنی ذکر ایتدی : شارل
 ایستہ دیکی محلدن مملکتہ عودت ایدہ بیلہ جکدی . شارلہ اون بیک آلتون
 خرچ راہ ، « بر رأس مکمل بساطلی ویکرمی بش رأس یلکن دست آت »
 کوندردی . صدر اعظم چورلیلی علی پاشادہ آیریجه « بر رأس مکمل
 بساطلی و اوچ رأس یلکن دست بارکیر ، ہدیہ ایتدی . شارل روسیہ
 ایلہ مصالحتہ نک عقدنی علی پاشادن بیلدیکی ایچون ہدیہ لرینی قبول ایتہدی :
 « بن دشمنلریمک ہدیہ سنی قبول ایدہ م » دیدی .

بو صورتلہ شارل ایلہ چورلیلی علی پاشا بینہ عداوت کیردی . علی
 پاشا بو خصوصتی الکزیاہہ بندر محافظی یوسف پاشادن بیلدی ، یوسف پاشانک
 عزلی ایچون تدابیر لازمہ اتخاڈ ایتدی . اسوج قرالک قریم خانی
 دولتکرای ایلہدہ آرسہی بوزوقدی . شارل قریم خاننک پولتاوا
 محاربه سندن اول کندیسنہ یاردیم ایتدیکی ایچون کوچنمشدی . بوسیددن
 قریم خانی ، اون ایکنجی شارلک سلاح قوتیلہ عزل ایتدیکی اوکوستک
 (نملقران) قرالغنی تصدیق ایتک جہتی التزام ایدیوردی .

صدراعظم علی پاشا ، شارلدن انتقام آلمق ایچون قریم خاننک افکارینی
 تعقیب ایتدی . بومسئلہ حقندہ سلطان احمد خان ثالثی دہ اقاع ایتدی .
 احمد خان ثالث شارلہ کیفیتک تبلیغی ایچون برہیت کوندرلمسنہ قرار
 ویردی . بوہیت قریم خانی ایلہ یوسف پاشا ومیراخور ثانیدن مرکب
 اولاجقدی (۱) .

ہیت (بندر) دہ طوپلانندی . اسوج قرالنی یوسف پاشانک قوناغہ
 دعوت ایتدی . شارل کلہ مک ایچون بہانہ لر آرامایہ باشلادی . ہیت
 شارلک اقامتکاہنہ کیتدی . احمد خان ثالث خط شریفی اسوج قرالہ

تبلیغ ایدلدی . شارل بو تکلیفی رد ایتدی ، (بندر) دن چیقمق
خصوصنده هیچ بر جواب موافقت ویرمه دی :

« سزك بو تکلیفکز مالایطاقدر . زیرا بن و استانسلاو قرال له
جمهورینه نعلقران من بعد له قرالنی دعواسی ایتمه مک اوزره عهد و پیمان
ایدوب تمسک و یروب تمسک آلمشیدق . بو تکلیف اول عهد و پیمانه
مخالف اولوب سزه موافقت ایلدیکم صورتده عهدمدن رجوع ایتمش
اولورم . بوايسه امر محالدر . » دیدی (۱) .

شارل اک زیاده سرایده الله ایتدیکی رجاله استناد ایدیوردی .
اسوج قرالک طرفدارلری و لده کلنوش سلطان ایله سلحدار علی پاشا
و قیزلر آغاسی ایدی . شارل بو اوچ نفوذ سایه سنده صدر اعظمی
دویرمه مکه موفق اولدی (۱۱۲۲) (۲) .

یکی صدر اعظم کوپرلی زاده نعمان پاشا حمیتی و عدالتی ایله
مشهوردی . هرکس بو تجدد ایله کوپرلیلر دورینک شوکت و عظمتی
اعاده اولوناجق ظن ایدیوردی . فقط بو ظن بیهوده ایدی . نعمان
پاشاده ، سلفلری کبی ، اداره دولته اقتدار کوستره مه دی . ایلك ایشی ،
روسیه ایله عقد اولونان معاهده موجینجه اسوج قرالی عثمانی طوبراغندن
چیقارمق تشبندن عبارت اولدی . شارله تکرار مراجعت ایدلدی .
صدر اعظم نعمان پاشا ، (بندر) ده کی هیئته بر مکتوب کوندردی .
« اول بهارده مقدما مقتول مصطفی پاشانک بجه کوندردیکی قدر عسکر

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۲۲۳

(۲) « فاطمه سلطان ماده سننده داماد علی پاشا سلحدارلقدن چقدقده
چورلیلی دفعنه سی ایتدیکی چون داماد پاشا چورلیلیله غیظ ایدوب قیزلر آغاسی
سلیمان آغا ایسه چورلیلی پاشانک یارغاری ایکن یازیچی ابراهیم افندی ئی طشره
آندیردی چون سلیمان آغا دخی وزیره کین ایدوب فرصت کوزه درلر ایدی » .
شمعدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

بیکران ایله اسوج قرالی له ایچندن ولایتنه کوندرملک مصمم اولدینین « (۱) اشعار ایتدی . هیئت بو تکلیفی شارله تبلیغ ایتدکن سوکره یرلرینه عودت ایتدی .

نعمان پاشانک اقبالی ده چوق سورمه دی . « مزاج دوله مغایر اوضاع و اطواری باعث خلجان خاطر هایون » اولدی . بالظه جی محمد پاشا صدارت مقامی احراز ایتدی .

محمد پاشا صدارته کلدیکی زمان ، سرایده اسوج قرالک طرفدار لرینی پک نفوذلی کوردی . بونیاطووسکی استانبوله روسلرک نفوذینی قیراجق صورتده چالیشمشدی . والده سلطان ، قیزلر آغاسی ، هپ روسلر عالیهنده ایدی . روسلرک آره صره وقوع بولان تجاوزلری ده بو خصوصتلی آرتیردی . بو تجاوزلردن قریم خانیه بیزار اولدی . استانبوله کلدیکی زمان سلطان احمد خان نالک حضورنده آچققد ، آچیغه بیان افکار ایتدی : « شوکتلو خنکارم . بوکافر حیله کار و مکار کافر در . اگر عهد و صلحنه اعتماد و عرض و محضرلردن اغماض عین اعتداد بیوریلورسه عاقبت کار پک دشوار اولور . هله قریم مملکتی شمیدین الدن کتیدی . روم ایلی خود قبضه تصرفدن چیقمغه یوزطوتمشدر و بوکافرک قصدی استانبول اولوب عموما رعایا کفره سیله اتحاد و اتفاق اوزره اولدینی ظاهر اولمشدر » (۲) دیدی .

شارل یوسف پاشایه التجا ایتدیکی ایچون قریم خانی یوسف پاشای قیصقا تمشدی . بو سببدن پاشای ده عزل ایتیردی . بونکله برابر خصمی اون ایکنجی شارلک بوتون امللرینی قوه دن فعله کتیرمکه غیر اختیاری چالیشمش اولدی . روسیه یه قارشى حربک اعلان اولماسنه یاردم ایتدی . نهایت بر مجلس عقد ایدلدی . بو مجلسده روسلرک (آق صو) دن حدودی

((۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۲۷

((۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۳۷

تجاوز ایتلری ، از جمله (چرنوویچ) باصقینی وسیلہ آنخاز ایدلای ۔
(فامنیچہ) قلعه سنک اشغالی بسبتون نضر دقتی جلب ایتدی . نہایت ہشمتی
زادہ علی افندینک قواسیہ دلی پتروویہ اعلان حرب ایدلای (۱۱۲۳) ۔

روسیہ پہ اعلان حرب - پترونک هزیمتی - موسقوہ پہ مکتوبی - مصالحہ مذاکراتی - فالچی مصالحہ سی - بالطہ جینک صلحہ موافقتی - اسوج قرانک عدم موافقتی - دمیرباش شارلاک تورکیہ دن چیماسی ایچون روسیہ نیک تشبہاتی - پترونک سلطان احمدخان ثانیہ مکتوبی .

اسوج قرانک بوتون املدی حاصل اولمشدی . شارل روسیہ ایله حربی بویوک بردقتله تعقیب اییدیوردی . خصمی دلی پترونک عثمانیلردن بیه جکی ضربه یولتاوا مغلوبنیک انتقامی برینه کچه جکدی . اردونک سردارلغنه بالطہ جی محمد پاشا تعیین اولوندی . عسکری لوازم سرعتله اکیال ایلدی .

پترو عثمانیلرک اعلان حربنی خبر آلدینی زمان هیچ متحیر اولمادی . بیژانس ایمپراطورلرینه خلف اولق کبی موسقوف چارلرینک تعقیب ایلدکاری غایه ده برآدیم ایبرلیه جکنه قانع اولدی . اردونک حرکاتنه مساعد زمینلر حاضر لامق ایچون ، عثمانلی طورراغنده ، عثمانیلرک داخلی دشمنلریله اتفاق ایتمکی مناسب کوردی . اولاً بغدادن وویوده سی قانتہ میرایله برلشدی . دها صوکر استانبولده کی روم بطریقنک یاردیمنه اعتماد ایتدی . قانتہ میره روسیہ نیک حمایه سی آلتندہ پرنسلک وعد ایتدی . بوکا مقابل قانتہ میرده اون بیک کشیک برقوتله پترویه یاردم ایده جکدی . پترونک مأمورلری روملری ، اولاحلری ، بولغارلری ، قره طاغیلیری آیاقلاندیرمغله مشغول اولدیلر ، عثمانلی طورراغنده یاشایان خریستیان عنصرلردن امداد اومدیلر . فقط بوتشبتلردن هیچ برئمره حاصل اولمادی .

بوصرہ ده بالطہ جی محمد پاشا قومانداسندہ کی عثمانلی اردوسی (فالچی) په

کلدی . قابودان دریا محمد پاشا قومانداسندہ سکسان قالیوندن مرکب
برقوت دہ قرہ دکڑہ کوندرلدی . دو نمایہ اون ایکی شارلک معیتی ارکانندن
برقاج اسوج جنرالی ترفیق اولوندی .
پترو عثمانلیلرک طونہ نی کچملرینہ مانع اولمق ایچون سرعتلہ (باش)
شہرینہ کلدی . اولاحلردن مأمول ایتدیکی یاردیمی کورہ مہدی . پترو
یواندیشہ لرلہ مشغول ایکن ، بالطہ جی محمد پاشا اردوسیہ جہہ دن ، قریم
خانک تاتار عسکرلرلہ آرقہ دن قوشادلدی . چار بوتہلیکہ قارشی
شاشیردی . مایوس ومضطرب :

— ایشتہ شمدی شارلک پولتاوادہ اوغرادینی فلاکتدن دہا بویوک
بر ہزیمتہ دوچار اولدم !

دیدی . پترو نک مغلوب دشمنلری بواننادہ عثمانلی اردوکاھندہ
بولونیورلردی . دمیرباش شارلک معیتی رجالندن پونیاطووسکی ایلہ برقاج
اسوجلی ، بالطہ جی محمد پاشانک یاندہ ایدی . پونیاطووسکی پترو نک فلاکتی
شارلہ خبر ویردی . اسوج آرسلا نی معیتہ قرق قدر ضابط آلدی ،
پولتاوادہ اوغرادینی ہزیمتک انتقامنی آلمق ایچون (بندر) دن سرعتلہ
حرکت ایتدی .

روس اردوسی محاصرہ آلتندہ ایدی . پترو نک اردوسی دہ ، حیاتی دہ
تہلکہ دہ ایدی . خروج حرکتی امکان خار چندہ ایدی . محاصرہ اردوسنک
قوتی غایت فائقدی . پترو بوفلاکت ایچندہ ، عثمانلی صفلرندن آدملر
قاچیرارق موسقوواہ نومیدانہ برمکتوب کوندرمشدی . چار بومکتوبندہ
یأس ونومیدیسنی شو صورتلہ اعتراف ایدیوردی :

« ایشتہ یا کشش فکرلرہ قابیلارق ہیچ بر جرم اولمادینی حالہ
اردومہ درت مثلی فائق برعثمانلی اردوسیہ اردوکاھمدہ محصور بولونیورم .
جناب حق امید ایتمدی کمز برزماندہ امدادیمزہ یتشمیہ جک اولورسہ
یورادہ ارزاقدن کاملاً محروم اولدیغمز ایچون یا پارچہ پارچہ ایدیلہ جک

ویا اسیر اولاجغز . شاید عثمانلیلر طرفدن اسیر ایدیلیرسه م آرتق بی چاریکیز و سه نیوریکیز صایمایکیز . حتی ہم یازم اولدیغنی بیله آکلاسه کز ینه طرفدن هیچ بر اسر بکله میکیز . کندیم کلنجه یه قدر بکله بیکیز . شاید ہم غائب اولدیغنی ویا حقیقهٔ وفات ایتمش بولوندیغنی طویارسه کز ، اوزمان ایچکزدن اک لیاقتلیسنی انتخاب ایدیکیز .

پترو سوک دفعه اولارق نومیدانه بر خروج اجراسنه قرار ویردی ، حاضر لقدمه بولوندی . اوکیجه ، مایوس و متأثر ، چادیرینه چکلدی . شارلک رقیبی ، عثمانلی عسکر لرینک اورتاسنده ، اضطراب دقیقه لر ی کچیریوردی . پتروی حیانتک بواک الیم دقیقه سننده بر قادین قورتاردی . قاتهرینه نامیاه موسقوف چاریچه لکنی احراز ایدن بوفداکار قادین ، مارط ، اوکیجه جنرال لره کوروشدی . عثمانلی سرداری بالطه جی محمد پاشایه بر مکتوب یازماسنی ، کندیسندن متارکه طلب اولونماسنی تکلیف ایتدی . بوتکلیف قبول ایدلی . مارط بوتون مجوهراتی طوپلادی . انک قیمتدار اشیاسنی بالطه جینک کتخداسی عثمان آغا ایله سردارک چادیرینه کوندردی . بالطه جی محمد پاشا اولو متارکه یه ودها سوکر امصالحه یه راضی اولدی . تاتار خانی ایله اسوج قرالی مصالحه یه قطعاً موافقت ایتبورلردی .

« وزیر اسوج قرالی وقیرم خانی دعوت واوردو رجالیله مشورت ایدوب مسقو عرض حالنده هر نه استرسکیز ویره یم صلح اوله یم دیه یازمش معقول ندر دیدکده » « اسوج ایله تاتار خانی خستهٔ دوشکده مضمونتجه فرصتی فوت ایتتمک کرک . زیرا موسقو بی عار و حیله کاردر . قولنه اعتماد اولنمز . نجات بولدقده سوزندن رجوع ایتتمکدن عار ایتمز دیدی » (۱) . بالطه جی سردارلق نفوذینی استعمال ایتدی ، پتروی بویوک بر فلاکتدن قورتاراجق مصالحه یی امضایه راضی اولدی . مصالحنامه موجبجه پترو آزاق قلعه سی ایله توابعنی عثمانلیلره ترک ایده سک ،

(۲) شهرداری زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

(قامینسقا) ، (صمار) و (طوغان) قلعہ لرینی بیقاجق ، پوتقال و براباش قازاقرینک ایشلرینہ قاریشمیہ جقدی . مصالحو نامہ نك دیگر مادہ لرندہ استانبولدہ چارك سفیری بولونمامسی ، عثمانیلرہ التجا ایدن اون ایکنجی شارلک ایستہ دیکی کبی مملکتہ کچوب کیمسی ، حتی ایجاب ایدرسہ پترو ایلہ بر مصالحو عقد ایتمسی تأمین ایدیوردی .

شارلک دشمنی ، عثمانیلرک ازلی خصمی بوصورتلہ اسارتدن قورتولدی . پترو صوک درجہ ممنوندی . کندیسای ایلہ اک آغر شرطلر داخلندہ معاهدہ عقدی ممکن ایکن بالطہ جینک پک خفیف شرائط ایلہ مصالحو یہ راضی اولماسی پترونک نزدندہ مارطک قیمتتی برقات دها بویولتدی . بالطہ جی محمد پاشا ایسہ ، پتروی اسیر ایتمک کبی بویوک برفرصستی اُلدن قاجیردیغنی دوشونمبور : « بزم ایستدیکمز قلعہ لرك هر بری هزار سفر و هزار مشقتلرہ محتاجدر . حاضر بوقدر زحمت و مشقتسز الیزہ کیررکن بونعمتی بیلمیوب فرصتہ مغرور اولورسہ ق نعوذباہ بونک وخامتی چکیلہ جکنندہ شہہ یوقدر . » (۱) دیور ، پترو دن آلدینی برقاچ قلعہ ایلہ کندیسنی تسلیہ ایدیوردی .

پروت محاربه سی بالطہ جی محمد پاشانک دہ ، اون ایکنجی شارلک دہ راحتلرینی بوزدی . محمد پاشا « قریم خانی قوللریزک واسوج قرالانک دولت علیہ یہ خیرلو اولان سوزلرین اصفا ایلمیوب کهارک اچیہ سنہ طمع » (۲) ایلدیکندن طولایی عزل ایلدی ، بالطہ جینک عزلنہ شیخ الاسلام ایلہ داماد سلحدار علی پاشانک و دارالسعاده آغاسنک بویوک تأثیرلری اولدی . « مسند صدارتہ وزارت ایلہ یکیچری آغاسی اولان یوسف پاشا اصعاد اولندی » (۳) . یوسف پاشانک سعادتدی چوق سورمہ دی .

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۶۱

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۶۹ ، ۳۷۱ ، ۳۷۴

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۷۲

پتروئیک نقض عہد امارہ لری ، صد اعظمک مالزمہ حریہ تدارکنده مساعہسی اونکده عزلہ سبیت ویردی (۱۱۲۴) . یرینہ نشانجی سلجدار سامان پاشا تعیین اولوندی .

سلطان احمد ثالث ارکان دولتی بوصورتله عزل ونصب ایتمسہ سبیت ویرن ، ہپ روسیہ ایله یکیدن حرب اجرا ایتمک قورقوسی ایندی . پادشاہ حربدن نفرت اییدیوردی . اون ایکنجی شارلک الان عثمانلی طوبراغندہ اوطورماسی ، پترویہ یکیدن حرب وسیلہ بی تشکیل ایتمی احمد خان ثالث نظر دقتنی جاب ایدیوردی .

شارلک دشمنی یالکز پترو دکلدی . انکلیزلرله فلمنکلیرده پتروئیک امالری قوہدن فعلہ کتیرمک ایچون دمبر باش شارلہ خصومت ایتمکدن کری طور میورلردی . حتی پتروئیک کنڈیلرینہ بویوک برتجارت سربستیسی ویرمسندن غیرتہ کلیورلر ، اون ایکنجی شارلی تورکہدن جیقارتمق ایچون استانبولده تشبثانده بولونیورلردی . انکلیزلرله فلمنکلیرک تشبثلری باب عالینکده نقطہ نظرینہ توافق ایتمہدی : پترو ایله عقد اندیلن معاہدہ نامہ نک احکامنہ ہنوز رعایت ایدیوردی . روسیہ ایله ہان یکیدن سفر اجرا ایدیله جک کیددی . بوکادہ سبب « اسوج قرالک دیارینہ رجعت امرانده توقف وغاندی » (۱) ایدی . پتروسلطان احمدخان ثالثہ کوندردیکی نامہدہ بومستلہنی صراحتہ آکلاتیوردی :

« شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ عالمیناہ حضرتلرینہ مسقو چاری طرفندن کلن نامہ نک ترجمہ سیدر

(القاب معتادہدن صوگرا) بیک یدیوز اون بر سنہ سنده ماہ تموزک اون ایکنجی کونستہ نہرپروت کتارندہ وزیر اعظمکز اولان محمدپاشا بارون قانجیلر وشرمت اوغلنک اوغلی جنرال میخائل نام مرخصلرمنک توسطلریلہ پنمزدہ عقد اولنان صلح مؤبد معلوم ملوکانہ لری اولشدر وطر فزدن تأکید تام کوندرلدیکنہ

بناءً جانب شهر یاریلرندن کوندریان نشان (۴) کلوب وصول بولمشدر و ذکر اولنان مصالحیه کمال رغبتن اولغله تعهد ایدر زکه طرفزدن بلانقصان حفظ اولنور وینه کرکی کبی تصدیق اولتماغیچون طرفزدن ویریلجک مهمور مواد کاغدی که هر ماده لفظ بلفظ مسطوردر هر خصلر منزه ارسال الیمشوز درو بومبارک صلح مؤبد طرف ملوکانه لردن دخی بلا نقصان مراعات اولنه و هر احوال صلح موجبجه تکمیل اولنه دیو تنبیه الیمشدر و بونک علایمی دخی مشاهده بیورمشلردر. زیرا قازنکه و صمار داغنده اولان یکی قلعه هدم اولنوب طوب و جبخانه اسماعیل پاشایه تسلیم اولندی و آزاق و طیغان قلعه لردن دخی طوب و جبخانه اخراج اولنور. زیرا او اطرفده اولان جزالمزه تنبیه الیمش که هر وجهله آزاغی تسلیم ایچون حاضر ایلیه و بوخصوصی انده اولان قلعه لردن مهماتک اخراجی و طیغانک هدمی و آزاق قلعه سی تسلیم اولتماغیچون حاضر و مهیا اولنسی یا کانون اولده و یا خود کانون تانیده تکمیل اولنه و بلاشبیه ذکر اولنان وقتده ازاق قلعه سی تسلیم اولنور. اگر دشمنن اولان و مقدا بینمزده منعقد اولان صلحی فسخ ایتدیرن اسوج قرالی مملکتکزدن چیقار ایسه. زیرا قرال هر قوم کیتدکن صکره طرفیندن شبهه رفع اولنور و وزیریکز محمد پاشا بزه یازمش که آزاغک تأخیری صلحک نقضنه بادی اوله جتدر و اچیلر منزدن دخی زور ایله تمسک آلمشدر که ایکی آبه دک ازاق قلعه سی تسلیم اولنه. بوخصوص ایسه محالاتدن اولدوغی نمایاندر. آنجق اچیلر منز کندی یدلرنده اولغله بحسب الاقتضا ویرمشلر. لکن جناب ملوکانه لرینک کمال عقل و فراسلرندن مأمول ایدر مکه بوبله آز زمانده ممکن اولدینی ملاحظه بیوریله و بودخی معلوم شریفلری اوله که قلعه لرك بیوک طوبلرندن و ذخیره و جبخانه دن ماعدا بتون بردونانماضک مهماتی نقل اولنلو و تقدا مهمات جمع اولنه بیلور جناب ملوکانه لرینک دخی درنخالری اولغله معلوم شریفلری اوله بیلور و بوبله اولدوغی صورتده واقع اولان تأخیره قطعاً سوءالظن بیوریلیه و اچیلر منزه دخی بر درلو عتاب ایتیه لر. زیرا بالاده ذکر اولندینی اوزره طرفزدن هر ماده تکمیل اولنور. آنجق جناب سعادت لردن نیاز اولنور که اسوج قرالی بلاتأخر کستون دیو تنبیه بیوریله. زیرا اطراف و اکنافه شایع ایدر که مملکتکزده مکث ایلسکه مقدا ایلدوکی کبی هنوز دخی بینمزده عقد اولنان مصالحه بی فسخ ایتدیره و بوسوزلردن عظیم شبهه یه وارمشوز. لکن مملکتکزدن اخراج اولدینی کبی هر درلو شبهه رفع اولنور و بعض تصور قالان ماده لر دخی تکمیل اولنور و ذکر اولنان وقتده

(۴) نشان، طرفین هر خصلرینک تنقیحاً قرارلاشدیرد لری معاهده نک

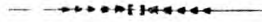
بر صورتی.

طیغان دخی ہدم اولنوب ازا ق تسلیم اولنور و بو احوالہ متعلق ہرنہ ایسہ الجیلرمن اساناً افادہ ایلسونلر دیو تنبیہ ایلشوزدر و بو خصوصہ اولان میلمز و صادقانہ حرکتہز معلوم دولتلری اولقلہ دشمنہز اولان اسوج قرالنی اخراج ایلیہ لر . باقی عمر دولتلری بردوام باد . تحریراً فی اوسط را ۱۱۲۳ « (۱) .

پترو ، نامہ سندہ اسوج قرالک تورکیہ دن اخراجنی طلب ایلدیکی کبی صدراعظمہ کلن بر مکتوبہ دہ ینہ بو مسئلہ دن بحث ایلدیلور :

« اسوج قرالک ولایتہ کیتیمی و حتی اسوج قرالنی دولت علیہ ہرنہ زمانہ و ہرنہ بولده کوندررسہ مسقو چاری طرفندن و مسفورہ تابع اولنلردن قرال مشارالہک کتسنہ آشکارہ و کیزلوجہ بر درلو ممانعت اولتیہ و ینہ اگر آشکارہ و کیزلوجہ اسوج و عسکرینہ دولت علیہ دن بیلہ قوشیلان عسکرہ مسقولودن و مسقوہ تابع اولنلردن بروجہلہ ضرروزیان ایرشمیہ دیو قرار « (۲) .

بولدینی یازیلوردی .

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۲۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۳۳

باب عالينك شارلى مملكتته كوندرمك تشبى - معاشنك قطعى - يكيدن .
باغلانماسى - شارلك آدمه لرنيك استانبوله قونولماسى - دونماده كى اسوج جنراللرينك
چيقارلماسى - شارلى لهستاندن كوندرمك ايجون باب عالينك مذاكراتى - شارلك
بندردن چيقارلماسى ايجون ترتيبات - دمير باش شارلك اصرارى .

سلطان احمد خان ثالث روسيه ايله حربك يكيدن آلونمه مسى ايجون
هر درلو تدابيرى اتخاذا ايلدى . قريم خانسه يازدينى بر نامه ده تاتارلك
بولندقلى يردن بر آدم ايلرى به حركت ايمه لرني تنيه ايتدى .
نامه ده شو صورتله اخطاراتده بولنايوردى :

« سننكه سلطان مشار اليه سن ، اشبو امر شريفم سكا واصل اولدقده
اكر عساكر تاتار عدو شكار ايله ايصال خسار ايجون مسقو مملكتته طوغرو
عزيمت ايتش بولنور ايسك قطعا بر خطوه ايلرى كيتيوب يانكده اولان بالجله
تاتار عسكربله بولنديك محلدن كيرو عودت ايدوب و اكر هنوز يركدن حركت
ايتامش ايسهك اصلا مملكت مزبور طرفته حركت و عزيمت ايتيوب طوايف
تاتاردن دخى بر فردك كيتمسنه رخصت كوسترموب و دولت عليه م ايله چار
مرفوم بيننده منوال مشروح اوزره صلح و صلاح واقع اولديغن ولايت قريم
و مضافاتندن اولان محلرده واقع طوايف تاتار و سايرلرينه اعلان و اشاعت
و شروط مصالحه به مفاير وضع و حركتدن بغايت مجانبت اولنق اوزره كركى
كبي تنيه و تاكيد ايلك بابنده فرمان عاليشانم صادر اولمشدر . فى اوائل
ج ١١٢٣ « (٢) »

باب على بويوك بر اندیشه ايجنده ايدى . اون ايكنجى شارلك
(بندر) دن اخراجى ايجون روم ايلي واليسى وزير حسن باشايه مؤكد

حکملر یازیلور ، شارل ایله مذاکرہ ایچون مأمورلر کوندریلوردی .
حسن پاشایه یازیلان حکملر بروجہ آتی ایدی :

« روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم کہ

حالا بندرده مکث اوزره اولان افخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء
الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانیة اسوج قرالی دوستمز قارولوس
ختم اه عواقبه بالخیر والرشد و احسن الیه سبیل الصواب والسداد کندو مملکتته
کتمک ایچون کمال امن و سلامت ایله له جمهورینه ایصال و تسلیحی اهم مهمام
دوات علیه مدن اولمغله سنکه وزیر مشار الیه سن ، مکمل و مرتب قیوک خلقی
ایله بو خصوص ایچون سن مأمور و روم ایلی ایالتنده واقع صاغ قول وصول
قول و سلانیک و اسکوب و اوخری و ایلبضان و یانیه و دلونیه و اولونیه
و پرزرین و دوقه کین و اسکندریه و ولجترین و الاجه حصار سنجاقلرینک الای
بکیلری و عموماً زعما و ارباب تیمار یله و اوزی ایالتندن حالا بندرده اولان
سلستره و نیکولی و ویزه و قرق کلیسا و چرمن سنجاقلرینک کذلک الای
بکیلریله عموماً زعما و ارباب تیماری دخی سنکه . ما تعیین ورأی صوابدیدک ایله
حرکت الیلمر ایچون الای بکک هر برینه باشقه باشقه امر شریفله تعیین و تأکید
اولمغله ایدی اشبو امر واجب الامتثال و صوابده صلاح تأخیر و توقف ایتمیوب
مأمور اولدیغک اوزره مکمل و مرتب قیوک خلقی و روم ایلی ایالتنده وجه مشروح
اوزره سنکه مأمور اولان سنجاقلرک الای بککریله عموماً زعما و ارباب تیمارین
دخی یانکه آلوب و عماله قالفوب برکون اول و بر ساعت مقدم بندره واروب
انده اولان اوزی ایالتنک آلائی بککریله بالجمله زعما و ارباب تیماری دخی یاننه
استصحاب ایدوب ایشاه تعالی قرال مشار الیهی کندو مملکتته کیتک ایچون کمال
امن و سلامت ایله له جمهورینه ایصال و تسلیم وادای خدمته بذل سعی و قدرت
ایله سز دیو یازلشدر . فی اواسط ج ۱۱۲۳ « (۱)

« اوزی والیسی اولوب حالا بندرده طوائف عسکره باش بوغ اولان وزیر
محمد پاشایه و روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم کہ

بتوفیقاه الملك العلام عسا کر اسلام ظفر ارتسام نهر پروت کنارانده مسقو
چارینی و عسکرینی محاصره و مقاتله ایله تضییق ایدوب و چار هر قوم طرفندن

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۹

صلحہ طالب اولاد قزلباش دوات علیہ ایدیوندملہ مستو چاری بیندہ بعض شروط و قیودی متضمن مواد اوزرینہ مصالحہ واقع اولوب و طرفیندن معمول بہ تمسکرت آلتوب ویرلمکله مقدا دولت علیہ مک جناح حمایتہ التجا ایدوب حال بندردہ مکث اوزرہ اولان افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جاہیر الطائفۃ النصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشد و احسن الیہ سبیل الصواب والسدادک دخی امن و سلامت ایله کندو مملکتہ کیتسنہ قطعاً چار مرقوم طرفیندن ممانعت و دخل و تعرض اولتامق خصوصی شروط مصالحہ داخل اولوب بوندن صکرہ قرال مشار الیہ کندو مملکتہ کیتسنہ بر درلو مانع و عذر و علت ایراد ایدہ جک سنہ قالمہ ایدم سنکہ روم ایلی والیبی وزیر مشار الیہ سن کندو مملکتہ کیتمک ایچون کمال امن و سلامت بر کون اول ابوہ (۱) دہ له جمهورینہ ایصال و تسلیمہ بذل و سع قدرت ایدہ سن . شویله کہ بوندن صکرہ دخی قرال مشار الیہ بر درلو عذر و علت ایرادیلہ صوب مقصودہ کیتمکدہ تعلل و تردد ایلمک احتمالی اولورسه سزکہ وزیر مشار الیہ سز قرال مشار الیہ بای حال بر کون اول اردوی ہایونہ نقل و ارسال و ایصالہ بذل مقدور وجد بیتصور ایلمک باندہ فرمان عالی شام صادر اولمشدر بیوردمکہ فی اواسط ج ۱۱۲۳ « (۲) .

بو امر لر روم ایلی ایالتندہ واقع صاغ قول آلائی بکیسنہ و بوتون آلائی بکلریندہ یارلدی . بندردہ « خدمت محافظدہ اولان عتیق سپاہ و سلحدار و سردنکچیدیلر و ترقیلولری ضابطلری و بندرک یمین و یسار کوکلوویان نقراتی آغالی » دہ مسئلہ دن خبردار ایدلدی . فقط شارل تمد ایدیوردی . شارلک بو اصراری سلطان احمد خان ثالثکدہ جانی صیقدی . اسوج قرالک رجلیہ استانبول بیندہ موصلات قطع ایدلدی . شارلک معنی رجالک استانبولہ کلری منع اولوندی . او زمانہ قدر دونامادہ بولونان اسوج جنرال لرینک دونامادن چیقاریلوب (بندر) ، کوندرملری امر ایدلدی . (بندر) دہ کی عسا کر محافظہ نک یرلرندن قیلمد اماملری ایچون امر لر ویرلدی . شارل آرتق باب عالی کدہ عداوتی جاب ایدیوردی .

(۱) لمبارغ .

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۹

اسوج قرالی توریکن دن چیقماہ اجبار ایتمک لازم کلدیکی حس اولونیوردی .

نہایت شارلہ خصومتی اولانلر اونی ہر شیدن محروم برامق ایستہ دیلر . کندیسنه یومیہ ویریلن تعینات بہاسنی دہ قسماً کسدیردیلر . بو مسئلہ لہ دائر قاضیلرہ ، قبودان پاشایہ ، بندر محافظنہ ، روم ایلی والیسنہ یازیلان حکم لہ بروجہ آتیدی :

« آتکرمان و تانار پیکاری و کلی و اسمعیل و طولچہ و ایساقی و ابراہیل و برکوکی و . . . قاضیلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ و اسکہ امینلرینہ حکم کہ

بوندن اقدام دولت علیہ مہ التجا ایڈوب حال بندردہ مکث اوزوہ اولان افتخار . الاصراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصلح جاہیر الطائفة النصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختم اہ عواقبہ بالخیر والرشادک کرک کند و مملکتنہ ارسال خصوصی و کرک سائر امور ی خطہا یون شوکت قروئلہ دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم وزیر اعظم و سردار اکرم محمد پاشا ادامہ تعالی اجلالہ و ضاعف اقتدارہ مک عہدہ کفایتلرینہ تفویض و حوالہ اولنوب بوندن صکرہ قرال مشارالیک آدملرینک و سائر اسوج لودن برفردک استانہ سعادت طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الچیسلی آدملرینک و سائر اسوج لودن برفردک مشارالہ جانبہ مرور و عبورلرینہ قطعاً رضای ہایونم اولماقلہ ایمدی سز کہ قاضیلر و اعیان ولایت و ایش ارلری و اسکہ امینلری سز اشبو امر شریفم ہر قنفکذک تحت قضا سنہ و اروپ داخل اولورایسہ (. . .) مضمون منیفی اعلان و اشاعت و فیما بعد تحت قضا کردہ اولان اسکہ و معبر و عمر لودن قرال مشارالیک آدملرینک و سائر اسوج لودن برفردک استانہ سعادت طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الچیسلی آدملرینک و سائر اسوج لودن برفردک مشارالہ جانبہ مرور و عبورلرینہ زہار رخصت کوستر میوب اولقولہ مرور و عبور قصدیلہ کرک قرال مشارالیک طرفنہ استانہ سعادت من کتمک اوزرہ و کرک استانبولہ اولان الچیسلی طرفنہ مشارالہ کتمک ایچون کلان آدملرینی و سائر اسوج لوری علی حال اخذ واردوی ہایونہ ارسال و احضار ایلہ سز . شویلہ کہ بوندن صکرہ اگر قرال مشارالیک آدملرینک و اگر اسوج لودن برفردک استانہ سعادت طرفنہ و کذلک استانبولہ اولان الچیسلی آدملرینک و سائر اسوج لودن برفردک مشارالہ طرفنہ کچوب کتدوکی استماع اولنور ایسہ صکرہ بروجہ عذر و جوابکن اصفا اولنوب اش . عقوبت ایلہ حقلر یکزدن کلنہ جکن

مقرر و محقق بیلوب آکا کوره زیاده بصیرت و انتباه ایله حرکت ایلمکزه باندنه فرمان عالیشام صادر اولمدر . بیوردومکه فی اوائل ب ۱۱۲۳ « (۱) .

« قبودان پاشایه حکم که

حالا دونمای هایوننده اولان اسوج جنرالی ایله تقدر اسوجلی وار ایسه حالا بندرده مکث اوزره اولان افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی دوستمز قارولوس ختمه عواقبه بالخیر والرشد واحسن الیه سبیل الصواب والسدادک یانه ارسال و ایصالاری مهم و مقتضی اولغله ائندی سنکه میرمیران مومی ایله سن اشبو امر شریفم وصولنده بو خصوصده قطعا تامل و تردد ایتوب وجه مشروح اوزره دونمای هایوننده اولان اسوج جنرالک و سائر اسوجلورک جمله سنک یانلرینه متمدعلیه آدملر قوشوب بندره ارسال و بندره وصولرینی و قرال مشارالیه تسلیم اولندقلرینی مشهر دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم حالا بندر محافظه سننده اولان وزیر محمد پاشا ادام ادنعالی اجلاله دن کاغد آلوب اردوی هایونمه ارسال ایلیه سن . شویله که بو خصوصده فرمان هایونمه مخالف وضع و حرکتک نمایان اولور ایسه قطعا بر درلو عذر و جوابک اصغا اولنوب مواخذ و معاتب اوله جعی مقرر و محقق بیلوب آکا کوره مزبورلرک برکون اول بندره ارسالرینه زیاده سیله دقت و اهتمام ایلمک باندنه فرمان عالیشام صادر اولمدر . بیوردومکه فی اواسط ب ۱۱۲۳ « (۲) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشایه

بوندن اقدم دولت علیه مک زیر جناح حمایتیه التجا ایدوب حالابندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالی عساکر منصوره ایله کندی مملکتته ایصال ایلمک خبریله طرف دولت علیه مدن له جمهوریته آدم ارسال اولندقله له جمهوری اسوج قرالی یالکیز کندو عسکرله امن و سلامت ایله کندو مملکتته بز ایصال ایدرز و بو خصوص ایچون دولت علیه طرفته تمسک و یررز . آنجق دولت علیه طرفدن کلیتو عسکر ایله مملکتزدن کته سنه راضی دکاوز . زیرا مملکتمز پایمال اولور دیو له جمهوری طرفندن اعلام اولنوب و بو خصوص اردوی هایونم طرفندن اسوج قرالی ایله مذاکره و استشاریه موقوف اولغله خصوص مزبور ایچون درگاه معلام قیوچی باشیلرندن . . . دام مجده مباشر تعیین و ارسال اولمدر . ائندی سنکه وزیر مشارالیه سن اشبو امر شریفم وصولنده بو خصوصی مذاکره

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۳

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۳

و استشاره ایچون قرال مشارالیهی مباشر مرقوم معرفتیه بر ساعت اول اردوی هایونمه ارسال ایله سن. شویله که قرال مشارالیه بالفیس کنندیسی اردوی هایونمه کلکیدن ابا وامتناع ایدرایسه بوخصوصی مذاکره ایچون استانه سعادت طرفدن یانته واران الیمسی ایله اردوی هایونم طرفندن کیدن جنرالی . . . یته مباشر مومی ایله معرفتیه تعجیل علی التعجیل اودوی هایونمه ارسال ایلیوب تأخیر وتوقیفدن بغایت توق ایله سن دیو یازلمشدر . فی اوائل ش ۱۱۲۳ (۱) .

• اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد باشایه و بندر دفتردارینه حکم که

حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالی بوندن اقدام دولت علیه ابد پیوندک زیر جناح حمایتنه التجا ایدرک حقنده لوازم مهمان نوازی مراعاتیه تریب اولسان تزییل دفتری موجبنجه بووقته دکن قرال مشارالیه روزمره تعیینات بهاسی درتیوز اون درت بچق غروش ویریلدوکی خزینه عامره دفتترلنده مقید اولوب لکن کتب فقهیه معتبرده مسائل کتاب هزار تتبع اولندقد (وان ادخل الحربی الینا ستاً ما لم یکن ان یقیم دارنا سنة ویقول له الامام ان اقت تمام السنة وضعت عليك الجزیه والاحل فیه ان الحربی لا یکن من اقامة دائمه فی دارنا الا باسرتقاق اوجزیه لانه یعیر عینا لهم وعدنا علینا فلیحق المضرة بالمسلمین) مسئله شریفه سنک فحوای حکمت احتواسی اوزره حربی طایفه سندن اوزرینه جزیه وضع اولتیوب روزمره تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشون انجق الی غروش ویریلوب ماعداسنک قطعی ایله اکتفا اولتیق فرماتم اولغین امدی سنکه وزیر مشارالیه (سن) دفتردار مومی ایله سن اشبو امر شریفم واردینی کبی خزینه عامره دفتلری موجبنجه قرال مشارالیهک روزمره تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشون انجق الی غروش ویریلوب ماعداد اوچیوز آلتمش درت بچق غروش قطع اولتیق ایچون یازلمشدر . فی واسط سنه ۱۱۲۳

برصورتی : قرل مشارالیهک اتباعندن مارسحق ظابوربهک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکز یوز سکسان آتی آچقنک بالکایه قطعی ایچون (۲) .

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۷

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۹

« روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشایه حکم که

سنکه وزیر مشارالیه سن بوندن اقدم دولت علیه ابدیوندمه التجا ایدوب حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالنی کنندی مملکتته کتمک اوزره له جمهورینه ایصال وتسلیم ایچون امر شریفله سن مأمور و بو خصوص ایچون حالا اول طرفده اولان روم ایلی و اوزی ایالتلرینک آلائی بکیلیله عموماً زعما و ارباب تیماری دخی سننکه معاً تعیین اولمشلرایدی . بتوفیقه تعالی قرال مذکورک نقلی خصوصی برطرف اولنجه به دکن ذکر اولنان ایالتلرک آلائی بکیلیله عموماً زعما و ارباب تیمارندن بر فرد ولایتلرینه کتمیوب کما کان اول طرفده یانکنده موجود بولملری فرمانم اولغین اشبو امر واجب الامتالم وصولنده مقدما سننکه وجه مشروح اوزره مأمور اولان روم ایلی و اوزی ایالتلرینک آلائی بکلرله زعما و ارباب تیمارندن بر فرد ولایتلرینه کتمک اوزره اذن و یرمیوب و صالیو یرمیوب کما کان اول طرفده یانکنده موجود ایدوب و کرکی کبی ضبطور بطرله تقید و اهتمام ایلمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکه . فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۱) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان محمد پاشایه

بوندن اقدم دولت علیه مه التجا ایدوب حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرالنی حرکتی غائله سی برطرف اولنجه به دکن بندرده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلرینک روز قاسمه دکن بندرده مکثلری اقتضا ایدوب واردوی هایونمده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلری دخی روز قاسمه دکن ایساقچیده توقف و ارام و انشاه تعالی روز قاسم حلوننده اکر بندرده اولان سپاه و سردنکچدیلرینک و اکر ایساقچیده اولنلرینک ضابطان و نفراتنه اذن و رخصت و یریلوب و اشبو تذکره لری دخی وقت مرقومده و یرمک اوزره مصمم و مقدر اولغله ایدی سنکه وزیر مشارالیه سن بندرده اولان سپاه و سلحدار سردنکچدیلرینک روز قاسمه دکن انده مکث و توقف ایتدیروب و انشاه تعالی وقت مرقوم حلوننده ذکر اولنان سردنکچدیلرک ضابطان و نفراتنه قاقوب کلک اوزره عود و رجعتلرینه اذن و رخصت و یرمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکه . فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۲)

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۴۳ — برعینی بندر محافظی محمد پاشایه یازلمشدر .

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۴۵

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشاہ حکم کہ حالا اردوی ہایونم باباطاغی صحرا سنہ نزول واندن دخی استانہ سعادتہ طرفہ توجہ و عزیمت اولمقلہ انشاہ تعالیٰ اردی ہایونم استانہ سعادتہ وار ب وحالا بندر دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالنگ احوالہ متعلق خبر وارد اولنجہ دکن اندہ اولان روم ایلی و اوزی ایالتی عسکرلرندن بر فرد ولایتلرینہ کتیبوب کما کان اول جابده مکٹلری اقتضا ایلوب آنجی وقت شتا تعاقب الملک اوزرہ اولمقلہ لازم کان زاد و ذخیرہ لرینی آچق ایلہ آلتق اوزرہ ذکر اولان ایالتلر عسکرلرینک جہ سنی بندر طرفندہ اولان قرادہ قشلاغہ برلشدیروب و روم ایلی والیسی وزیر حسن پاشاہ دخی درون قلعه دہ اقامتہ چسیان بر مناسب محل تعیین وکنڈاک بندر دہ آشاغی بلوک خلقنہ دخی درون قلعه دہ بر مناسب قیلا تدارک و برلشدیروب وانشاہ تعالیٰ اردوی ہایونم طرفندن قرال ششارالہیک حوالنہ متعلق نوجہلہ اسر شریفم صادر اولور ایسہ مضمون شریفی اوزرہ عمل و حرکت اولتقی باندہ یازلمشدر . فی اواخر ش ۱۱۲۳ ۴ (۱) .

باب عالی اوسنہ شارلک قیشی بہانہ ایتمسنی نظر دقتہ آلدی . بو اثنادہ شارلک سرای ہایونندہ کی طرفدارلری اسوج آرسلاننگ بو صورتہ ملکہکندن اخراجنی تنسیب ایتمہ دیلر . شارلک تعینات بہاسندن محرومیتی کندیسیم ایچون بویوک بر فلاکتدی . اسوجک فداکار قرالی عثمانلی ظور اغاندہ بورج ایلہ یاشامایہ مجبور اولاجقدی . واندہ سلطان وسائر سرای رجالی بونی موافق کورمہ دیلر . کرک شارلک و کرک معیتی رجالنگ قطع اولنان تعینات بہالربی تکرار اعادہ ایستدیر دیلر . بومسئلہ یہ دائر اوزی محافظتہ و بندر دفتر دارینہ آتیدہ کی حکم لک یازلماسنی تأمین ایلہ دیلر :

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشاہ و بندر دفتر دارینہ حکم کہ

حالا بندر دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالنگ بوندن اقدام ترتیب اولنان تزیل دفتری موجبہ روزمرہ تعیناتی بہاسی اولان در تیوز اون درت بچنی

(۲) دیان ہایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، س ۴۶ .

غروشدن اقتضا حسایلہ آنجق الی غروش ویرلسی فرمانم اولمشیدی . حالا مشارالیهک آنجق کندی تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشک کافی الاول بالتمام ویرلسی فرمانم اولمغه ایدمی سنکه وزیر مشارالیهسن ودفتردار مومی الیهسن اشبو امرشریفم وصولنده قرال مشارالیهک روزمره آنجق کندی تعییناتی بهاسی اولان درتیوز اون درت بچق غروشی کافی الاول بالتمام ویرمکز باینده فرمان عالیشانم اولمشدر . بیوردومکه فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۱) .

« اوزی والیسی اولوب حالا بندر محافظی اولان وزیر محمد پاشایه و بندر دفتردارینه حکم که

حالا بندرده مکث اوزره اولان اسوج قرانک اتباعندن مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکیز یوز سکسان آلتی آچهنک ینه بندرده مکث اوزره اولان وپوده کیوسکیک وبراباش خطمانک بندرده اولان تعییناتلری اقتضا حسایلہ قطع اولماغیچون امرشریفم صادر اولمشیدی . الحاله هذہ قرال مشارالیهک اتباعندن سالف الذکر مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اولتقدار آچهنک وپوده کیوسکیک وبراباش خطمانک دخی بندرده اولان تعییناتلری کافی الاول ویرلسی فرمانم اولمغین ایدمی سنکه وزیر مشارالیه ودفتردار مومی الیهسن اشبو امرشریفم واردینی کی قرال مشارالیهک اتباعندن سالف الذکر مارسحق ظابوریهنک روزمره تعییناتی بهاسی اولان اون بیک سکیز یوز سکسان آلتی آچهنی و صرقومان وپوده کیوسکیک و براباش خطمانک روزمره اولان تعییناتلری کافی الاول ویرمکز باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکه فی اواخر ش ۱۱۲۳ « (۲) .

شارل بو صورتله مساعداته مظهر اولدینی حالده معیتی عسکرلری حدودده منازعه لر چیقارمقدن کری طورمیورلردی . شارلک (بندر) ده اوطورمسی باب عالی ایله روسیه مناسباتی ایچون دائما تهلکه ایدی . لهستان و روسیه حدودلرنده هان هر زمان اشتعاله مهیا بر حرب ووغا آتشی صاقلی بولونیوردی نته کیم شارلک عسکرلری لهستانده برمنازعه

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۴۶

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۴۶

چیقارہ شہلر ، او صرہ دہ محمد باشانک یرینہ تعین اولونان یکی بندر محافظی اسماعیل پاشایہ آتیدہ کی امر لک کوندر لمسنہ سبیت ویر مشلردی :

« بندر محافظی وزیر اسماعیل پاشایہ حکم کہ

سنکھ وزیر مشارالیہ سن در دولتمدارمہ کوندر دوکک قائمہ دہ اسوج قرالہ تابع اولوب بندر جانبدہ اولان لہلو وقزاق طائفہ سنندن درت بیک مقداری لہلو و بیک قدر قزاق لہلوی کندو طرفلرینہ ترغیب و تبعیت اینتدیرمک ایچون لہ مملکتی ایچروسنہ کیدوب خوتین حوالیسنہ قریب سلانہ نام محلہ واردقلرنده یوزر آدم اولوق اوزرہ ایکی بیراق لہلو کندولرہ تابع اولوب و محل مزبور دن لہ قلاعدن استانسلاو قلعہ سنہ کیدر لر ایکن لہ بکلرندن قالینوسکی بیک بیوز آدم ایلہ اول محللرک محافظہ سنده بولنمہ ذکراولنان لہلو وقزاق لک سرورلرینہ ممانعت قصدیلہ برمقدار آدم تعیین ایلدکدہ آدم لرندن یکرمی نفر اخذ اولندوغن استیاج ایلدیکی کبی قصور قلان آدم لریلہ مسفور قالینوسکی فرار ایدوب آندن لہک یوقارو طرفندہ بیجاہ نام محلہ واردقلرنده اوچوز نفر آدم دخی اول محلہ کندولری متابعت ایلدکلری اعلام اولنوب لکن مسفور لہلور و قزاق لراکر جہ سائر لہلور ی کندو طرفلرینہ جذب وترغیب صورتندہ کیتمشلر امانتیجہ حرکتلری (زد ورد و جدال و قتال) کبی کیفیاتہ منقاب اولمش . دولت علیہمہ التجادہ اولان مسفور لک ایسہ لہ مملکتہ بوشکل کیفیت دخوللری دولت علیہم ایلہ لہلو بپندہ اولان صلحی محل نیجہ مفسادی مستقیع امر کر یہ اولوب و سنکھ وزیر مشارالیہ سن اول طرفلردہ بو مثللو مفسدتک دخی سنک عہدہ کہ لازم خطر متحتم اولغلہ ایمدی امر شریف واجب الامتثال وصولندہ فیما بعد ذکراولنان لہلو وقزاق طائفہ سنی بوکونہ کیفیت ایلہ لہ ایچندن کتمکدن ودولت علیہم ایلہ لہلو بپندہ اولان صلح و صلاحہ مقایر حرکات ناشایستہ دن منع ایدوب مسفورلری کرکی کبی ضبط ایلیہ سن . شویلہ کہ بوندن سکرہ دخی مسفور لک بوکونہ حرکات عنیفہ لری ظہورہ کلک احتمالی اولورایسہ سنک مساعده کہ حمل اولنوب و بر وجهلہ عذر وجوابک اصفا اولنوب مسئول و معاتب اولاجفک مقرر در . آکا کورہ زیادہ صیرت واتنباہ ایلہ حرکت ایلک بابندہ فرمان عایشانم صادر اولمشدر . بیوردومکہ فی اواسط را ۱۱۲۴ « (۱) .

باب عالینک بو حرکتی اون ایکنجی شارل حقندہ صول مساعده

(۱) دیوان ہایون مهمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۴۸

ایدی. اسوج قرالی ومعتنك لهستان و روسیه ایله باب عالینك آره سنی
 آجاجنی محققدی. ارکان دولت « مسقولو ایله وقوع بولان صلحك
 استحکامنه سعی واقدام » (۱) ایدیوردی. باب عالی بومقصدی الله ایتمك
 ایچون یکی بندر محافظی اسماعیل پاشایه پك زیاده اعتماد ایدیوردی .
 حتی اسماعیل پاشانك خدما تی سلطان احمد ثالث طرفندن ده تقدیر ایدلمش،
 « بندر ده مكك اوزره اولان اسوج قرالنك بو سنه امانا و سالماً ولایتنه
 نقل و ایصالنده و او . طرفلرك نظام احوالنده بالجمله عهدۀ کفایتك مترتب
 اولان خدمات علیه مده سندن کلی خدمت و رضای هایونمه موافق
 حرکت مأمول اولغله حالا عواطف عنیه خسروانه مدن نیکبولی الحاقیه
 اوزی ایالتی سکا عنایت واحسانم » (۲) اولشدر دییه بر حکم کوندرلشدی.
 بو حکمک بر صورتی ده حسن پاشانك یرینه کچن یکی روم ایلی والیسی
 عبدی پاشایه تبلیغ اولنمشدی .

اون ایکنجی شارلک آرتق بو سفر وطنه کوندرلسنه قطعاً قرار
 ویرلشدی. قریم خاننه و بندر محافظی اسماعیل پاشایه کوندریلن امر لرده
 بو مسئله صراحةً بیان ایدیلوردی :

« قریم خانی دولتکرای خانه واسماعیل پاشایه صورت خط هایون شوکتتقرون
 سزکه دولت علیه سزک خیر خواه صداقت نشانی بالفعل قریم خانی دولتکرای
 خانسز توجهات پادشاهانه مزایله حال و شانکز ترفیع اولنوب و سزکه بندر طرفنه
 مأمور عسکره باش بوغ اولان اسماعیل پاشاسن سکا دخی توجیه خطاب ملوکانه مدن
 صکره معلوم اولاکه مسقولو ایله مصالحه احوالی انگلیز و فلنك الجیرینك توسطلریله
 مسقوك بونده اولان سرخص رهنلریله مکالمه اولندقده جمله وزرا و علما و او جاقلر
 خلقنك بالاتفاق ا- تصوابلریله بعض مواد اوزرینه عقد صلح اولنوب و رهنلردن
 تمسك النوب دولت علیه مدن دخی تمسك و برلادکن صکره مسقو چاری عهدنامه
 هایون المغیچون الچی تعیین ایتمك اوزره رهنلر چارلری طرفنه ادم کوندروب

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۹۰ .

(۲) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۲۳ ، ۱۲۴

ہوندن صکرہ حرکت ہایونم اقتضا ایتماکلہ اناطولی طرفندن کلہجک عساکرک
 یرلرنده استقرارلریچون اوامر شریفہ ایله تنبیہ وان شاہہ تعالی اسوج قرالنک
 کتمسی وسائر اقتضا ایدن امورک نظامنہ استخدام اولنماغیچون روم ایلی واوزی
 ایالتلری عسکری بندر جانبہ مأمور اولشلردر . ازجلہ اسوج قرالنک بوسنہ
 ولایتنہ کتمسی امر مهم اولوب وبونک حصولی البتہ سزندن مطلوب ہایونمدر
 ولہ ایچندن غیرى طریق ملحوظ اولماقلہ قرال مشار الیہک لہ ایچندن امن وسلامت
 ایله کچوب کتمسی نہ وجہلہ اقتضا ایدر ایسہ لہلو ایله سویلشوب موانعی دفع
 ومشکلاتی حل ایدرک حسن تدبیر ایله بوحوالہ پای نخل صورت ویروب وتأخیر
 وتوقیف ایتدیرموب اسوج قرالنی لہ ایچندن امن وسلامت ایله ولایتنہ ارسال وایصال
 وسائر لازم کلان سرحد امورینہ دخی اقتضاسنہ کورہ نظام ویروب ومسقولو
 ایله عقد اولنان مصالحہ یہ مغایر اولطرفلردہ برحرکت ناہموار دخی ظہور ایتماک
 اوزرہ اہتمام ایلیہ سز . ہلہ اسوج قرالنک بوسنہ کتمسی اقدم امور دندر .
 فنہار تہاون وتکاسل ایتیوب احسن حال ایله لہ ایچندن برکون اول ارسالنہ
 ورضای ہایونم تحصیلنہ غیرت وحیت ایله بذل قدرت ایلیہ سز . حسن توجہ
 ملوکانہم سز کلہ بیلہ در « (۱) .

بوخط ہایوندن صوکر قریم خانی دولتکرای ایله بندر محافظی
 اسماعیل پاشایہ برر خط شریف دہا کوندرلدی . قریم خانہ کوندریلن
 نامہ نک عنوانہ آریجہ : « اشبو نامہ ہایونم موجینجہ اسوج قرالنک
 دوستاق طریقہ لہ مملکتی ایچندن کتمسنک وجہی بولنوب کوندرلمسی
 مراد ہایونمدر . اکا کورہ حرکت ایلیہ سز . « (۲) دیبہ خط ہایون
 کشیدہ قلندی . نامہ نک صورتی بروجہ آتی ایدی :

«قریم خانی دولتکرای خاتہ نامہ ہایون

جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب ذوالقدرالائم والفخرالائم
 علم افراز خطہ شہامت یکہ انداز عرصہ جلادت سلالة خاندان خانی نقاؤدودمان

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۰ -- تاریخ راشد،

جلد ۳ ، ص ۳۹۰

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۳

ایلیخان بالفعل قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہ توجہات شاہانہ وتلطفات پادشاہانہ کہ عنایت ومحض مکرمندن صادر ومتبادر اولور مطالعہ قلدنقدن صکرہ معلومکز اولاکہ دولت علیہ من ایلہ مسقو چاری بینندہ مصالحہ احوالی انکلیز وفلہنک الجیلرینک توسطلریلہ مسقو چارینک استانہ - عادتزده اولان مرخص رهنلریلہ مکالمہ اولندقدہ حملہ وزرا وعلما واورقارلز خلفتک بالاتفاق استصوابلریلہ بعض مواد اوزرینہ عقد صلح اولنوب ورهنلردن تمسک آنوب طرف دولت علیہ مزدن دخی تمسک ویرلدکدن صکرہ مسقو چاری عہد نامہ ہایون آلماغیچون الچی تعیین ایتمک اوزرہ مسقو رهنلری چارلری طرفنہ آدم کوندروب بوندن صکرہ حرکت ہایونمز اقتضا ایتمکله اناطولی طرفندن کلچک عساکرک یرلرنده استقرارلریچون اوامر شریفہ من ایلہ تنبیہ اولنوب انجیق بوندن اقدم دولت علیہ منرہ التجایدوب حالا بندردہ مکث اوزرہ اولان افتخارالاصراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح جاہیر الطائفة الصرانیہ اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخریر والرشادک بوسنہ لہ مملکتی ایچندن امناسالما ولایتنہ ارسائی وایصالی مراد ہایونمز اولغلہ قرال مشارالیک وجہ مشروح اوزرہ ولایتنہ کوندربلسندہ واقتضا ایدن خدمات علیہ منرک تمشیت وتکمیلندہ استخدام اولتمغیچون روم ایلی واوزی ایالتلری عسکری بندر طرفنہ تعیین ودستورمکرم مشیر مفخم نظام العالم حب والیسی اولوب حالا بندر محافظہ سندہ اولان وزیرم اسمعیل پاشا ادامہ تعالی اجلالہ بندر طرفنہ تعیین اولنان عسکرہ باش بوغ اولوب وانضمام رأی خانلریلہ ہر احوالک تکمیل وآمانہ اہتمام ایلمک اوزرہ اصہر شریفمز ایلہ تنبیہ ہایونمز اولوب وسراروغ بافروغ ایلیخانیاک کیاست وجلادت ورویت وپسالت ایلہ مشار (الیہ) بالبنائی وابتا عن جد دولت علیہ منرک خیرخواہ صادق الجنائی اولدوغکز حسیلہ بندر طرفندہ اقتضا ایدن امورک نظامندہ وخاصة اسوج قرالک امنیت ایلہ ولایتنہ ارسالندہ سزدن اسلاف سعادت اتصافکزدن زیادہ مساعی جیلہ مأمول ومنتظر اولغلہ حالیا عواطف سنیہ ملوکانہ مزدن مؤنکزہ مدار اولماغیچون جناب حمیت مابکزہ درت بیک التون وتوفیقہ تعالی اسوج قرالی ولایتنہ کوندردکدہ طرفکزدن یانہ سلاطیندن ہر قنغیسی تعیین اولنورسہ اکا دخی بیک التون عنایت واحسانمز اولغلہ اشہونامہ ہایون ملاطفت مقرومز دخی اصدار وسابقا چاوش باشی اولان افتخارالاماجد والا کارم احمددام مجدہ ایلہ ارسال وبوطرفندہ سویلشیوب صورت بولان کیفیت مصالحہ معلوم اولماغیچون طرفیندن النوب ویریلان تمسک صورتی دخی جانب خانلریلہ کوندربلسدرو بوندن اقدم لہ مملکتک باش خطمانی اولان سناسکی ونک خبر رسان تعبیر اولنور ادمیتیلہ کلان مکتوبنک مفہومندہ لہ جمہورینک اتفاقریلہ ماذویہ بلاطینی بیوک الجلیک

ایله در دولتدارمزه بعث و ارسال اولتی اوزره حاضر ومهیا اولدوغنی اعلام و دولت علیه من طرفندن الجینک قبول اولماسنی التماس واستدعا ایدرب لیکن جوابی یووونه دکین تأخیر اولتمشیدی . الحاله هذه اسوج قرالتک له ایچندن ولایتنه کتمسی خصوصی سویلشلوک ایچون له الجیسنک بو طرفه کلیمی استصواب اولمغله بناء علیه دستور اکرم منیر انجمن نظام العالم ناظم منظم الامم مکمل ناموس السلطنة العظمی صرت مراتب خلافة الکبری المحفوف بصنوف عواطف المنک اعلی وزیر اعظم اصغ شیم و وکیل مطلق قوی الهممز یوسف پاشا ادام ااجلاله وضاعف اقتداره طرفندن له الجیسنک کلیمه اذنی مشعر مکتوب ایله خطمان مسفورک ادمیدی اعاده اولتمغنی ان شاه تعالی بندر طرفنه وصولنده اکر جانب خانلرندن واکر بندر محافظی اولوب واول طرفه مأمور عسکره باش بوغ اولان اسمعیل پاشا طرفندن له جمهوری طرفنه اقتضا ایدن مکتوبلر تحریر وخطمان مسفورک ادمی بندرده توقف ایتدرلیوب بحاله صوب مقصوده ارسال وله الجیسنی بو طرفه عنایت ایدوب سرحد منصور من حدودینه داخل اولدوقده یولرده امنیت حصوله وبرکون اول استانه سعادت مزه ایصالنه اهتمام اولنه که عقد اولنان مصالحه تمسکنده مسقو عسکرینک کلیت اوزره له مملکتی ایچندن چیقوب کتمسی ایچون ارچ آی مدت تعیین اولمغله مدت مزبوره تمامنه دکین له الجیسنک دخی بو طرفه کلیمی وبتوفیق تعالی اسوج قرالی مملکتی ایچندن کوندرلدکده دوستلق طریقله کیده چکنه ولهلویه بر درلو ضرر وزیان ایرشمیه چکنه حاصل اولاجق وجهله له الجیسیله بو طرفه سویلشلوب صورت ویرلمسی ملحوظ اولمغله ان اشاه تعالی منوال مشروعه اوزره الجی مسفور ایله سویلشلوب انجق بواصک تسهلی ومرادها یونمز اوزره تمم و تکمیلی جناب صداقت مآبلرینک عهدۀ همت خانلرینه تحمیل اولتمش مصلحت اولوب ومرادها یونمز اوزره حصولی البته طرف کیزدن مظلوم ومنتظر اولمغله بو احوال له الجیسیله طرف دولت علیه ده سویلشمکه قالدی دیو اعصاب همتکزه فتور کتور میوب فطرت زکیه وسجیه بهیه کزده مضر اولان صداقت قویه وحیت جلیله مقتضاسی اوزره سز دخی بومأمولک حصوله قیام ولهلوقرب جوار کزده اولمغله مقتضاسی حاله موافق وجه وجیه ایله خبرلشوب وسویلشوب ان اشاه تعالی اسوج قرالی کوندرلدکده دوستلق طریقله کیده چکنه ولهلویه بر درلو ضرر وزیان ایرشمیه چکنه اعتماد ایتدروب بای حال موافقی رفعله آتام مراده اهتمام وشمدیدن قرال مشار الیه ایله کیده چک عسکرک مهمات سفریه ویول ذخیره لری وسائر لوازم ضروریه نک دخی تهیه وتدارکنده وجهه ومناسب نه ایسه اسمعیل پاشا ایله معاضدت وموافق اولنه رق مباشرت واکر لهلو واکر مسقولو ایله اولان صلحک شروطنی دخی کرکی کی محافظه یه مبادرت اولنوب وبعونه تعالی اسوج قرالتک وجه مشروح

اوزره دوستلق طریقيله له مملکتی ایچندن کتمسنگ موانی مندفع اولدوغی کبی قرال مشار الیه ایله کیده جک عسکرک اقتضا ایدن یول تدازکلری بالجهله کورلمش بولنوب صوب مقصوده توجه وعزیمتارینه باعث تأخیر اولور بر نسنه قالماق اوزره همت خاتیرلی مأمولدر . اکر جناب سهل الصعاب طرف خاتیرلندن ترتیب اسباب ایله بوامری تهیل ایدوب له الجینک بو طرفه کلسنه وانکله سویلشلوب صورت ویرلسنه قالمیوب عقده کشای رأی عالیلیله اسوج قرالنک دوستلق طریقيله له مملکتی ایچندن کتمسی خصوصی مراد هایونمز اوزره خیز حصولده جلوه کر اولورسه سزک صدق نیتکنز ودولت علیه مزه صدقکنز اثری زبور جریده روزکار و پسندیده زمره اولی الابصار اولوب اضماض مضاعف دعای خیر مزه ونجه توجهات ملو کانه مزه مظهر اولور سز واه موفق والمیسر . فی اواخر را ۱۱۲۴ « (۱)

سلطان احمد ثالث شارلی لهستاندن کچیرمک ایچون بو تدبیره مراجعت ایتمشدی . نهایت له سفیرلیله کوروشولمش ، شارلک مقدار کافی محافظ عسکرلیله لهستان ایچندن کچمسنه مساعده ایدلمشدی . پادشاه بو مسئله یی قریم خانی ایله بندر محافظی اسماعیل پاشایه یازدیغی کبی اسوج قرالنده آئیده کی نامه هایونی کوندره شدی :

« اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار دوستمن اسوج قرالی قارولوس ختم اه تعالی عواقبه بالخیروالرشاد واحسن الیه سبیل الصواب والسداد تویع رفیع هایونمز واصل اولجق معلومکنز اوله که بو سنه مبارکه ده مسقو اوزرینه سفر مصمم ایکن مستو جاری مقدا شروط مصالحه یه داخل اولان ازا ق قلعه سنی طرف دولت علیه سزک قدیمی دوستلرندن انکایز وفلمنک الجیلرینه مراجعت و آنلرک توسطلرله سائر احوال دخی سویلشلوب بعض مواد اوزرینه عقد صلح اولتغله مسفورن رهنلرندن تمسک آلتوب و طرف دولت علیه سزندن دخی تمسک ویریلوب و سزک له مملکتی ایچندن دوستلق طریقيله سلامت ایله ولایتکنزه کیتکنز خصوصی جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۴۳ — مهمه دفتری ،

نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۵۸

قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معاہدہ نامہ ہایون شوکت مقرونمز ایلہ و دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم بندر محافظہ سندھ اولان وزیر اسماعیل پاشا ادامہ تعالیٰ اجلاہیہ دخی امر شریفمز ایلہ کرکی کبی توصیہ و تنبیہ اولمغله طرفکزه دخی اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونمز اصمدار و دولت علیہ منر امکدار لرندن اولوب سابقا چاوش باشی اولان افتخار الاماجد والا کارم احمد دام مجدہ ایلہ ارسال اولمغله نامہ ہایونمز طرفکزه واصل اولوب کیفیت معلومکز اولدقدہ وجہ مشروح اوزرہ لہ مملکتی ایچندن دوستلق طریقہ ولایتکزه کتیکہ حاضر وامادہ اولوب وقتہ مترقب اولہ سز . ان شہادہ تعالیٰ بندر طرفہ مأمور اولان عسکر واروب و بو خصوصک سائر لوازم و اسبابی دخی کوریلوب کتیمکز وقتی قریب اولدقدہ طرفکزه یول خرچلنی دخی ایصال اولنور و لہلو دولت علیہ منرک قوکشورلی و دوستلری اولوب آنلر ایلہ صلح و صلاح کماکان مقرر اولمغله تصمیم اولنان وجہ اوزرہ لہ ایچندن توجہ و عزیمت ایلہ ککزدہ بعونہ تعالیٰ ولایتکزه واروب واصل اولنجهیہ دکن اشیا عکزدن و یانکزه دولت علیہ منر طرفندن قوشیلان عسکردن لہلویہ ورعایا و بریاسنہ بردلو ضرورزیان ایرشامک و دولت علیہ منر ایلہ لہلو بیندہ اولان صلح و صلاحہ منابر بر نسنہ ظہورہ ظہورہ کلہ مک اوزرہ تقید تام ایلہ کیدیلوب الحاصل لہ ایچدن مرور و عبورکز اثناسندہ دولت علیہ منر ایلہ لہلو بیندہ اولان دوستلغہ معایر بر ناھموار حرکت و قوتہ کلہ مک اوزرہ شرایط احتیاطہ کرکی کبی رعایت و بو وجہ ایلہ سز کلہ شمعی بہ دکن حاصل اولان و داد قوی الاوتاد مقتضاسنی صیانت ایلمکز مأمولدر . والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواخر را ۱۱۲۴ « (۱) .

احمد ثالث بو خط ہایونہ بالذات شو جملہ لری علاوہ ایتدی :

« نامہ ہایونم موجبجہ لہ مملکتی ایچندن دوستلق ایلہ و سزک ولایتکزه کتیمکز خصوصی قریم خانیاہ بندر محافظہ سندھ اولان اسماعیل پاشایہ سپارش و تنبیہ اولمشدر . سز دخی اشبو نامہ ہایونمز مفہومیلہ عمل ایلہ سز » .

ہمان بوتون ارکان دولت اسوج قرانک لہستان ایچندن کیتیمی مسئلہ سیلہ مشغول اولیوردی . لہستان سفیرلریلہ مذاکرہ کونک حسن نتیجہیہ بنجر اولمسی اسوج قرالی ایچون مضرتدی . شارل بورجلرندن ،

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومر و ۶ ، ص ۲۴۵ — وولتہر ، اون

ایکینجی شارل ، آرمان قولنہ طبی ، ص ۲۲۲ — بونامہ نک ترجمہ سی وارد ؛ فقط یا کاش ترجمہ ایدمشدر .

قیشک تقریبندن بحث ایدیور ، لهستان ایچنده خصمنک انه دوشه جکندن اندیشه ناک اولدیغی ایچون تورکیه دن چیقماق ایسته میوردی . سلطان احمد ثالث لهستان مرخصلرینک مساعده سنی مشعر اسوج قرالنه ایکی نامه کوندردی . صورتلری بروجه آتیدی :

« افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحثمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج قرالی دوستمز قارولوس ختمه عواقبه بالخیروالرشاد والمهم الیه سبیل الصواب والسداد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم اوله که بارادقاه تعالی سزک له ایچندن ولایتکزه کتمکزک اکر عسکر و اکر مهمات جهتیله بر قاچ دفعه تدارکی کوریلوب بعض عوایق و محذورات سببیله بو آنه دکین تأخیر اقتضا ایتمیشدی . الحلة هذه جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولنکرای خان دامت معالیه نیک رکاب کامابازه عبودیت نامه سی کلوب مفهومنده له اعیانک کیفیت احوالی تفصیل اوزره اعلام و سزک ولایتکز طرفندن وافر عسکرکز پومرانیه یه کلوب مسقو عسکرینی پومرانیه دن اخراج ایلا کلرینی بو اثنالرده آغر قیش عسکر یله دولت علیه من و زراسندن بر سیاه له ایچندن ولایتکزه عزیزمکز استصواب ایدوب و بندر محافظی اسماعیل پاشا دخی بو وجه اوزره اعلام ایتمکله خان مشارالیه ایله بندر محافظی اسماعیل پاشا بو قیش ایچنده آغر قیش عسکر یله سز ی صوب مقصوده کورتورمک اوزره خان مشارالیه نامه هایونمز ایله و بندر محافظی اسماعیل پاشا به دخی امر شریف واجب الامتنان ایله تنبیه هایونمز اوله طرفکزه دخی اشبو نامه هایون م طفت مقرونمز اصدار و سابقا چاوش باشی اولان افتخار الاماجد والاکارم محمد دام مجده ایله ارسال اولمشدره . لدی الوصول مشارالیه ماک عرض و اعلاملری اوزره بو قیش ایچنده له بولندن صوب مقصوده حرکت و عزیزمکز بعایه تعالی سلامت ایله عسکرکزه و دیاریکزه وصولکیزی منتج اولسی ، أمول اولغله ان شاه تعالی خان مشارالیهک رأیلرینه موافت ایله وقتیله حرکت وله ایچندن ولایتکز جانبه عزمت ایدوب بر درلو تردد و توقف ایله بو وقتک فواتنه جواز کوسترمه سز . مسقوک له ایچندن چیقماسی و کلیت ایله ال چکمی خصوصنده نقض عهدی ظهور ایتمکله مقتضای شرع ویم اوزره اول بهاره سفر هایون نصرتمه و نمز مرر اولمشدره . سز دخی وقت مساعده ایکن تأخیر ایله زمره مخالفینه قوت بولدرمیوب بر کون

اول صوبہ مرہامہ امالہ لجم ادمام ایلمکز ماجوظ ر والسلام علی من اتبع الهدی .
فی اواسط ل ۱۱۲۴ « (۱) .

«الذاب معتادہ دن صکرہ بعونہ تعالیٰ سزک لہ ایچندن ولایتکزه کتتمکز ایچون
اکر عسکر واکر سائر مهمات جہتندن اقتضا ایدن تدارک بوندن اقدم بالجملہ
کوریلوب وجناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی
اولان دولتکرای خان دامت معالیہ ووزرای عظامزدن بندر محافظی اسمعیل
باشاہ اصہ شریفز ایلہ تنبیہ ہایونز اولوب و طرفکزه دخی بوخصوص ایچون
نامہ ہایون شوکتہ قرونز شرفیافتہ صدور اولوب در دولتمدارمزدہ سابقاچاوش
باشی اولان افتخارالاماجدوالاکارم محمدام مجدہ ایلہ کوندرلمشیدی . الحالہ ہذہ
اکر قریم خانی واکر اسمعیل پاشا بوسفرہ حرکت ایچون جملہ مهمات و تدارکاریلہ
حاضر و امادہ اولوب و بیلہ کیدہ جک قریم عسکری و سائر طوائف تانار دخی جستہ جستہ
کلوب بندر صحراستندہ تجیز و تجمیع و حرکت و عزیمتکزک دخی قوت قریبہ دہ
اولدوغی وجہ یقین ایلہ معلوم ہایونز اولوب و بوسفر ایام شتابہ وابستہ اولغلہ
بیلہ کیدہ جک طوائف عسکرک ایام شتادہ ساحہ صحرا دہ مکث وانتظار لری
ضعفلرینہ و رخارت اعصاب ہمتلرینہ باعث اولسی محتمل اولدوغندن غیر ایام
ایرشمزدن وطوککر چوزلمزدن مقدم عسا کر منصورہ مزک عودت لری لازم اولغلہ
حرکتندہ امر و زور دایہ تعاقب ایلہ ایام شتامنقضیہ و وقت فرصت فوت اولمامغیچون
بندردن بر کون اول حرکتکز و بوللردہ دخی مسارعتکز اقتضا ایتمکلہ اشبونامہ
ہایون شوکتہ قرونز اصدار و درکامہ معلامن قیومی باشیلرندن افتخارالاماجد
والاکارم خلیل دام مجدہ ایلہ ارسال اولمشدر . لدی الوصول برآن تأخیر و توقفہ
جواز کوسترمیوب خان مشار الیہ و اسمعیل پاشا ایلہ ہمعنان موافقت اولہرق
بندردن بر کون اول حرکت و بوللردہ دخی مکث و توقف ایلہ اضاعت وقت
ایتمیوب لہ ایچندن کندی دیارکزه سرورده مسارعت ایلہ کتتمکہ مبادرت الیہ
سز . جناب ہادی الطریق سلامت ایلہ ولایتکزه وصولہ توفیق احسان ایلیہ .
غرہ ۱۱۲۴ « (۲) .

آرتق اسوج قرالک مملکتہ کوندرلمسی تقرر ایتمشدی . قریم خانی
ایلہ صدر اعظم قرالک لہستان ایچندن سوقی ایچون لازم کلن ترتیبانی

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۶۵

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۲۶۸ .

اتخاذ ایتمشردی . صدر اعظم پاشا قریم خانہ کوندردیکی مکتوبہ
حاضرقلربی شو صورتہ تعریف ایدیوردی :

«بن سعادتلو شہاتلو مکرمتلو برادر ستودہ اُرم حضرتلری . بوندن اقدم
صوب سعادتلرینہ ارسال اولنان بزم چوقدار . . . ایله کوندریلان مکتوب
وقائہلری بر وقت مرغوبہ واصل ومفہومہ اطلاع مخلصی حاصل اولدقدن
صکرہ شوکتلو عظمتلو مہابتلو کرامتلو افندمن خلیفہ روی زمین اعزاء انصارہ
الی یومالدین حضرتلرینک رکاب ہایون جہاندارلرینہ عرض اولنوب اسوج
قرالنگ کوندرلسلی خصوصندہ عزیمت صادقانہ ونیت خالصہ کز طرفکزرہ اولان
حسن توجہ ملوکانہلرینک ازدیادینہ باعث اولمشدروچوقدار مزبور بو طرفہ کلزدن
اویچ کون مقدم اسوج قرالنگ فیما بعد بندردہ توقف ایترمیوب کوتورلسیچون
شرف صدور بولان خط ہایون جلالتمقرون ایله چاوش باشی احمد اغابندہلری
طرف ہایون شہریاریدن مأمور اولوب وبوخلصلری طرفندن دخی مکتوب تحریر
وارسال اولمشیدی . بودفعہ چوقدار ایله وارداولان قائمہ کریمہلرینک درونندہ
قرییدن کلجک صکرہ حاضر وامادہ اولق اوزرہ مقدما تیبہ اولنوب بعدہ بر
ساعت مقدم کلجکہ مسارعتلریچون مخصوص کاغذلر ایله ادملر کوندرلمشیدی .
انشاہ تمالی ماہ ذی القعدہ نک یکریمی اوچنجی کونی انلر دخی قریمن حرکت
ابدلر وزدہ قریم عسکرینک ورود ایندوکی کون چیقارز ، انجق حرکتدن
صکرہ ایام صیف کی ہنیکام شتادہ بر منزلدہ ایکی کون توقف اولنیز . بناء علیہ
بوکون یارین دیو عساکر اسلامی شدت شتادہ قرہدہ بکاتمیوب بلا تأخیر
حرکت وعزیمت ایلیک ایچون اسوج قرالانہ استعجال اقتضا ایدر دیو تحریرواعلام
بیورلمغله رای رزین خانیلری اوزرہ اگر بندردہ واگر یوللردہ قطعاً توقف
ایتمیوب علی وجہ المسارعه کیدلک اوزرہ وجہ اکید ایله اسوج قرالانہ نامہ ہایون
سماذتمقرون دخی شرف صدور بولوب . . . ایله ارسال اولنغله اشبو مکتوب
مخالصت مصحوب دخی کشیدہ سلسک تحریر وفرستادہ نادى ارم نظیرلری قلمشدر .
لدی الوصول قرال مشار الیہک ولاینہ کتمسی ویوللردہ دخی توقف ایترلمسی
خصوصی ترتیبہ امر مهم ایدوکی ضمیر منیرلرینہ خفی وستیر ذکدر وبتوفیقہ تعالی
اگر افچہ واگر عسکر وسائر لوازمدن جملہ تدارکی دخی کوریلوب والحالہ ہذہ
نامہ ہایون ایله دخی کتمسی خصوصی تأکید وتعجیل اولنوب حاصلی اقتضاییدن
تأکیدات دخی دفعاتیلہ جاری اولمشدر . شمدن صکرہ بواصرک حصولی قوت کویہ
انداز خانیلرینہ قالمشدر . همانشاہ تعالی بوندن صکرہ قرال مشار الیہی بردرلو
تردد وتوقف ایترمیوب قائمہ شریفکزدہ اشارت بیورلدوغی اوزرہ برکون اولہ

بندردن کالدروب کوتورمک و یوللرده و منزللرده دخی توقف ایتردیوب له ایچندن
 کندی مملکتی حدودنده ممکن اولان محله ایصالنه اقدام و هتام پیوره سز .
 عونکاری لطف باری ایله بوایشک حصولی ذات حمیده ایاتلرینه بلکه اخلاف
 و اتباعلرینه الی ماشاء سبب احراز مفاخرت اوله جنی بلا اشتباهدر و حرکت
 و عزیمتکز خبرینه انتظارمن کالده اولمغه بر کون اول تیشیر بیورمکز مأمول
 و مسؤولدر وقائمده قلمه کتورلدیکی اوزره ازاق قلعہسی ایچون اقتضا ایدن عسکرک
 دخی تدارکنه و انشاء تعالی وقتیلہ محلنه ایصالنه اہتام اولنور وینہ ازاق اوزی
 قلعہ لری جانبلرینہ اقتضا ایدن سفاین خصوصی دخی عزتلو وزیر مکرم قپودان
 پاشا شناورلریله مذاکرہ و برصورتہ افراغ اولمشدر . انشاه تعالی انکداخی
 لزومی مرتبہ تدارکی کوریلور . حق سبحانہ و تعالی جمیع امورمنی تسہیل
 و اسان ایلیوب سزکداخی سفر و حرکتکزده مآثر جیلہ احسان ایلیہ . « (۱)

باب عالینك شارلی اخراج ایچون قطنی تشبیبی - یک-چیریلرک شارلین آلاچقاریخی ایسته مه لری - اوچاقدن بندره آغا مکتوبی کوندرلسی - بورجلرینک تسویه سی - شارله کوندریلن پاره - لهستان ایله مذاکرات - شارلک لهستاندن مرورخی تأمین - شارلک عدم موافقتی - باب عالیدن فضله پاره ایسته مه سی .

اسوج قرالی کرک نامه هایونلردن وکرک کندیسنه بندر محافظی طرفندن وقوع بولان تبلیغاتدن بودفعه باب عالینک شدت مزمنی آکلامشدی . فقط مدت اقامتی اوزاتماق ایچون برهانه بولمق لازمدی : شارل هر طرفه بورج ایتمشدی ، بو بورجلر تسویه ایدلمدکجه کندیسینک بندردن حرکتی موافق کورمیوردی . بوسبیدن بورجلری تسویه ایدلمدکجه تورکیه دن حرکت ایدمه چکنی مأمورلره آکلاتدی . ارکان دولت بوکاده بر چاره بولدیله . اسوج قرالنه ایکی یوز کیسه آچقه کوندردیله . بو آچقه نك یوز کیسه سی خرجراه ، یوز کیسه سی ده بورجلری ایچوندی . مع مافیله بوپاره ده بورجلره کفایت ایدمه چکدی . بونک ایچون ده بر چاره دوشونولدی : متباقی بورجی بر سنه ده تسویه ایتمک اوزره اسوج قرالندن مهرلی بر سند آلتماسی امر ایدلدی . فقط بوچاره قابل تطبیق دکلدی ؛ اسوج قرالک یکچیریلره ده بورجی واردی ؛ یکچیریلر سنه اهمیت ویرمیورلر : « بز آچقه مزنی شمدی استرزا » دییه مناسبتسزلکلرده بولونیورلردی . صدراعظم یکچیریلرک اویغونسزلقلرینه نهایت ویرمک ایچون امرلر کوندردی . فقط باب عالینک بوشدتی ، آلاچقیلرک شارلی صقیشدیرمالرینه مانع اولامادی . شارله ایکی یوز کیسه آچقه بن اول سنده سکیز یوز کیسه آچقه ده اوندیچ ویرلشدی .

بو سفر هر كيسه سی بشر یوز غروش اولوق اوزره طقوز یوز کيسه آچهدها کوندردلی . شو صورتله بورجلرینه توزیعی امر اولونان یوز کيسه آچهدن ماعدا قراله بکیدن بيك کيسه آچه دها تسليم ايدلدی . کنديسندن بيك یوز کيسه آچه ایچون بر سند آلیندی . شارلک باب عالییه بورجی بيك طقوز یوز کيسه آچهیه بالغ اولدی . آرتق شارلک حرکت ایچون سرد ایده چکی بر بهانه قالمشدی .

پاره لرك تسليمی ایچون اوزی واليسنه یاز بلان حکم لبر وجه آتی ایدی :

« اوزی والیسی اولوب بندر جانینه مأمور طوایب عسکره باش بوغ اولان وزیر اسمعیل پاشایه حکم که

بوندن اقدم دولت علمه التجا ابدوب حالا بنارده مکث اوزره اولان افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية اسوج قرالی قارولوس ختماء عواقبه بالخیر والرشادک اولجانیده یکيچری طائفه سنه وسائر ناسه یون کثیره سی اولوب والحاله هذه قرال مشارالیهک دوستلق طریقله له ایچندن ولایتنه کت سی وقتی دخی کلوب لکن ولایتنه وارمدیچه ادای دیون محال اندر محال ایدوکی ظاهر ومتین اولغله ارباب حقرون حقلری ضایع اولماق اوزره بوامواله بر وجه مناسب ایله صورت وبرلمک ایچون حالا یکيچری اوجاننده اورته چاوشی اولان قدوة الاماجد والاهیان صالح زیدمجده اوجاق طرفندن اغا مکتوبی ایله تعیین و اشبو امر شریف واجب الاتباع دخی شرف صدور بولمشدر . امدی سنکه وزیر مشارالیه سن قرال مشارالیه مذکورلردن استراض ایلدکده حد اعتدال دن خارج و بین الناس معتاد اولان معاملاته مخالف مراحه ایله اقراض الیدکلری اول طرفده توارد ایدنلردن تواتر ایله معلوم اولوب بو تقدیرجه داینلری برسنه صبر ایتدکلری صورتده ینه معتاد اولان مراحه بی استیقا و مراحه سندن دخی ضرر ایتیه جکاری اغلب احتمال اولغله مقدما اسوج قرالی ایچون اول طرفه ارسال اولنان ایکی یوز کيسه آچه نك یوز کيسه سی خرج راه ایچون کندویه مستوفی کفایت ایتمکله یوز کيسه سی قرال مشارالیه تسليم وبوز کيسه سی دخی داینلریه وبرمک اوزره افزا و سابق چاوش باشی اولوب حالا اول طرفده اولان افتخار الاماجد والاکارم احمد دام مجده اوجاق طرفندن تعیین اولنان اورته چاوشی معرفتيله ومرفت شرعله اول طرفده اولان اصحاب حقوقک حقلری علی الاسامی دفتر و هر کيسه نفوددن اصابت این تسليم و قرال مشارالیه

ترکائی ظہرینہ ثبت و حجت ابتدر دکن صکرہ اصحاب حقوقہ باقی قران دینی ان شہادہ تعالیٰ بر سہ یہ دکن اسوج قرالی ولایتندن کندولرہ ویرلک اوزرہ سن جانب میریدن وکالہ تعہد و حجت ویروب و بونکلہ منسلی اولدقلمری حالہ ینہ سن بندر دفتر داریلہ معاً ممهور و معمول بہ تمسک ویروب و منوال مشروح اوزرہ اسوج قرالک کندوسنہ تسلیم اولنان و بروجہ نقد داینلرینہ ویرلان ایکبوز کیسہ ابلہ اولطرفدہ دفتر اولنان اصحاب حقوقک باقی قران حقلمری دخی من حیث المجموع بمقدار آچہ یہ بالغ اولورایسہ جانب میری یہ دینی اوللق ویرسنہ یہ دکن کوندرمک اوزرہ ینہ مومی الیہ معرفتلیہ قرال مشارالہدن دخی ممهور و معمول بہ تمسک آلوب بہ فیقہ تعالیٰ بو احوالہ بو وجہ اوزرہ نظام ویردکن صکرہ اسوج قرالی بندردہ توفقی مقتضی بر سنہ قلامقلہ فیابعد بندردہ توقف اولنموب بر کون مقدم صوب مقصودہ توجہ و عزیزتہ منطلقہ بند اہتام اولوب سندن مأمول اولدی بی وجہ اوزرہ رضای ہایونمہ موافق وجہلہ ادای خدمتہ دل و جان ایلہ بذل و سع و قدرت ایلک بابتدہ فرمان عالیشان صادر اولشدر دیوبازلشدر . فی اواسط حا ۱۱۲۴ « (۱) .

« اوزی والیسی اولوب بندر جائنہ مأمور طوائف عسکرہ باش بوغ اولان وزیر اسماعیل پاشایہ حکم کہ

بوندن اقدم دولت علیہمہ التجا ایدوب حالا بندودہ مکث اوزرہ اولان افتخار الاصراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام السیجیہ مصلح مصالح جہامیر الطائفۃ النصرانیہ اسوج قرالی کارولوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشدک اولطرفدہ بعض کسنلرہ دیوبی اولوب و داینلرینک اکثری یکچیری طائفہ لرندن اولمیرلہ یز آچہ منری شمعی استرز دیو قرال مشارالہہ و اتباعنہ اذیت و جفا اوزرہ اولدقلمری خبر آنتوب واسوج قرالک شمعی یکیحالہ دیوتی ادایہ اقتداری اولدینی آشکار و دولت علیہمک مسافری اولقلہ حمایت و صیانتی لازم اولوب و ان شہادہ تعالیٰ بندر طرفنہ مأمور اولان طوائف عسکر و اروب ولہ طرفندن دخی ملحوظہ موافق خبر کلوب قرال معارالہک لہ مملکتی ایچندن دوستلق طریقہ کتمسک وقتی کلنجہ ارباب حقوقک حقلمری ضایع اولماق اوزرہ وجہ مناسب ایلہ تدارک کورلک مصمم اولقلہ بو خصوص ایچون حالا اوجاقدہ اورتہ چاوشی اولان قدوۃ الامجاد والاعیان صالح زیدمجده اوجاق طرفندن اگا مکتوبیلہ تعیین والیوم بندردہ درگاہ معلام یکچیری ضابطی اولان زید مجدیہ دخی امر شریفملہ تنبیہ

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۱۳۱

و سنکه وزیر مشارالیه سن سکا دخی امر شریفم اصدار و ارسال اولنشد . ان شاه تعالی و صولنده وجه مشروح اوزره اسوج قرانک مملکتی ایچندن کتمسنگ وقتی کلوب ارباب حقوقک حقلری ضایع اولماق اوزره وجه مناسب ایله بو احوالک تدارکی کورلنجیه دکین اسوج قرانله و اتباعنه جور و جفا ایتمک اوزره دایرلرینه تنبیه و تأکید والبته منع و دفع ایدوب سندن مأمول و ملحوظ اولدوغی اوزره حرکات بسندیده وجوده کتورمکه بذل وسع و قدرت ایلک باینده فرمان عالیشانم صادر اولشدر دیو یازلشدر . فی اواخر حا ۱۱۲۴ « (۱) .

« بندر محافظی اسماعیل پاشایه حکم که

استانته سعادتده اولان مسقو رهنلریله سویلشلان صورت مصالحهده مسقو چاری عسکرخی اوچ آیه دکین له ایچندن کلیت ایله چیتارمق و فیابعد بر درلو بیانه ایله له مملکتی حدودینه مسقو عسکری کیرمک و اسوج قرانک کتمسنگه برطریقاه مانع اولماق اوزره عقد شرط اولنشیکن مدت مزبورده تمامندن صکره مسقو چاری عسکرله اول شرطه مغایر له ایچندن مرور و اسوج مملکتی حدودنده وقع پورمانیه ایالنده بر اسوج قلعه سنی محاصره و اسوج قرانک له ایچندن کیده جک یوانک منتهاسنی سد ایلدیکندن ماعدا پورمانیه دن هر نه زمان عودت ایدرایسه له ایچندن غیر یولی اولیوب و ایلمه (۲) صوبنک اوتیه طرفنده له مملکتک معموور و ابادان یرلرنده جسته جسته مسقو عسکری اولدوغی متواتر و مسقو چارینک نقض عهدی و رهنلرینک کذب ظاهرا اولمشیدی . الحاله هذه جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولت کرای خان دامت معالیه طرفندن سابقا چاوش باشی اولان افتخارالاماجد والاکارم محمد دام مجده و ساطنیه عبودیت نامه و قائمسی و سنک دخی برقطعه مکتوبک کلوب خلاصه مفهوم لرنده له اعیانک و له الجیسی نامیه مسقو ایله متفق اولان نعلقران (۳) طرفندن ایچینک احوالی تفصیل اوزره اعلام وله قرالنی ادعاسنده اولان نعلقران ایله چار خذلان بنیانک اتقاقی دولت علیه می اغفال ایله له مملکتی ضبط ایتکه و بعده ممالک اسلامییه سوء قصدی افهام اولندقدن صکره خان مشارالیهک عبودیت نامه و قائمسنده اگرچه اسوج قرالی بوقیش له ایچروسندن کوندرانک مراد اولنور ایسه مسقوک ایتدیکی نقض عهد و رهنلرندن ظاهرا اولان

(۱) دیوان هایون مهمه دنتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۳۱ .

(۲) و ایخسول ، و ایستول .

(۳) اوکوست .

کذب کوره اسوج قرالی مسقوه دشمنک طریقیله کوندردک لازم کلکله بو تقدیرجه اسوج قرالی یاننده بولنان لهلو اعیاننه اعتبار اولنوب کلیتلو آغر قیش عسکری تعیین و بر وزیر دخی بیله کتمک اوزره مأمور اولغه محتاجدرکه له سنورینه وارلدننده کثرت عسکر پرشکوهی مشاهده ایله سایه دولت علیه الجا ایله مسقوه تعرضندن رهاییه وسیله جوی اولنلره قوت قلب کلوب و مسقوه طرفنده دخی خوف و خشیت مستولی اولغله خواه و ناخواه آنلر دخی برو طرفه صراحت و بو طرفدن کیدن عسکره متابعت و اسوج قرالنک کندو عسکرینه التحافنه علی الانفاق معاونت ایلوب مسقولوبی اولنکلرندن اخراج ایلملری امید اولنور دیو تأخیر اولغله بو خصوص حضور هایون جلالتمرقومده وزرا و سائر غلاما و سائر مشاوره راباندن اولان خیرخواهان دولت علیه ایله استشاره اولندقدنه بعونه تعالی اسوج قرالنک بو وجه اوزره کوترلمسی استصواب و خان مشارالیهک تحریر ایتمدیکی تدابیر صائبه به بالجمله مساعدت هایونم اولمشدر . خصوصاً تحریراتکزدن و اول جانبدن کلن آدملرک تقریرلرندن اگر مسقوه له مملکتته مالک اولیق لازم کلور ایسه له اولنک کندوسنه تبعیتی ایله قوت و ممالک اسلامیه به استیلا به فرصت و قابلیت حاصل ایده چکی ظاهر اولغله مسقوک و هوادارلرینک استیلا سندن له مملکتی تطهیر و قدیمی دوستلرمز و قوکشیلرمن اولان لهلودن مسقولونک تعرضلرین دفع وله ولایتندن طرد و ابعاد ایله ممالک اسلامیه دخی مسقوک سوء قصدندن امین و سالم اولیق ایچون مسقواوزرینه سفر لازم اولدوغندن ویربلان فتوای شریفه موجبنجه اعلای لواء دین مبین و اعزاز شریعت سیدارسلین ایچون اول بهار خجسته آتازده عموماً روم ایلی و آناتولی عسکری و آلتی بلوک خلقی و درگاه معلام یکچیریلری و جبه جیلری و طولوچیلری و طوب عربه جیلری و سائر طوائف عسکرایله سفرهایون نصرت مقروم مقرر اولغله له لولایکی نامیه مسقوا ایله متفق اولان نعلتران طرفندن چیقان الچی استانه سعادتیه کتورلیوب ادرنده مکث و اقامت ایستردک اوزره آدملر تعیین و مقدمات به لهک کوچک الچیبی نامیه نعلتران طرفدن بیج (۱) بویله استانبوله کلان الچی دخی ادرنده اقامتی فرماتم اولان الچینک یاننه کوندریلوب ان شاه تعالی اسوج قرالی بوقیش ایچنده آغر قیش عسکریه کوندردلسی مراد هایونم اولان موادک ترتیب مقدماتنه متعلق اقتضا ایدن کیفیات نامه هایون شوک مقرومغه خان مشارالیهک حسن کفایتنه تفویض وحواله اولغله سنکه وزیر ممالک سن سندخی بوسفرده خان مشارالیهک رفتارلرینه مأمور وسندن هروجهله غیرت و حجت مأمول اولغله خلع فاخره ملوکانه مدن سمور فایض السروره قاپلورثوب خلعت باهرالیهجت و بشیک غروش عنایت و احسانم اولوب بوندن اقدام بندر

طرفہ کیدوب کلان مومی ایلہ محمد دام مجدہ ایلہ ارسال اولتشدیر . وصولندہ عنایت واحسانم اولان خلعت مورث الہجتی لوازم تکریم ایلہ اکتسا و اظہار مفاخرت و مباحات ایتدکن صکرہ اسوج قرانک کوندرلسی خصوصندہ خان مشارالہک رایلرینہ موافت ایلہ سندخی مبادرت و قرال مشارالہہ مقدا بر وجہ قرض و یریلوب و تمسک آلنان سکز بوز کیسہ آچہ دن ماعدا بوسنہ ایچندہ دخی ہر کیسہ سی بشر یوز غروش اولق اوزرہ ایکویوز کیسہ آچہ کوندریلوب و مبلغ مزبورک دخی بوز کیسہ سی کندوسنہ تسلیم و بوز کیسہ حالا بندر طرفندہ محفوظ اولغلہ حالا اول بوز کیسہ آچہ نک اوزرینہ ینہ ہر کیسہ سی بشر بوز غروش اولق اوزرہ طفوز بوز کیسہ آچہ دخی ارسال و مجموعی بیک کیسہ بہ بالغ اولغلہ ذکر اولنان بیک کیسہ آچہ بی خان مشارالہہ طرفندن سنک معرفتکلہ قرال مشارالہہ تسلیم و بوسنہ کندوسنہ مقدا و یریلان بوز کیسہ آچہ ایلہ جمعاً بیک بوز کیسہ آچہ ینہ تمسک آلوب و بوندن اقدام ولایتہ کتسنہ موقوف ایلہ عد ایتدوکی آچہ احوالی دخی بو دوفہ مرادی اوزرہ حاصل اولوب بوندن صکرہ تأخیر و توقفہ باعث اولہجق برسنہ قالمقلہ ان شاہ تعالیٰ خان مشارالہہ ایلہ سویشلوب اسوج قرالی بندردن قالدرفہ اہتام و امیرالاصراء الکرام بر وجہ آرہلق اولونہ سنجانغہ متصرف اولان مصطفیٰ دام اقبالہ بی بندردہ یریکہ وکیل قویوب و اگر مصطفیٰ پاشادن غیری بندر محافظہ سندہ بر مقدار عسکر دخی اقتضا ایدر ایسہ بو طرفہ اعلام ایلک اوزرہ خان مشارالہک رایلرینہ حوالہ و بر مقدار تاتاردخی بولمق لازم ایسہ سلطانلردن بریلہ می اولور بوخسہ بر میرزا ایلہ می اولور بر مقدار تاتار عسکری دخی بندر محافظہ سیچون طرفلردن تعیین اولتسی خصوصی عہدہ کفایتلرینہ تعلق اولتغلہ خان مشارالہہ ایلہ جملہ احوال سویشلوب و قرار و نتیجہ یرلدکن صوکرہ سندخی مکمل و مرتب قپوک خلق و مسلح و مستوفی آدملرکلہ خان مشارالہہ رفاقت و رأی رزینلرینہ موافت ایدہ رک صوب مقصودہ بلہ کیدوب سنک مأمول ہاپونم اولدینی اوزرہ مساعیٰ جیلہ وجودہ کتورمک و استحصال رضای ہاپونہ دل و جان ایلہ بذل تاب و توان ایلک باندہ فرمان عالیشانم صادر اولتشدیر . بیوردومکہ فی واسط ل ۱۱۲۴ ، (۱) .

اسوج قرالی ایستہ دیکہ پارہ لہ نائل اولدقن صوکرادہ کیتمکدہ .

(۱) دیوان ہاپون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۰۶ — وولتہر ، اولن ایکنجی شارل ، آرمان قولن طبی ، ص ۲۲۹ ، بو مکتوبک ترجمہ سی . وارسدہ غایت نافص و پاکشدر .

الآن تعلق ایتدی ، حکومت عثمانیه دن بیک کیسه آچه ده ایتسه دی . اون ایکنجی شارلک بو حرکتی ارکان دولتیجه وبالخاصه کندیسنه مخالف اولانلرجه تحملک خارجنده ایدی . آرتق اسوج آرسلانک بندردن جبراً چیقارلمسینه لزوم حاصل اولیوردی . ایلك اول ویریلن قرارده شارلک سلانیک ناههسنه نقلی مناسب کورولدی ، بو وظیفه نك ايفاسی ایچون قریم خانسه بر نامه (۱) ، بندر محافظی اسماعیل پاشایه بر حکم کوندرلدی :

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشایه حکم که

بوندن اقدام افتخارالاماجد والا کارم حالا چاوش باشی اولان احمد دام مجده نك اول طرفه واردقدن صکره اسوج قرانک کیفیت احوالی متضمن مکتوب قائمه سی کلوب و جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیه نك وسنکه وزیر مشار الیه سن سنکدخی برر قطعه مکتوبکیز مومی الیه احمد دام مجده نك کاغدلریله مصحوباً واصل و مفهولری بالجمله معلوم هابونم اولشدر . از جمله اسوج قرانک کتمکده بعض تعویقات باطله یه توسل و نیجه اوضاع ناهمواری مومی الیه چاوش باشی احمدک قائمه سننده تحریر و قرال مسفوره بندردن قاقوب کتمسی تضییق اولندقدده تردد و تامل ایله مقابله ایدوب کتمسی خصوصی ابرام اولندقدده بن دولت علیه دن بیک کیسه آچه دخی استرم . اول آچه کلدکجه بنم بردرلو ایشم بجز و کیتیم (۱) دیوجواب ویردوکی

(۱) «بزی بورادن مسلماً چیقارمایه استعجال ایدیورلر . قرال، پادشاهک بوندن معلوماتی اولمادیغنی بیلدیکی ایچون صوک راده یه قدر بیکله مککه قرار ویردی . غالباً تانار خانی اوکوست ایله متادیا مخابراتنده بولونیور . بوایشلره سبب ، هپ اودر . دون ضابطلریمزدن و عسکرلریمزدن برچوغنی آلدیلر . قراله هجوم ایده جکارمش دینیور . قرالک قیمتلی وجودینی قانغزک صوک دامله سنه قدر مدافعه ایده جکیز . ایشته کوریورسکز یا ، عزیزم ، بوتون بونلری ذات شاهانه به بیلدیریکنز . بز کندیلرینه بیک کیسه آلمادن کیده مبر دینک . اردو سن بولونیانن کلوبده بزه پاره وهرشی کتیر نیجه قدر مساعده ایتلری سوبله دیک . فقط بونلر لاف دیکله میورلر .»

غر و طوسک مکتوبی ، بندر ، ۱۲ کانون نانی ۱۷۱۳

«عزیز قدشم ، ذات شاهانه به بر عرضحال ویریکز و بیلدیریکنز که تانار خانی بزی جبراً قالدیرمق ایستور . اطرافزده شمیدن ۶,۰۰۰ کشی واردر .»

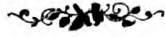
سنگ ومومی الیہ احمدک مکتوبکزدہ اعلام اولنگلہ بوایش انجق اسوج قرالنک له ایچندن ولایتنه کتسنک اگر عسکر واکر سایر جهندن بوندن اقدام تدارکی کوریلوب حرکتہ مانع اوله جق برنسنه قالممش ایکن شمعی کتسکدن ابا وامتناعی محض تعلل وتسول اولوب برکون اول بندردن قالفمسی امر لازم اولنگلہ قرال مسفوری برکون اول قالدروب صوب مقصوده کوتورمکه اقدام واکر رضاسیلہ کتمز ایسه بای حال جبر ایله کوتوروب له ایچندن کندی دیاری حدودنده ممکن اولان محله ایصال وله ایچندن جبر ایله کوندرلدیکی حالده بوندن دولت علیہ یه بر نفع ملحوظ اولیوب مضر اولاجنی محتمل ایسه له بولنی ترک ایدوب بلاتردد سلانیک قلعه سنه نقل وایصال ایلیه سن دیو خان مشار الیه خطاباً خط هایون شوکتقرنوم شرفصدور بولوب (۱) تبلیغی خدمتیلہ بالفعل بیوک میراخورم اولان افتخارالاماجد والا کارم محمددام مجده تعیین اولنگلہ (۲) سکادخی اشبو امرشریفم اصدار وارسال اولنمشدر . ایمدی انشاه تعالی وصولنده سندخی بو خصوصه خان مشار الیهک رأی رزینلری نه موافقت ایدرک کمال اهتمام ایله قیام وقرال مسفور بندردن قالدیریلوب صوب مقصوده کوتورلمکه اقدام واکر رضاسیلہ کتمز ایسه بای حال جبر ایله کوتوریلوب له ایچندن کندی ولایتی حدودنده ممکن اولان محله ایصال اولنوب وله ایچندن جبر ایله کوندرلدوکی صورتده بر نفع ملحوظ. اولیوب مضر اولاجنی اغلب احتمال اولنگلہ له یولندن انصراف وسلانیک طرفی اختیار اولنقی اقتضا ایدر ایسه قرال مسفوری سلانیک قلعه سنه نقل ایچون حالا بندرده اولوب بروجہ آرپهلق اوخری واولونیه سنجاقلرینه متصرف اولان امیرالاصراءالکرام مصطفی دام اقباله ایله بندرکسواری نفراتندن وغیریدن کفایت مقداری عسکر ولایم کلورسه خان مشار الیه طرفندن دخی بر مقدار قانات تعیین اولنوب ینه خان مشار الیه، انضمام رأیبری ومومی الیه محمدواحد دام مجدھانک معرفتلیله قرال مسفوری سلانیک قلعه سنه نقل وایصاله اهتمام تام ایلیوب بوخصوصک وفق رضای هایونم اوزره آمانه وحسن ختامنه بذل وسع وقدرت وسندن، آمول

بونلر اوزاقزری ومواصلاتنزی قطع ایده جکلر . ایچزدن الی کشی طوتدیلر . خان ایله میراخور برلک اولمشلر ، بزلی قرال اوکوسته تسلیم ایده جکلر . قرال امر ایدیور ، بونلری هب پادشاهه بیایدیریکنز . ۵ بندر، ۱۶ کانون نانی ۷۱۳ - (۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۷۱ - تاریخ راشد ،

جلد ۳ ، ص ۳۹۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۳ ، ص ۳۹۰

هایونم اولدوغی اوزره آثار جیله اظهارینه مبادرت و صرف مکنت ایلک باینده
فرمان عالیشانم صادر اولمدر بیوردمکه فی اواسط ر ۱۱۲۴ ع (۱)

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۲۴۸ - نامه دفتری ،
نوسرو ۶ ، ص ۲۷۱

دمیرباش شارله امر قطعی - سرایده مذاکرات - اسوج قرانک جبراً حدوددن
ایچری آلتماسی - دیمتوقه ده اقامتی - شارلک مملکته عودت ایچون تشبیتی - بول
حاضر لاری - عودتی متعاقب سلطان احمد ثالثه مخبراتی - سلطان احمد ثالث
شارله صوک مکتوبی .

شارله صوک دفعه اوله رق بر نامه هایون دها کوندرلدی . بونامه ده
سرت بر لسان قولانیلیوردی :

« سزکه دوستمز اسوج قرالی سز . بوقیش ایچنده ولایتکزه کتمک اوزره
جمله تدارکیکیز کوریلوب وقریم خاننه ویندر محافظنه نقلکیز خصوصیچون تنیه
هایونمز اولوب وعسکر دخی حاضر اولوب حرکتکزه مترقب اولمیرله ایمدی اشبو
خط هایون شوکتمز ووزنز واردقده بووقتی فوت ایتیوب خانک ویندر محافظنک
رأیبری اوزره بلا تأخیر قالقوب ولایتکزه عزیمت ایده سز . کتیه یوب خلافیه
حرکت ایدرسکیز امر باشقه شکل اولق اقتضا ایده جکنی فکر ایدوب البته بلا
توقف قالقوب کیده سز. » (۱)

شارلک تعند واصراری رجال دولتک اغبرارینی موجب اولدی ،
کندیسنه (دمیرباش) لقبی ویرلدی . دمیرباش شارل قریم خانیه ده ،
اسماعیل پاشایی ده دیکله میوردی . نهایت اسوج قرالی علیهنده کلن
مکتوبلر سلطان احمد ثالث طرفندن ده مهم بر قرار اتخاذه لزوم
کوستردی . بوتون وکلای دولت حضورهایونه دعوت ایلدی (۱۱۲۵) .
اسوج قرانک مملکته کتمسی مسئلهسی مذاکره اولوندی :

« اسوج قرالی دولت علیه نیک سایه همایه سنه التجا ایلدن بر ویرقاج
سنه درکه کندیسنک سالما مملکته رجعت وعزیمتی خصوصنده وجوهله

بذل همت اولنوب هر دفعه ده عزیمتی بردرلوصورته تعلیق و کتسمین بر امر عظیم حصولی ضمننده تحقیق ایده رک بر قاچ دفعه درکه دولت عایه یه کونا کون تکلیفات ارتکاب ایتدر دکنصکره ینه بر مانع ایرادیله تعلق ایدوب حتی بودفعه دخی کندو رأی اوزره له ایچندن کتسمی خصوصیچون عظیم مصارف ارتکاب ویاتجه کتسمک ایچون بو قدر طوایف عسکریه اتعاب اولنشیکن ینه امتناع ایلدیکنی خان حضرتلری واسماعیل پاشا اعلام ایلش . بویابده رأی حسن نه در ؟ »

دیسه سؤال ایلدی . صدراعظم ایله شیخ الاسلام شو مطالعه ده بولوندیله : — قرال مسفورک بر قاچ سنه دن برو دیارینه کتسمی ایچون تکلیفاتنه مساعدده اولندقجه کدون تعلق و خشونت مشاهده اولنوب دولت علیه زحمت ویرمدن غیره بر فکری اولمدینی ظاهر در . مسافر ایسه مسافرت تمام اولدی . کیده جک ایسه بران مقدم قانتسون . یوق ، دشمندن خوف ایدرم درسه ایشته عسکر حاضر و آماده طور بیور . یاخود فکری بویله مکث مدید اقامت ایسه ممالک محروسه ده اولان سائر نصارا کی قبول ذمت ایله دولت عایه اوزرندن دفع تعلق ایاسون . والا فرمان عالی یه اطاعت ایتیموب بو حالاتک برین اختیار ایتیمزه اخذ اولنوب بو طرفه کتورلمسی اقتضا ایدر .

شیخ الاسلام « عدم اطاعتی نمایان اولورسه محاربه و اخذی باینده ، (۱) فتوی ویردی . بو قرارک دمیرباش شارله تبلیغی و مانعت ایتدیکی تقدیرده جبراً دیمتوقیه نقلی ایچون قریم خانه واسماعیل پاشایه امر لر کوندرلدی . ارکان دولتک مقررانی کندیسنه تبلیغ اولوندینی زمان ، شارل ینه امتناع ایتدی ؟ بو موسمه حرکتک مشکل اولدیغی سویله دی . دیمتوقیه کتسمکی ایسه هیچ قبول ایتمه دی . ایشته اوزمان ، اسوچ قرالی ایله تانار خانک واسماعیل پاشانک عسکرلری بیتنده بر مجادله باشلادی . شارل ، معیتده کی .

مائی عسکر لر ایله عثمانیلر قارشلی قهرمانانه مدافعه لرده بولوندی . بوصر ده -
لزومسز جبراً ، یغمالر ده وقوعه کلدی . شارل ، بوجسیم قوته طاقتی
یتدیکی درجه ده مقاومت ایتدی . نهایت بالضروره تسلیم اولمایه
مجبور اولدی .

شارلک جبراً دیموقیه کوتورلمسی امر اولونمشدی . فقط لزومسز
یره مقاومت ایده جکی ، قارشیدسنده کی عسکرک سوء استعمالته میدان
ویره جکی عقله کله مشدی . مع مافیہ اوزمانلر سرای خلقندن شارله
طرفدار اولانلر بوالیم حادثه یه سبیت ویرنلردن نفرت ایتشلردی (۱) .
شارلک فلاکت سبب اولان بندر حادثه سی استانبولده بک زیاده سوء تأثیری
موجب اولدی . اسوجیلر دن بر قسمنک اسیر ، حتی ماللرینک یغمالدلمسی ،
متجاسر لرک تجزیه سنه لزوم کوستردی . بندر ده کی اسوجیلرک مقداری
اکلامق ایچون بندر قاضیسنه ودفتر دار وکیلنه امر لر کوندرلدی ؛ بو
امر لر بوجه آتی ایدی :

بندر محافظی اسماعیل پاشایه حکم که

جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خان اولان دولتکرای
خان دامت معالیه طرفندن در دولتداره مکتوب وقائمه کلوب منظور هابونم اولدقده
بوندن اقدام له قرالنی ادعا سنده اولان استانسلاو بغداد ایچنده اخذ اولغله
مسفوری افکرمان قلعه سنه نقل اتمکچون ادم کوندرلدکده بغداد و بوده سی بعض
اعذار ایراد بیه ویرمدیکی اعلام اولغین سالف الد کر استانسلاو وانکلده بیه اخذ
اولنان کفره لری بلا تردد خان مشار ایله طرفنه تسلیم ایلمکچون بغداد و بوده سنه
مؤکد ومشدد و امر شریف صادر اولوب واسوج قرالنی تضییق ائناسنده بکیچری
وسائر طوائف عسکر یه دن و تانازدن بعضلری براز اسوجولوری اخذ واسیر اولوق
اوزره ایوم یدلرنده ایدوکی دخی استماع اولنوب و اونلرک استرقاقریه قطعا

(۱) «لکن برقرال آل عثمانه التجا ومضطر اولوب مسافر لیشیکن بومثللاواستتقال
وتکدیر عقلایه وغفلایه کره کورینوب ناس بیننده قیل وقال وسوء فال و بو
استحقار ، سلطنته سزا دکدر دیدکلرین پادشاه استماع ایدوب» شمعدان زاده
اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

رضای ہایونم اولماقتله ہر کیمده بولنورلر ایسه یدلرندن نزع و خان مشار الیہ طرفہ تسلیم ایچون سنکھ وزیر مشار الیہ سن مخصوصاً بوماده ایچون شرف صدور بولان امر شریفده سکا تنبیه ہایونم اولوب واکر اسوجولورک واکر لہلو وقزاقلرک وویوده کیوسکی و عسکرینک احوالری بالجلہ خان مشار الیہک عہدہ کفایتہ حوالہ اولمقلہ سکا دخی امر شریفم اصدار وارسال اولمشدر .

ایمدی سنکھ وزیر مشار الیہ سن سن دخی ذکر اولنان امور وخصوصلرک جملہ سنہ خان مشار الیہ ایلہ مامشات ولوازم و موافقتی صراعات ایدرک اہتمام و استانسلاو و ہنوز خان طرفہ تسلیم اولنمیوب بغداد وویوده سنده بلا تردد جانب خانی بہ تسلیم ایتدیرلوب و اولکی تخمین اوزرینہ افکرمان قلعه سنہ می کوندریلوب یوقسہ براخر یرہ می قالدیرلوب استتباع رأی خانی ایلہ مستحسن کوریلان وجہ اوزرہ صورت ویریلوب و اسیر اولقی اوزرہ یکچیچی و سائر طوایف عسکریہ و تاتارلرک اخفا ایتدکلری اسوجولور دخی ہر کیمک یدندہ بولنورلر ایسہ خان مشار الیہ توافق و تعاضد اولنہرق استخلاص و اطلاق اولندقدن صکرہ اکر ذکر اولنان اسوجولور واکر حالا بندر طرفندہ اولان اوچ بیک قزاقلر نرہدہ طور مق و نہ ایشدہ اولیق مناسب کوریلور ایسہ انلرک دخی احوالری صورت نظامہ افراغ و بونلرہ امر شریفملہ تعیین اولنان ذخایری دخی انضمام رأی خانی حالو حالرنجہ توزیع و اقتضاسنہ کورہ استمات ایلہ قلبلری توطین وویوده کیوسکی و عسکرینک احوالندہ ذل موجب اولان وجہ قدر کرکی کبی تأمل و تفکر و دولت عالیہ مہ تابع ریحوردن سالم وجہ وجہ ایلہ انلرک دخی نظامنہ حسن ختام ویرلدکن صکرہ صورت بولان کیفیتی خان مشار الیہ طرفندن اعلام اولندقدہ سن دخی علی وجہ التفصیل ہ احوالی عرض و اعلام و سائر احوالیدہ عہدہ کفایتکہ لازم کلان امور و خصوصلرک کلیسندہ وجہ حسن و تدبیر مستحسن ایلہ اہتمام تام ایلیوب سندن مأمول اولدوغی اوزرہ تلی الدوام مساعی جمیلہ وجودہ کتورمکہ دقت نام ایلمک بایندہ فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . فی اواخر م ۱۱۲۵» (۱) .

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشاہ حکم کہ

بوندن اندم اسوج قرانی تضییق اٹناسندہ اسوجولورک بعضلری درکاد معلوم یکچیچیلری و بعضلری تاتار و سائر طوایف عسکر اسیر اولقی اوزرہ اخذ ایلمک لری استماع اولنوب و ضرورلرک استرقاقلرینہ رضای ہایونم اولیوب ہر کیمک یدلرندہ

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۷۱

یولنورلر ایسہ اطلاق اولنوب ونظام احوالری جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہ نیک عہدہ اہتماملرینہ تفویض وحوالہ وجملہ سنک دخی خان مشار الیہ طرفلرینہ رد وتسلیمی فرمان هایونم اولمفلہ ایمدی سنکک وزیر مشار الیہ سن اشبو امر شریفم واردینی کی وجہ مشروح اوزرہ مقدا قرال صرقومی تزییق ائناسنده اخذ اولنان اسوجولورک کرک درکاه معلام بکیچرلیری وکرک سایر طوایف عسکردن ایوم کیمک یدندہ یولنورلر ایسہ ضابطلری معرفتلیبلہ اللرندن الوب واحواللرینہ نظام ویرلمکیچون خان مشار الیہ طرفلرینہ تسلیم ایلمہ سن . الحاصل ذکر اولنان اسوجولورک استرقاقته بر وجملہ رضای هایونم اولمفلہ هرکیمک یدندہ اولور ایسہ اوسون بای حال جملہ سنی بولدروب خان مشار الیہک طرفلرینہ تسلیم ایتمدمکدہ زیادہ سیلہ تقید واهتمام ایلمک بایندہ فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکک فی اواخر م ۱۱۲۵ (۱) .

«بندر قاضینہ و بندردہ دفتردار وکیلنہ حکم کہ

حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وبراہاش وپوتقالی قزاقلرینک بللو وباشولورلی ایلہ مقدارلری معلوم هایونم اولمق ایچون علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر اولتماسی فرمانم اولوب وخصوص صرقوم ایچون درکاه معلام قبوجی باشیلرندن . . دام مجده مباشر تعیین وارسال اولمشدر . ایمدی سز کہ عمومی ایہما سز اشبو امر شریف واجب الامتثال وصولندہ وجہ مشروح اوزرہ حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو وپوتقالی وبراہاش قزاقلری بللو باشلریبلہ نمداردر مباشر مومی الیہ معرفتیلہ ومعرفت شرعلہ علی الانفراد تعداد وباشقہ باشقہ دفتر ایلیوب مہور دفتریندر دولتمدارمہ ارسال وواقع حالی عرض واعلام ایلمکیز بایندہ فرمان عالیشانم صادر اولمشدر بیوردومکک . فی اوائل را ۱۱۲۵ (۲) .

اسوج قرالی ادرنہ یہ یرلشدکن صوکر (تیمور طاش) موقعہ نقلی مناسب کورلدی . بوصرہ دہ (بندر) دہ اسوج قرالی مسئلہ سنہ دائرتحقیقات اجرا ایدلدی . باشلیجہ مسیبلر شیخ الاسلام ایلہ صدر اعظم وقریم خانی ایددی . بو حادثہ یہ سببیت ویرنلر کاملاً عزل ایدلدی . شیخ الاسلام

(۱) دیوان هایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۵

(۲) کذا ، ص ۲۹۵

رضای ہایونم اولماقتله ہر کیمده بولنورلر ایسه یدلرندن نزع و خان مشار ایله طرفنه تسلیم ایچون سنکده وزیر مشار ایله سن مخصوصاً بوماده ایچون شرف صدور بولان امر شریفده سکا تنبیه ہایونم اولوب واکر اسوجولورک واکر لہلو و قزاقلرک و وبودہ کیوسکی و عسکرینک احوالری بالجلہ خان مشار الہک عہدہ کفایتہ حوالہ اولنقلہ سکا دخی امر شریفم اصدار وارسال اولمشدر .

ایدی سنکده وزیر مشار ایله سن سندخی ذکر اولنان امور و خصوصلرک جملہ سنہ خان مشار ایله ایله مامشات ولوازم و موافقتی صراعات ایدرک اہتمام و استانسلاو و ہنوز خان طرفنه تسلیم اولنیوب بغداد و بودہ سندہ بلا تردد جانب خانیہ تسلیم ایتدیلوب وارلیکی تخمین اوزرینہ افکرمان قلعه سنہ می کوندیلور بوقسہ براخر یرمی قالدیریلور استتباع رأی خانی ایله مستحسن کوریلان وجہ اوزرہ صورت ویریلوب واسیر اولق اوزرہ یکیچری و سائر طوائف عسکریہ و تانارلرک اخفا ایتدکلی اوجولور دخی ہر کیمک یدندہ بولنورلر ایسہ خان مشار ایله توافق و تعاضد اولنہرق استخلاص و اطلاق اولندقدن صکرہ اکر ذکر اولنان اسوجولور واکر حالا بندر طرفندہ اولان اوچ بیک قزاقلر ترہدہ طوموق و نہ ایشدہ اولق مناسب کوریلور ایسہ انلرک دخی احوالری صورت نظامہ فراغ و بونلرہ امر شریفملہ تعیین اولنان ذخایری دخی انضمام رأی خانی حالو حالرنجہ توزیع و اقتضاسنہ کورہ استمات ایله قبلبری توطین و وبودہ کیوسکی و عسکرینک احوالندہ ذل موجب اولان وجہ قدر کرکی کبی تأمل و تفکر و دولت علیہمہ تابع و محذور دن سالم وجہ وجہ ایله انلرک دخی نظامنہ حسن ختام ویرلدکن صکرہ صورت بولان کیفیتی خان مشار ایله طرفندن اعلام اولندقدہ سندخی علی وجہ التفصیل ہر احوالی عرض و اعلام و سائر احوالیدہ عہدہ کفایتکہ لازم کلان امور و خصوصلرک کلیسنده وجہ حسن و تدبیر مستحسن ایله اہتمام تام ایلوب سندن مأمول اولدوغی اوزرہ تلی الدوام مساعی جملہ وجودہ کنورمکہ دقت نام ایلک باندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر . فی اواخر م ۱۱۲۵» (۱) .

«بندر محافظی وزیر اسمعیل پاشایہ حکم کہ

بوندن اندم اسوج قرانی تضییق اٹناسندہ اسوجولورک بعضلری درکادہ معلوم یکیچریلی و بعضلری تانار و سائر طوائف عسکر اسیر اولق اوزرہ اخذ ایلدکلی استماع اولنوب و مزبورلرک استرقاقلرینہ رضای ہایونم اولیوب ہر کیمک یدلرنده

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نوسرو ۱۱۹ ، ص ۲۷۱

بولنورلر ایسہ اطلاق اولنوب ونظام احوالری جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب قریم خانی اولان دولتکرای خان دامت معالیہنک عہدہ اہتاملرینہ تفویض وحوالہ وجملہ سنک دخی خان مشار الیہ طرفلرینہ رد و تسلیحی فرمان ہایونم اولغلہ ایدمی سنکہ وزیر مشار الیہ سن اشبو امر شریفم واردینی کبی وجہ مشروح ارزہ مقدا قرال صرقومی تضییق اٹناسندہ اخذ اولتان اسوجلولرک کرک درکاه معلام یکیچریلری و کرک سائر طوایف عسکردن ایوم کیجک یدندہ بولنورلر ایسہ ضابطلری معرفلریلہ اللرنندن الوب و احوالرینہ نظام ویرلمکیچون خان مشار الیہ طرفلرینہ تسلیم ایلمہ سن . الحاصل ذکر اولتان اسوجلولرک استرقاقنہ بر وجملہ رضای ہایونم اولماغلہ ہر کیجک یدندہ اولور ایسہ اولسون پای حال جملہ سنی بولدروب خان مشار الیہک طرفلرینہ تسلیم ایتمکدہ زیادہ سیلہ تقید و اہتمام الیک بایندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر بیوردومکہ فی اواخر م ۱۱۲۵ (۱) .

«بندر قاضیسنہ و بندردہ دفتردار وکیلنہ حکم کہ

حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو و براباش و پوتقالی قزاقلرینک بللو و باشلولری ایلہ مقدارلری معلوم ہایونم اولمق ایچون علی الانفراد تعداد و باشقہ باشقہ دفتر اولنمائی فرمانم اولوب و خصوص صرقوم ایچون درکاه معلام قیوجی باشیلرندن . . دام مجدہ مباشر تعیین و ارسال اولمشدر . ایدمی سزکہ مومی الیہما سز اشبو امر شریف واجب الامتثال و وصولندہ وجہ مشروح اوزرہ حالا بندر طرفندہ اولان لہلو واسوجلو و پوتقالی و براباش قزاقلری بللو باشلریلہ نمتداردر مباشر مومی الیہ معرفتیلہ و معرفت شرعلہ علی الانفراد تعداد و باشقہ باشقہ دفتر ایلیوب مہور دفتریندر دولتمدارمہ ارسال و واقع حالی عرض و اعلام ایلمکنز بایندہ فرمان عالیشام صادر اولمشدر بیوردومکہ . فی اوائل را ۱۱۲۵ « (۲) .

اسوج قرالی ادرنہ یہ یرلشد کدن صو کرا (تیمور طاش) موقعنہ نقلی مناسب کورلدی . بوصرہ دہ (بندر) دہ اسوج قرالی مسئلہ سنہ دائر تحقیقات اجرا ایدلدی . باشلیجہ مسیبلر شیخ الاسلام ایلہ صدر اعظم و قریم خانی ایدی . بو حادثہ یہ سببیت ویرنلر کاملاً عزل ایدلدی . شیخ الاسلام

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۵

(۲) کذا ، ص ۲۹۵

ابہ زادہ نک یرینہ عطاءہ افندی ، صدر اعظم سلیمان پاشانک یرینہ قبودان ابراہیم پاشا ، قریم خانی دولتکرایک یرینہ درود و سده منفی بولونان کوچوک قاردشی قبلان کرای تعیین ایدلدی (۱) . شیخ الاسلام ابہ زادہ اسوج قرانک جبراً کتیرلسندن او قدر ممنون اولمشدی کہ ، سروردن قربانلر کسمش ، بوتدیرک صرف کندی سایہ سنده و کندی فکریلہ وقوعہ کلدیکنی اہالی یہ اشاعہ ایلہ مشدی .

بندر محافظی اسماعیل پاشانک دہ بومستلہ دہ دخلی اولدینی آکلاشیلدی ، پاشا سینوبدہ قلعہ بند ایدلدی (۲) . بندر دہ کی اسوجلیبر اسماعیل پاشانک بعض اشیائی اغنام ایتدیکنی خبر ویردیلر . تحریات اجرا ایدلدی ، برشی بولونامادی . قرالک (تیمور طاش) موقعہ نقلی ایلہ اسماعیل پاشاہ ضبط ایدیلن اشیائی اعادہ ایتسی ایچون یازیلان امرلر بروجہ آئی ایدی :

« درکاه معلام قاپوچی باشیلرندن شاطر مصطفی دام مجددیہ حکم کہ
افتخار الاسراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی قارلوس
ختم اہ عواقبہ بالخیر والرشادک ادرنہ یہ قریب تیمور طاش نام محلہ نقلی اقتضایتمکہ
سنکہ قاپوچی باشی مومی الیہ سن اشبو امر شریفم وصولندہ قرال مشار الہی
دیمتوقہ دن قالدیروب کندی اتباعیلہ تیمور طاش نام محلہ نقل ایلک بابندہ فرمان
عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکہ فی واسطہ ر ۱۱۲۵ » (۳) .

« سابقا بندر محافظہ سندنہ اولوب حالا سینوبدہ قلعہ بند اولان اسماعیل
پاشاہ حکم کہ

بوندن اقدام دولت علیہ مک سایہ حمایتہ التجا ایدوب حالا بندر جانبندہ
مکٹ اوزرہ اولان لہلو اعیانندن ویودہ کیوسکی وسائر لہلولرک اسوجلو ایلہ
اولان وقعہ دہ قطعاً مدخللری اولیوب بندر قلعہ سندنہ کندو حاللریلہ اقامت .

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۳ ، ۱۷۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۳۴۰ ، ۳۴۱

(۳) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۱۹ ، ص ۲۹۶

اوزره لر ایکن سنکه وزیر مشار الیه سن وقعه مذکوره ائناسنده سابق الذکر کیوسکینک واکر سائر لهولرک اموال و اشیلری طرفکدن نهب و غارت اولوب و مسفور لهولردن درد و تدمارمه دفتر و عرضحال و بریلوب و منوال مشروح اوزره طرفکدن غصب و غارت اولنان اموال و اشیلری کندولره رد و لئتمق باینده استرحام اولندقه درگاه عالی قیوجی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم خلیل دام مجده باشرتیله و معرفت شرعاه سنک بندرده تحریر اولنان اشیاک دفترنده دخی مسفورلرک غارت اولنان اشیا سنندن بر نسنه بولئماقله مسفورلرک غارت اولنان اموال دفتری طرفکه ارسال و اصحابنه استردادی فرمانم اولئیکن هنوز خبری و اثری نمایان اولماقله تا کید ایچون تکرار اشو امر شریفم شرفیافه صدور اولوب کوندرلندر . اعدی انشاالله تعالی وصولنده مسفور و بوده کیوسکی و سائر لهولرک اول وقعه ده طرفکدن نهب و غارت اولنان اموال و اشیلری ارسال اولنان دفتر موجبنه معرفت شرعاه بالتمام اصحابنه ایصال ورد و تسلیم ایله ابرای ذمت ایدوب بوخصوصه بر وجهله تعلل و مخالفتدن بغایت احتراز و اجتناب ایلمک باینده فرمان عالیشانم صادر اولندر . فی اوائل م ۱۱۲۵ ، (۱) .

اسوج قرالی مسئله سی بوتون ارکان دولتی اشغال ایدیوردی . بندر محافظه سنه اسماعیل پاشادن صوکر ، بوایشه موفق اولور امیدیه ، کوسج خلیل پاشا تعیین اولوندی . فقط پاشا اسوج قرالی نقل ایچون حکومته عظیم مصرفلر تکلیف ایتدی . بو مسئله اوزرینه اوده عزل ایدلدی ، رینه عبدی پاشاتعین اولوندی . قرالک دیمتوقه یه نقلی روسیه ایله باب عالینک مناسباتنده بر ایلمک حاصل ایتدی . او زمانه قدر ایکی طرف بیننده کرکینک حاصل ایدن ، اون ایکنجی شارلک بندرده او طور مسی و مملکتنه کیتمه مسی ایدی . بوسفر روسلر « اسوج قرالک دیارینه رجعی خصوصنده ترک مخالفت ایتمک اوزره اعتماد ، (۴) ایتدیله ، باب عالی ایله مصالحه لرینی تأکید ایلدیله .

اون ایکنجی شارل (بندر قالابالی) ندن صوکر دیمتوقه ده ایکی

(۱) دیوان همایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۶

ابہ زادہ نک یرینہ عطاءہ افندی ، صدر اعظم سلیمان پاشانک یرینہ قبودان ابراہیم پاشا ، قریم خانی دولتکرایک یرینہ دہ رودوسدہ منفی بولونان کوچوک قاردشی قبیلان کرای تعین ایدلدی (۱) . شیخ الاسلام ابہ زادہ اسوج قرانک جبراً کتیرلسندن او قدر ممنون اولمشدی کہ ، سرورندن قربانلر کسمش ، بوتدیرک صرف کندی سایہ سندہ وکندی فکریلہ وقوعہ کلدیکنی اہالی بہ اشاعہ ایلہ مشدی .

بندر محافظی اسماعیل پاشانک دہ بومسئلہ دہ دخلی اولدینی آکلا شیلدی ، پاشا سینوبدہ قلعہ بند ایدلدی (۲) . بندردہ کی اسوجلیلر اسماعیل پاشانک بعض اشیائی اغنام ایتدیکنی خبر ویردیلر . تخریات اجرا ایدلدی ، برشی بولونامادی . قرانک (تیمور طاش) موقعہ نقلی ایلہ اسماعیل پاشایہ ضبط ایدیلن اشیائی اعادہ ایتسی ایچون یازیلان امرلر بروجہ آنی ایدی :

« درکاه معلام قاپوجی باشیلرندن شاطر مصطفی دام مجدیہ حکم کہ افتخار الاسراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرانی قارلوس ختمہ عواقبہ بالخیر والرشادک ادرنہ بہ قریب تیمور طاش نام محلہ نقلی اقتضایتمکله سنکھ قاپوجی باشی مومی الہسن اشبو امر شریفم وصولندہ قرال مشار الہی دیمتوقہ دن قالدیروب کندی اتباعیلہ تیمور طاش نام محلہ نقل ایلک بابندہ فرمان عالینام صادر اولمشدر . بیوردومکھ فی اواسط ر ۱۱۲۵ * (۳) .

« سابقا بندر محافظہ سندہ اولوب حالا سینوبدہ قلعہ بند اولان اسماعیل پاشایہ حکم کہ

بوندن اقدم دولت علیہ مک سایہ حمایتہ التجا ایدوب حالا بندر جانبندہ مکٹ اوزرہ اولان لہلو اعیانندن وپودہ کیوسکی وسائر لہلولرک اسوجلو ایلہ اولان وقعہ دہ قطعاً مدخللری اولیوب بندر قلعہ سندہ کندو حاللریلہ اقامت

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۳ ، ۱۷۵

(۲) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰ ، ۳۴۱

(۳) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۲۹۶

اوزرہ لر ایکن سنکھ وزیر مشار الیہسن وقعہ مذکورہ اٹناسندہ سابق الذکر کیوسکینک واکر سائر لہولرک اموال و اشیا لری طرفکدن نہب وغارت اولنوب و مسفور لہولردن دردولتدارمہ دفتر و عرضحال و بریلوب و منوال مشروح اوزرہ طرفکدن غصب وغارت اولنان اموال و اشیا لری کندولرہ رد ولتمق باینده احترام اولندقدہ درکاه عالی قیوچی باشیلرندن افتخارالاماجد والاکارم خلیل دام مجده باشرتیلہ و معرفت شرعہ سنک بندردہ تحریر اولنان اشیاک دفترندہ دخی مسفورلرک غارت اولنان اشیا سندن بر نسنه بولنماقلہ مسفورلرک غارت اولنان اموال دفتری طرفکہ ارسال و اصحابنہ استردادی فرمانم اولمشیکن ہنوز خبری و اثری نمایان اولماقلہ تا کید ایچون تکرار اشبو امر شریفم شرفیافتہ صدور اولوب کوندرلشدو . اعمدی انشاالله تعالی وصولندہ مسفور و بودہ کیوسکی و سائر لہولرک اول وقعہ طرفکدن نہب وغارت اولنان اموال و اشیا لری ارسال اولنان دفتر موجبہ معرفت شرعہ بالتمام اصحابنہ ایصال ورد و تسلیم ایلہ ابرای ذمت ایدوب بوخصوصہ بر وجہلہ تطل و مخالفتدن بغایت احتراز واجتناب ایلمک باینده فرمان عالیشام صادر اولشدر . فی اوائل م ۱۱۲۵ ، (۱) .

اسوج قرالی مسئلہ سی بوتون ارکان دولتی اشغال ایدیوردی . بندر محافظہ سنہ اسماعیل پاشادن صوکرآ ، بوايشہ موفق اولور امیدیلہ ، کوسج خلیل پاشا تعیین اولوندی . فقط پاشا اسوج قرالی نقل ایچون حکومتہ عظیم مصرفلر تکلیف ایتدی . بو مسئلہ اوزرینہ اودہ عزل ایدلدی ، یرینہ عبدی پاشا تعیین اولوندی . قرالک دیمتوقہ یہ نقلی روسیہ ایلہ باب عالینک مناسبتندہ بر ایلمک حاصل ایتدی . او زمانہ قرر ایکی طرف بیتندہ کرکینلک حاصل ایدن ، اون ایکنجی شارلک بندردہ اوطورمسی و مملکتہ کیتنہ مسی ایدی . بوسفر روسلر « اسوج قرالک دیارینہ رجعتی خصوصندہ ترک مخالفت ایتمک اوزرہ اعتماد » (۳) ایتدیلر ، باب عالی ایلہ مصالحہ لرینی تا کید ایدیلر .

اون ایکنجی شارل (بندر قالابانی) ندن صوکرآ دیمتوقہ ایکی

(۱) دیوان هایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۳۴۰

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۶

سنه یه یاقین مایوس و مضطرب بر عمر کچیردی. بالا آخره آوستریا طریقیه مملکتته کیمکه راضی اولدی. سفیر بارون غرطوس واسطه سیله سلطان احمدخان ناکه برنامه کوندردی؛ بونامه ده اسوج قرالی عودت آرزوسنی اظهارایدیوردی :

« جانب هایون شهریاری به اسوج و غوتیلر واندالیلر قرالی و آکا تابع ولایتلرک حکمداری قارولوس طرفندن کلان نامه نك ترجمه سی صورتیدر :

تقدیر ربانی ایله تحت حکومتلری اولان ممالک محروسه لرنده بر آرز زمان مکث ایلماسی مقتضی ومدت مکشمزده دفعانیه لطف و کرم و اخلاص شهناهیلری آتاری مشاهده اولنوب بر کون مقدم مملکتتک سرحدینه قریب کتاهزه نیت و تصمیم اولمغله بحار و نیجه ولایتی اوزرندن کتاهزه مناسب کوریلوب باخصوص بوندن اقدم نیجه چاساری طرفندن مملکت موروثه لری ایچندن امن و سلامت ایله کتاهزه خصوصی بر قاچ کره تکلیف اولمشیدی . الحاله هذه دولت علیه ابد پیوندلریله اولان درون خلوصمز مقتضاسنجه و بونیتمزک طرف هایونلرینه افاده اولنسی اوزرمزه فرض مرتبه سنده اولدیغندن وعد بیورلدینی اوزره کندومزک و جمله اتباع و آدملمزک ممالک عثمانیه دن امنآ و سالمآ مرور و عبور ایچون اقتضا ایده جک اوامر شریفه همان احسان اولنمش مثابه سنده عد اولمغله خلوص درون ایله ادای تشکره قیام و ایام مکشمزده مشاهده اولنان اتواع لطف و کرم و آثار محبت شهریاری لری مدی العمر فراموش اولنق احتمالی اولیوب دائماً تشکرآ دوات علیه ابد پیوندلریله اولان مصافانک استحکامی و دولت علیه نك دوستلنی طرفزدن مراعات اولنسی تعهد اولنور واشبو خلوصنامه مزی و کاب هایونلرینه تسلیم و ایراد اولنان خصوصلری و مودت و اخلاصمزى لسانآ تصدیق ایتمک ایچون برالچی نصب و تعیین اولنمی مقتضی اولدیغنه بناء قولونل و بکجیلر مزک قوماندانی اولان معتمد مز کریستیان البرت بارون غرطوس الحیلک خدمته انتخاب و اختیار اولنمشدر . ان شاه تعالی طرف هایون شهریاریلرندن آثار اخلاصزه و عزیمت مزک تسهیلنه متعلق الحی موی الیه طرفزدن هر نه که تقریر و عرض ایدرایسه اعتماد کلی بیورلنی رجا اولنور . دوکاه خدای لایزال دن رجاى صادقانه مز بودرکه دولت و سعادتلرین زیاد بر زیاد ایلیوب عاقبت خیرلنی ایله کمال دولت و اقبال ایله اول عالی حضرتی دایم و پایدار ایلیه آمین . دیمتوقه ده میلاد حضرت عیسانک بیک پدیبوز اون

درذنجی سنه سنده ماه تموزک اوتنجی کوننده یازلمشدر « (۱) .

کامل دوستکنز
قارولوس

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون شوکتقرنون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح جاهیر
الطائفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج
وغوتیلر واندالیلر قرالی و آنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری و دوستن
قارولوس ختمت عواقبه بالخیر والرشاد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه جناب خدای متعال تقدس ذاته عن الشیبه و المثال حضرت تلیزیک علوعنایتی
وایکی جهان فخری پیغمبر حبیب خدا و رسول مجتبی صف آرای سربیه انبیا قائد
کتابیه اصغیا حضرت محمد المصطفی علیه من التجیات انماها وازکاهها ومن الصلوات اکملها
واوفاها ناک معجزات کثیره البرکاتی ایله مرآع سلاطین عظام وملجاء خواقین کرام
اولان عتبه علیه شوکت پناه وسده سنیة سپهر ارتفاعمه اظهار صداقت ایچون
طرفکنزدن بعث اولناق الجیکز قدوة امراء الملة المسیحیه بارون غروطوس ختمت
عواقبه بالخیر مقر سلطنت سنیة عثمانی و استانه سعادت اشیاء جهانبا نیزه وصول
بولدقده عادت قدیمه اباء بلند اوصاف و دیدنه مستدیمه اسلاف سادات اصف
اوزره دستور اکرم مشیرافخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدیر امور الجمهور بالفکر
الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصایب ممد بنیان لدولة والاقبال مشیدارکان السعادة
والاجلال مکمل ناموس سلطه العظمی مرتب مراتب الخلافة الکبری الخفوف
بصنوف عواطف ملک اعلی وزیر اعظم و وکیل مطلق قوی الهمم علی پاشا ادام
اجلاله وساطتیه اذن ورخصت ملوکانه من صدورندن صکره الجیکز مومی الیه موقع
عظمت و اجلال وموئل دلائل سعادت و اقبال اولان عتبه علیه خسروانه منزه
روعمال و رسم قدیم اوزره نامه کزی تسام ایله کده نصکره وزیر اعظم مشارالیه
وساطتیه نامه کزک ترجمه سی پایه سریر سعادت نصیر خسروانه منزه عرض وتلخیص
اولنوب خلاصه مفهومنده تقدیر ملک منان ایله بر آرایام ممالک محروسه منزه
مکت وارم ایدوب حالاً مملکتکزه اوفق و انب کورلدیکی اوزره نمچه و مجار
ولایتلری اوزرندن توجه و عزیمتکزه قرار ویرلدیکندن اگر کندوکزک واکر
بالجملة اتباع و آدملرکزک ممالک محروسه المسالککنزدن اماناً و سائناً صوب مقصودلرینه

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۳۳۲

مرور و عبور لریچون او امر شریفه مقتضی اولدینی و سزک صداقت و اخلاص کزہ
 و عزیمت کزک تسہیلنہ متعلق الییکز مومی الیہک لساناً تقریرنہ حوالہ اولنان خصوصاً
 اعتماد اولتسی و دولت علیہ ابدیوندمزلہ مابینندہ حاصل اولان دوستلغک صداقت
 و اخلاصی ایلہ مراعاتی طرف کزدن تمہد اولندینی اعلام اولنقلہ تجریر اولنان مہرام
 مخالفت فرجام و الییکز مومی الیہک تقدیری دخی وزیر اعظمز و ساطتیلہ بالجملہ
 محاط علم عالم شمول خسروانہ من اولوب بعونہ تعالی حرکتکنو ایچون اقتضا ایدن
 عربہ و بارکیہ و ذخایری تدارک و احضار ایلہ کدنصرکہ بوندن اقدم طرف کزده اولان
 درگاہ معلام قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم یوسف دام مجده ایلہ معاً
 کندیکزی اتباع کزی امن و سلامت ایلہ دولت علیہ من حدودی نہایتہ دکن
 ایصال ایلک ایچون حالا درگاہ معلام قپوجی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم
 مصطفی دام مجده دخی تعیین و بندردہ اولان اتباع کزک دخی کذلک اقتضا ایدن
 عربہ لرین و بارکیہ و ذخیرہ لرین تدارک ایلک و سزک دیمتوقہ دن حرکت کزدن صکرہ
 انلر دخی بندردن قاقوب اثنای طریقده ترغہ و بیشتہ نام مجلده سزہ ملاقات
 ایتدیمک ایچون دولت علیہ من امکدار لرندن حالا باش باقی قولی اولان حسن
 زید مجده تعیین اولنوب و طرف مملکت کزہ عزیمتہ اذن و مساعدہ ہایونمز اولدیغین
 اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرومز اصدار و الییکز مومی ایلہ ایلہ
 ارسال اولنمدر . لدی الوصول نامہ صداقت علامہ کزده تمہد اولندینی اوزرہ دولت
 علیہ ابدیوندمزلہ ایلہ حاصل اولان دوستلق طرف کزدن مراعات اولندقہ جناب
 ملوکانہ مزدن دخی اجرای مہرام مصافقہ حسن توجہ یادشاہانہ من مہررف
 ایدوکی معلوم کز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶ء (۱)

فی الحقیقہ سلطان احمد ثالث شارلک مملکتہ کوندرلمسی ایچون لازم
 کلن ترتیباتی اتخاذ ایتشدی . شارل ممالک عثمانیہ دہ ، معنی افرادی
 حدود جوارندہ قالدقہ ، روسیہ ایلہ صلح و مسالمت اوزرہ بولونمانک غیر
 قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیہ حدودینہ ، روسیہ حدودندن
 استانبولہ کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندردہ تعرضہ اوغرامالری
 احتمالی دأماً موجوددی . حتی بر دفعہ سندہ :

«درنہ دن مکتوبلر ایلہ بندردہ و اندن دخی مسقو حدودینہ کیدن مسقولولرک
 و کذلک مسقو حدودندن ممالک محروسہ جانبہ کلن مسقولولرک دولت علیہ

حلبراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و سایر لردن قطعاً بر کونا ضرر و کزند ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ تقید و اہتمام » (۱)

ایلمسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا شارلک یوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندرلدی . قرالک بانقراد یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتخدا یرلرینہ ، یکیکچری سردارلرینہ آیریجہ تنبہاندہ بولونولدی . بوامرلر یروجہ آتی ایدی :

« دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ و کتخدا یرلری و یکیکچری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانه سعادتہ سعادتہ اولان اسوج الجیسی بارون غر و طوس ختمت عواقبہ سده سعائزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج بکزادہ سی کوندرلک اقتضا ایتمکله سز کہ مومی الیہم سز ذکر اولنان ایکی نفر اسوج بکزادہ سی ایکی نفر خدمتکار لر بلہ ہر قنغکزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ کندولرینہ ، واثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبور لرینہ سماعت اولنماق بابندہ امر شریفم رجا ایلدوکی اجلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنمق ایچون یازلمشدی . فی اواخر ب ۱۱۲۶ » (۲) .

« درکاه معلام قیوجی باشیلرندن مصطفی دام مجدہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکری حسین زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخیر حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولمقلہ سز کہ مومی الیہم سز دیمتوقہ یہ واروب قرال مہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدود دن مجازلسنورینہ قریب تر غروبشہ نام مجلہ وارنجہ قرال مہمار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶
(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

ذخیره لرین و یروب کندویه و اتباعنه بر درلو ضرورت و مضایقه چکدرمیوب و اشائی راهده رعایا فراسنه بر کونه جور و تعدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلبیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی هر نه ایسه سنکه مباشر قیوجی باشی مومی الیه سن منازلده رایج الوقت اولان بها ایله تدارک و الحقرین بالتمام کندویدکله اصحابنه و یروب و قرال مشار الیهک اولدن یانه تعیین اولنان درگاه معلام قیوجی باشیلرندن افتخارالاماچد و الاکارم یوسف دام مجده دخی سنک رأیکه مخالف وضع و حرکت ایلدیوب معیتده و اتفاق ایله اجرائی خدمته بذل اقتدار اولتیق ایچون افتخارالصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردار اولان عثمان دام علوه تک اتلامی موجبجه دیوان هایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتیق ایچون صادر اولان فرمان موجبجه باش محاسبه دن مهورقائمه و برملکه و جه مشروح اوزره عمل ایلمک زبانبنده فرمان عالی شام صادر اولمشدر بیوردومکه. فی واسطش ۱۱۲۶ (۱).

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجده یه حکم که

افتخارالصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی قارولوس ختت عواقبه بالحیرک بندرده مکث اوزره اولان باش و کیلی جنرالک یوز قرق. طقوز نفر آدمیسی اولوب یومیه و بریلان تعییناتلری شی قلیل اولغله کفایت مقداری تعیینات و ساکن اولدقلری خانه لرینه شمده دک اجاره و برلامکله انک دخی ویرلسی ایچون جناب امارت مآب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیه اعلام ایدوب قرال مشار الیه حال اولاینته عودت و عزیمت ایتمک اوزره اولغله جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوجولورک بندردن ترغوویشته نام محله قرل مشار الیهه ملحق اولنجه لازم کلان عربه و بارکیر و کفایت مقداری تعییناتلری و خانه لرینک کیرالری امیرالصراء الکرام. حالا بندر محافظه سنده اولان محمد دام اقباله معرفتیه ترتیب و دفتر و بالجمله مالزمه لری تکمیل و حاضر و اماده ایتدربلوب و سنکه باش باقی قولی مومی الیه حسن زید مجده سن قرال مشار الیهک باش و کیلی و یاننده اولان بالجمله اسوجیلیری محل مأموره نقلنه سنی مأمور و لازم کلان مصارفلری دخی سنک بوکون صرف اولتیق اوزره بهر منزله آلتان تعییناتنک نرخ جاری اوزره بهارلری و برملک اوزره بیک یوز بیکرمی یدی سنه سی (کیلی) جزیه سی مالندن سنکه مومی الیه سن علی الحساب سکا بیک غروش حواله اولنوب و افتخارالصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردارم.

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری، نوسرو ۱۱۹، ص ۱۲۳، ۱۲۴.

اولان عثمان دام علوہ اعلامیہ دیوان ہایونم طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبہ دن مہور قائمہ ویرنککہ وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنق بابندہ فرمان عالیہ نام صادر اولشد . بیوردومکہ فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتہ کیتمکہ راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرانہ صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلققر، مکمل آتلیر ہدیہ ویردی . قرال ، معیتدہ درت یوز کیشی بولوندینی حالده، دیتوقہ دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظہ ایچون سابق اوزری محافظی مرحوم یوسف پاشانک کتخداسی مصطفی آغا ایلہ درکاه عالی قوچی باشینرندن سلیمان آغا زاده یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائما معاونت کورہ رک ، یوللردہ مشکلاتہ اوغرامہرق ، اردل حدودینہ یاقلاشدی . افلاقدہ ، (بیدست) موقعندہ ، معیتدہ کی ایکی بیگ بش یوز کیشی نی بولوکلرہ آیردی ، ہر برینہ برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کمنہ یہ صقال صالیویردوب اردل ایچندن قزل قله بولندن خفیہ » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا ہزیمتدن سوکرا عثمانی تطوبراغندہ یارہ سنی تداوی ایتیش ، خصمندن انتقام آلمق ایچون سنہ لرجہ اوغراشمش ، نہایت یأس و المدن باشقہ بر شی کورمہ رک مقہور و متأثر مملکتہ چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، ہر درلو سرگذشتلرینہ ، محرومیتلرینہ رغماً ، عثمانی

(۱) دیوان ہایونم مہمہ دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکراون ادمنہ صقال سالدرمش . عسکری اولان اون بیگ بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی و ہر بلوکہ ایکیشر صقالو الحاق ایتمکہ کندوبی غیب ایتدی . ہرقنی بلوکدہ اولدینی بلنامدی . بو تقریب ایلہ سلامت مملکتہ کچدی کیتدی . « شمعدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمہ تاریخ .

ذخیرہ لرین و یروب کندیوہ و اتباعہ بر درلو ضرورت و مضایقہ چکدرمیوب و اشای راہدہ رعایا فخراسنہ بر کونہ جور و تمدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی ہر نہ ایسہ سنکہ مباشر قیوچی باشی مومی ایہ سن منازلہ رایج الوقت اولان بہا ایلہ تدارک و ایچہ لرین بالتام کندیویدکلہ اصحابہ و یروب و قرال مشار الیہک اولدن یانہ تعین اولنان درکاہ معلام قیوچی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم یوسف دام مجدہ دخی سنکہ رایکہ مخالف و ضم و حرکت ایلوب معیتدہ و اتفاق ایلہ اجرای خدمتہ بذل اقتدار اولتی ایچون افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردار اولان عثمان دام علوہ نک اعلامی موجبہ دیوان ہایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتی ایچون صادر اولان فرمان موجبہ باش محاسبہ دن مہور قائمہ و برملک و وجہ مشروح اوزرہ عمل ایلک زباندہ فرمان عایدنام صادر اولشد بروردومکہ فی واسطش ۱۱۲۶ (۱)۔

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخارالاصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیہ اسوج قرالی قارولوس خدمت عواقبہ بالحیرک بندردہ مکث اوزرہ اولان باش وکیلی جنرالک یوز قرق طاقوز نفر آدمیسی اولوب یومیہ و بریلان تعیناتلری شی قلیل اولغلہ کفایت مقداری تعینات و ساکن اولدقلری خانہ لرینہ شمدیہ دک اجارہ و برلماسکلہ انک دخی ویرلسی ایچون جناب امارت ماب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیہ اعلام ایدوب قرال مشار ایلہ حالاولایتہ عودت و عزیمت ایتمک اوزرہ اولغلہ جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوج لولرک بندردن ترغوویستہ نام محلہ قرال مشار ایلہ ملحق اولنجہ لازم کلان عربہ و بارکیر و کفایت مقداری تعیناتلری و خانہ لرینک کیرالری امیرالاصراء الکرام حالا بندر محافظہ سنندہ اولان محمد دام اقبالہ معرفتیلہ ترتیب و دفتر و بالجملہ مالزمہ لری تکمیل و حاضر و امادہ ایتدریلوب و سنکہ باش باقی قولی مومی ایلہ حسن زید مجدہ سن قرال مشار الیہک باش وکیلی و یانندہ اولان بالجملہ اسوج لیلری محل مأمورہ نقلتہ سنی مأموز و لازم کلان مصارف لری دخی سنکہ بوکون صرف اولتی اوزرہ بہر منزلدہ آلتان تعیناتنک نرخ جاری اوزرہ بہالری و برملک اوزرہ بیک یوز بکرییدی سنہ سی (کیلی) جزبہ سی مالندن سنکہ مومی ایلہ سن علی الحساب سکا بیک غروش حوالہ اولنوب و افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دارم

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۱۹ ، ص ۱۲۳ ، ۱۲۴

اولان تہان دام علوہ اعلامیہ دیوان ہایونم طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبہ دن ممهور قائمہ ویرملککہ وجہ مشروح اوزرہ عمل اولنق بابندہ فرمان عالیہ نام صادر اولشدر . بیوردومکہ فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتہ کیتمکہ راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرالہ صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلقر، مکمل آتلیر ہدیہ ویردی . قرال ، معیتندہ درت یوز کیشی بولوندیغی حالہ، دیمتوقہ دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظہ ایچون سابق اوزی محافظی مرحوم یوسف باشانک کتخداسی مصطفی آغا ایلہ درکاہ عالی قیوچی باشیرندن سلیمان آغا زادہ یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائما معاونت کورہ رک ، یوللردہ مشکلاتہ اوغرامیہرق ، اردل حدودینہ یاقلاشدی . افلاقده ، (بیدست) موقعندہ ، معیتندہ کی ایکی بیگ بش یوز کیشی بی بولولکرہ آیردی ، ہر برینہ برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کسنہ یہ صقال صالحیویردوب اردل ایچندن قزل قلہ یولندن خفیہ » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا ہزیمتندن صوکر عثمانی طوپراغندہ بارہ سنی تداوی ایتمش ، خصمندن انتقام آلمق ایچون سنہ لرجہ اوغراشمش ، نہایت یأس و المدن باشقہ بر شی کورمیہ رک مقہور و متأثر مملکتہ چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، ہر درلو سرگذشتلرینہ ، محر و میترینہ رغما ، عثمانی

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکزاون ادمنہ صقال سالدرمش . عسکری اولان اون بیگ بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی و ہر بلوکہ ایکیشر صقالو الحاق ایتمککہ کندوبی غیب ایتدی . ہرقننی بلوکدہ اولدینی بلنادی . بو تقریب ایلہ سلامت مملکتہ کچدی کیتدی . « شمعدانی زادہ اوغلی سلیمان افندی ، یازمہ تاریخ .

وطنندہ کوردیکی اکراملردن ینہ ممنوندی . شارل وطنمزده کندی . مملکتندہ ایمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک صوکنه قدر اونونامشدی . مملکتنه مواصلتنی متعاقب سلطان احمدخان نائنه کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارک هر درلو تعذرلرینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانیلرده خاطرہ سنی بر درلو اونونامبورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دیرباش شارله جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلائی حقدہ کی صمیمیتنی ، اسوج قهرماننک بسالنه حرمتنی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

و طرف هایون شہریاریدن اسوج قرالنه نامہ هایون

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسیحیہ مصلح مصالح
جواهر الطائفة النصرانیہ صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندا لیر قرالی و آنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
قارولوس خمت عواقبه بالحیرو الرشاد تویق رعایع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله تک علو عنایتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر من حیث خدای رسول مجتبی صف آرای سریره انبیا قائد کتیبہ اصفا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھبا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیلہ . لمجا سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیہ
سعادت قرین و عتبه علیہ خلافت رهینہزه مؤسس بیدان موانست و مہمد ایوان
مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایلدیککز نامہ مخالفت علامه کز ودیعه
آغوش اماتنی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمیہ بحمیه ادرنه صانہا
عن الافات والبلیہده قائد توفیق الہی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانیانی اوزره وزرای عظام و وکلای فخرمز و ساطنی ایله ترجمہ سی پایہ سریر
سعادتصیر خسروانہ منہ عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفہومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانہ من اولشدر . از جمله ممالک فسیحہ المسالکمز حدوددن
صوب مقصوده توجه و عنایت و قطع منازل و طی مراحل ایدرک بتوفیق الملک الباری
آمناً و سالماً نجه لودن مالک اولدوغکز مملکتکزه عافیت و راحت ایله وصولکیزی
و دولت علیہ ابدیوند من ایله مایندہ حاصل اولان دوستلک صدقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایله مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیه مزدن دخی تأکد واستقراری خلوص فوآدایله مرادکز ایدوکن اشعار ایتدوکززدن خاطر هایون صفامقرومز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان راسخ البنیانمز ایله صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایله خاطر قدسی مناظر مز طرفکزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد وائتلاف اولسون ایچون سر بایلوسکز اقامت ایلك اوزره بوندن اقدم قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظمز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبر مز اولوب سبب تزیاد مهر و وداد اولمشندن محظوظ اولدوغمزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرومز اصدار ... ایله ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیه مز ایله مابنده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجه فیما بعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستئذانه موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتک اوزره هر نوقنده طرف باهر البسالترندن بایلوس ارسال اولنور ایسه میآنزده محقق اولان خلوص ومودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایله استانه سعادتمزده اقامت وشریطه مسالمت رعایت ایتدیریله چکی معلومکز اولوب نامه صداقت علامه کزده تمهد اولندوغی اوزره دولت علیه ایدیوندمز ایله مابنده حاصل اولان دوستلق وائثر محالست بروجهله فراموش اولنمیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافاته حسن توجه پادشاهانه مز مصروف ایدوکی ملحوظکز اوله . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت واعداء بدخواه لکز اوزرینه غلبه و نصرت و یروپ وقت وقت نامه مصادقت ختامه کز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهاد مزه دخی باعث انشراح اولمقدن خالی الیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعونه تبعیت ایله مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین خسرانلر مزی مدصر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشنازمزی دخی سرور مز ایله سرور ایله آمین . بفضل المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ر ۱۱۲۹

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه ممنودی . شارل وطنمزده کندی
مملکتنده ایمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک
صوکنه قدر اونوتمامشدی. مملکتنه موصلتنی متعاقب سلطان احمدخان نالته
کوندردیکی تشکرنامه ده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارک هر زولو تغدیرینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانیلرده خاطره سنی
بر درلو اونوتامیورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیباش شارله
جواباً کوندردیکی نامه ده اسوج آرسلانی حقنده کی صمیمیتی ،
اسوج قهرماننک بسالته حرمتنی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح
جاهیر الطائفة الصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندالیر قرانی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دوستمز
قارولوس ختمت عواقبه بالخیر والرشداد توفیق رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولا که حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله تک علوعناتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر من حبیب خدارسول مجتبی صف آرای سریه انبیا قائد کتیبه اصفیا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیله ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیه
سعادت قرین و عتبه علیه خلافت رهینهزه مؤسس بنیان موانست و محمد ایوان
مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایلدیکنکز نامه مخالفت تلامه کز ودیعه
آغوش امانتی اولان طرف ایله جانب دریادن درالنصر والمینه محبه ادرنه صانهاه
عن الافات والبلیه ده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانیانی اوزره وزرای عظام و وکلای فغانمز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر
سعادت مصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانه مز اولمشدر . از جمله ممالک فسیجه المسالکمز حدودندن
صوب مقصوده توجه و عزیمت وقطع منازل وطی مراحل ایددرک بتوفیق الملك الباری
آمناً وسالماً نمچه لودن مالک اولدوغکنز مملکتکزه عافیت وراحت ایله وصولکنزی
بو دولت علیه ابدیوندمز ایله ماینده حاصل اولان دوستانمک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایہ مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیہ مزدن دخی تاکد واستقراری خلوص فوادایہ مرادکز ایدوکن اشعار ایتدو ککزدن خاطر هایون صفامقرومخ محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البنیانمز ایله صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایله خاطر قدسی مناظرمز طرفکزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد واتلاف اولسون ایچون سر بایوسکز اقامت ایلك اوزره بوندن اقدام قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظمز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولتمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمز اولوب سبب تزیید مهر و وداد اولسندن محظوظ اولدوغمیزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرومخ اصدار ... ایله ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیہ مز ایله مابینده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجه فیابعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستیذانه موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتمک اوزره هر نوقنده طرف باهر البسالترندن بایوس ارسال اولنور ایسه میآنزده محقق اولان خلوص و مودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایله استانه سعادت مزده اقامت و شریطه مسالمت رعایت ایتدیر یله چکی معلومکز اولوب نامه صداقت علامه کزده تمهید اولندوغی اوزره دولت علیه ابدیوندمز ایله مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجهله فراموش اولتیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافاته حسن توجه پادشاهانه مز مصروف ایدوکی ملحوظکز اوله . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت و اعداء بدخواه لکز اوزرینه غلبه و نصرت و یروب وقت وقت نامه مصادقت ختامه کز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهاد مزه دخی باعث انشراح اولقدن خالی ایلیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعوتنه تبعیت ایله مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین حسرانلر مزی مدصر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشتنازی دخی سرورمز ایله سرور ایلیه آمین . بفضلہ المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ر ۱۱۲۹ «

دمیر باش شارلک وفاتی - قیز قاردشی اولریقانک باب عالی به مراجعتی -
یرینه زویجی برنجی فردریکک جلوسی - استانبولده اسوج سفیری - دمیر باش
شارلک بورجلری - داماد ابراهیم پاشا صدارتنده اسوجه سفیر اعزامی - ایلك
سفیریمز قوز بکجی مصطفی آغا - اسوج قرانک جوابلری .

دمیر باش شارلک ، تورکیه دن مفارقتدن صوگرا ، محاربه میدانلرنده
ترك حیات ایتدی (۱۱۳۱) . شارلک «دانیمارقه قلعه لرندن (قرون حولم) (۱)
نام قلعه یی محاصره ایتکین انهای جنک وجدالده بالذات کندوسی
متریسلرده عسکرینه تآکیدحال و حرب دقتال ایدرکن قلعه دن قورشون
ایله اوریلوب افتاده خاك هلاک ، (۲) اولدینی قریم خانی طرفندن باب
عالی به خبر ویرلدی .

استانبولده داماد ابراهیم پاشا صدارته کچمش ، یکی و پارلاق بر دور
آچیلمشدی . مملکت صالح و صلاح ایچنده ترقی ایله یوردی . اوروپا
دولتلیله ، وبالخاصه فرانسه ایله ، مناسباتمز غایت صمیمانه ایدی . دولت
عثمانیه ایله اسوجلیلر بیننده طاتلی بر خاطره قالمشدی . دمیر باش شارلک
بندرده اقامتی عثمانلیلره اسوجلیلر ارسنده صمیمی بر رابطه حاصل
ایتشدی . هرکس اسوجلیلری عثمانلیلره دوست و روسلره دشمن عد
ایدیوردی . اسوجه باب عالی بیننده مناسبات دوستانه ایدی .
بر ایکی سنه ایچنده اسوجه مهم تبدلار حاصل اولدی . دمیر باش
شارلک یرینه قیز قاردشی اولریقا الهونورا اسوج تختنه جلوس ایتدی .

(۱) فریدریکسهالد .

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۲۸

بوتبدل سلطنت «بروجه سفارت آستانه سعادتده خوشنشین مسافرت اولان نمچه ایاجیسی وساطتیه استدامه مودت ایچون» (۱) تبلیغ ایدلدی . سلطان احمد ناله بر نامه ، صدر اعظم داماد ابراهیم پاشایه قرالیچه طرفدن بر مکتوب کوندرلدی . بو مخبرات ، باب عالی ایله اسوج بیننده کی صمیمیتک تمادیسنه سبب اولدی . «دولت علیه نك باب احسان و عنایتی روی احباب و اعدایه کشاده اولدیغی » آو-تريا سفیرینه تبلیغ ایدلدی . بر مدت صوکراباب عالی اولریقا اله تونورا (۳) نك اختیاری ایله قراللق اموریغی زوجی فریدر قوش نام کیمسه یه تفویض ایدوب مسفور بالاستقلال اسوج ممالکینه قرال اولدیغی متضمن» (۲) قرال برنجی فره در بقدن نامه و مکتوب کلدی (۱۱۳۲) .

داماد ابراهیم پاشا بوتون دولتله صلح و مسالمت اوزره یاشامق فکیرنده ایدی . بساروفچه معاهده سنی بوفکره بناء عقد ایتدیرمش ، صالح عقد ایدله دن صدارتی درعهده ایتمه مشدی .

داماد ابراهیم پاشا مملکتک مالیه ایشلریغی تدقیق ایتدیکی صرهده اسوج قرالی اون ایکنجی شارلک بورجی مسئله سنی نظر دقنه آلدی . بو بورج آلآن تسویه ایدله مشدی . قرالک بورجی ایکی بیک کیسه آقچه ، اوزمانک رایجی اوزره ، ایکی یوزاللی بیک غروشدی . ابراهیم پاشا بو بورجک تسویه سنی طلب ایتمک اوزره اسوجه بر سفیر کوندرمکه قرار ویردی . بوسفیر ، قوزبکیجی مصطفی آغا ایدی . عثمانلی سفیری نامه هایونی تقدیم ایده جک ، متوفی اسوج قرالک دولت عثمانیه یه بورجی اولان مبلغی تماماً اخذ و قبض ایلجه جکدی . نامه هایونک صورتی بروجه آتی ایدی :

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۸۱

(۲) عثمانلی تاریخلرنده آنا

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۷۳

«اسوج قرالی وغولوا وانداک واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردر قوشه نامه هایون .

بوندن اقدم اسوج قرالی ایکن دار دنیادن عالم عقبایه ارتحال ایدن قاینکز قارولش ختمده مبدول اولان عواطف علیّه پادشاهانه مزوبعدّه زوجکزر مفتخره . المملکات العظیماک العیسویه مختاره الخدراک الفخیمات المسیحیه اولریقه الوناک ختمت عواقبها بالخیر ایله معامله مجامله وحسن ملاطفت وموالات ملوکانه مزوسز دوستمز ایله دخی مراسله وماپینده حاصل اولان دوستلق مراسمنه رعایت ایله تقویت ویرلمکین وبودوستلغک حقوقنه رعایه مقدما مشار ایله قارولش قراله مبدول اولان انعامات خسروانه مزدن ماعدا ایکی قطعه معمول به تمسکایله خزینّه عامره مزدن اقراض ایلدوکی ایکی بیگ کیسه اچقنک مطالبه سی مملکتکزک حسن نظام بولسنه توقیف وتاخیر اولمشیدی . الحاله هذه باراداه تعالی حسن تدبیرکز سببیه مملکتکزک نظام تام بولوب وبواجقه قرالفکرکز دینی اولوب اداسی لازمه عهدّه اهتمامکز اولغله حالا اخذ وقبض وماپینده پایدار اولان دوستلغک تزاید وتأکید ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرون پادشاهانه مز ایله درددولتدار . مزدن . . . (۱) تعیین اولتغین دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مهاد بنیان الدوله والاقبال مشیدارکان السعادة والاجلال مکمل ناموس السلطنه العظمی مرتب مراتب الخلافة الکبری المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی وزیر اعظم ستوده شیم ووکیل مطلق قوی الهمم وداماد مکرم ومحترم ابراهیم باشا اداماه تعالی اجلاله وضاعف بالتأیید اقتداره واقباله طرفلرندن بوخصوص ایچون مفصل ومشروح مکتوب تحریر ومومی ایله ارسال اولمشدر . لیدی الوصول کیفیت احوال علی التفصیل معلومکز اولدقده منوال مشروح اوزره قرالفکرکز دینی اولان مبلغ مرقرمی تماماً اخذ وقبضه مأمور اولان مومی ایله ادا وطرف دولت علیه مزه ارسال ایله دوستلق حقوقنی ایفا وازدیاد موالات ومودته اهتمام اوفی الیککز ملحوظدر والسلام علی من اتبع الهدی . تحریرافی اواخر ۱۱۳۸ (۲) .

مصطفی آغا اسوجه کلدی . (استقوقهولم) ده پارلاق بر صورتده . استقبال اولوندی . دمبر باش شارلک وطننده اوزون مدت قالدی .

(۱) قوز بکچی مصطفی آغا .

(۲) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۱۲۸

بومدت ظرفنده اعزاز واکرام ابدلدی . مصطفی آغا نامه هایونی قراله-
تقدیم ایتدی ؛ فقط بورجی آلمایه موفق اولامادی : اسوج حکومتی
عظیم مضایقه ایچنده ایدی . شمال حربی اسوجک منابع ثروتی خللدار
ایتمشدی . بوسیلردن طولای حکومت بیان معذرت ایدیور، عثمانلی دولتک
دمیرباش شارل حقنده کوستردیکی صحابتدن طولای اظهار ممنونیت
ایلیوردی . اسوجک احوال مالیهسی یولنه کیرر کیرمز باره نك تسویه
ایدیلهجکی وعد ایدیلوردی .

مصطفی آغانک اسوج سفارتی بر سنه یه یاقین دوام ایتدی . هوالرک
غیرمساعده بولونماسی عودتک تأخیرینه سبب اولدی . مصطفی آغانک اسوجده
اقامتی اثناسنده استانبوله اسوجدن برسفیر کوندرلدی . سفیرک اعزامنه
ومصطفی آغانک تأخیر عزیزمنه دائر اسوج قرالنک باش وکیلی طرفندن
صدراعظم داماد ابراهیم پاشایه برمکتوب کوندرلمشدی . صورتی بروجه
آتی ایدی :

«دولتو عنایتلو ولی النعم صاحب دولت حضرتلرینه اسوج قرالنک باش وکیلی
و قنچه لیراسی رودوش طرفندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر .

دولتو سعادتلو مکرمتلو دولت علیه نك وزیر اعظمی دوستمز ابراهیم پاشا
حضرتلرینک حضور سعادتاً بلرینه ادعیه متوافره برله عرض خلوص مودت قلمق
سیاقدنه دوستانه انما اولتان بودرکه دولت علیه عثمانیه جانبدن تجدید مصافقات
ایچون حشمتلو اسوج قرالی مروتلو افندم دوستلری طرفنه فرستاده بیوریلان
عزتلو مصطفی آغا یدیله طرف سعادتلرندن تحریر وارزانی بیوریلان ایکی قطعه
مکتوب مرغوب مودت مشحونلری کلوب وصول بولدقده کمال مرتبه ممنون
ومسرور اولمشزدر . طرف سعادتلرندن مومی الیه مصطفی آغانک تبلیغنه سیارش
ورؤیت و تمسیتی بودوستکزک ذمت اهتمامه حواله بیوریلان امور مهمه ده تکاسل
اولنموب حشمتلو قرال باوقار مروتلو افندم دوستکز دولت علیه ابد قیامه میل
ورغبتلرینی اظهار و بیانه براهین واضحه ایله طرف دولت علیه تشنه و مشتاق
اولدقلری صدق و خلوصی متضمن نیت و عزیزمتلرینی قوتدن فعله کتورمکه فرصتیاب
اولق ارزوسنده اولدقلرینی باخصوص دولت علیه ابدقیاملرنده مهمان اولق تقریبیه

مرور و عبور لیچون او امر شریفہ مقتضی اولدینی وسزک صداقت و اخلاص کزہ
 وعزیمت کزک تسمیلنه متعلق الچیکز مومی الیهک لساناً تقریرینه حواله اولنان خصوصاً
 اعتماد اولنسی ودولت علیہ ابدیوندمزلہ مابیننده حاصل اولان دوستلغک صداقت
 و اخلاصی ایله مراعاتی طرفکزدن تمهد اولندینی اعلام اولنمغله تحریر اولنان مرام
 مخالفت فرجام و الچیکز مومی الیهک تقدیری دخی وزیر اعظمز وساطتیلہ بالجمله
 محاط علم عالم شمول خسروانہ من اولوب بعونه تعالی حرکتکنو ایچون اقتضا ابدن
 عربہ و بارکیر و ذخایری تدارک واحضار ایله کدنصکره بوندن اقدم طرفکزدہ اولان
 درکاه معلام قیوچی باشلرندن افتخار الاماجد والا کارم یوسف دام مجده ایله معاً
 کندیکزی اتباعکزی امن و سلامت ایله دولت علیہ من حدودی نہایتہ دکن
 ایصال ایلیک ایچون حالا درکاه معلام قیوچی باشلرندن افتخار الاماجد والا کارم
 مصطنی دام مجده دخی تعیین و بندردہ اولان اتباعکزک دخی کذلک اقتضا ابدن
 عربہ لرین و بارکیر و ذخیرہ لرین تدارک ایلیک وسزک دیمتوقہ دن حرکتکزدن صکره
 انلر دخی بندردن قاققوب انشای طریقده ترغہ ویشته نام مجلده سزہ ملاقات
 ابتدرمک ایچون دولت علیہ من امکدارلرندن حالا باش باقی قولی اولان حسن
 زید مجده تعیین اولنوب و طرف مملکتکزه عزیمتہ اذن و مساعدہ ہایونمز اولدینین
 اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونمز اصدار و الچیکز مومی ایله ایله
 ارسال اولنمشدر . لدی الوصول نامہ صداقت علامہ کزده تمهد اولندینی اوزرہ دولت
 علیہ ابدیوندمزلہ ایله حاصل اولان دوستلق طرفکزدن مراعات اولندجہ جناب
 ملوکانہ مزدن دخی اجرای مراسم مصافقہ حسن توجه پادشاهانہ من . صرف
 ایدوکی معلوم کز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶ (۱)

فی الحقیقہ سلطان احمد ثالث شارلک مملکتہ کوندرلمسی ایچون لازم
 کلن ترتیبائی اتخاذ ایتشدی . شارل ممالک عثمانیہ دہ ، معیتی افرادی
 حدود جوارندہ قالدجہ ، روسیہ ایله صلح و مسالمت اوزرہ بولوتمانک غیر
 قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیہ حدودینہ ، روسیہ حدودندن
 استانبولہ کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندردہ تعرضہ اوغرامالری
 احتمالی دائماً موجوددی . حتی بر دفعہ سندہ :

« ادرنہ دن مکتوبلر ایله بندردہ واندن دخی مسقو حدودینہ کیدن مسقولولرک
 وکذلک مسقو حدودندن ممالک محروسہ جانبہ کلان مسقولولرک دولت علیہ

طہراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و ساہرلردن قطعاً برکونا ضرر و کزند ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ تقید و اہتمام « (۱)

ایدلسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا شارلک یوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندردلی . قرالک بلغراد یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتخذایرلرینہ ، یکیکچری سردارلرینہ آیریجہ تنبہاتدہ بولونولدی . بوامرلر بروجہ آتی ایدی :

«دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرندہ واقع اولان قاضیلرہ و کتخذایرلری بویکیچری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانة سعادتہ اولان اسوج الجیسی بارون غر و طوس ختمت عواقبہ سدہ سعائمزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج بکنزادہ سی کوندربلک اقتضا ایتمکله سزکہ مومی الہیم سز ذکر اولنان ایکی نفر اسوج بکنزادہ سی ایکی نفر خدمتکارلرلہ ہر قنغکزک تحت قضاسنہ واروب داخل اولور ایسہ کتندولرینہ . و اثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبورلرینہ حماقت اولنامق بابندہ امر شریفم رجا ایلدوکی اجلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل اولمق ایچون یازلمشدر . فی اواخر ب ۱۱۲۶ « (۲) .

«درکاہ معلام قیوچی باشیلردن مصطفی دام مجدہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکری حسین زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس ختمت عواقبہ بالخير حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولمقلہ سزکہ مومی الہیم سز دیمتوقہ یہ واروب قرال ہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدودندن مجازنشورینہ قریب ترغوویشتہ نام مجلہ وارنجہ قرال مشار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

محرور و عبور لریچون او امر شریفه مقتضی اولدینی وسزک صداقت و اخلاصکزه
 وغیرمتکزک تسهیلنه متعلق الچیکز مومی الیک لساناً تقریرینه حواله اولنان خصوصلره
 اعتماد اولنسی و دولت علیه ابدیوندمزله مابیننده حاصل اولان دوستلغک صداقت
 و اخلاصی ایله مراعاتی طرفکزدن تعهد اولنندینی اعلام اولنمغله تحریر اولنان مراسم
 مخالفت فرجام و الچیکز مومی الیک تقدیری دخی وزیر اعظمز و ساطیلله بالجمله
 محاط علم عالم شمول خسروانه من اولوب بعونه تعالی حرکتکنه ایچون اقتضا ایدن
 عربه و بارکیر و ذخایری تدارک و احضار ایله کدنصکره بوندن اقدام طرفکزدده اولان
 درگاه معلام قپوچی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم یوسف دام مجده ایله معاً
 کندیگری اتباعگری امن و سلامت ایله دولت علیه من حدودی نهایتنه دکن
 ایصال ایلیک ایچون حالا درگاه معلام قپوچی باشیلرندن افتخار الاماجد و الاکارم
 مصطفی دام مجده دخی تعیین و بندرده اولان اتباعگری دخی کنذک اقتضا ایدن
 عربه لرین و بارکیر و ذخیره لرین تدارک ایلیک وسزک دیمتوقه دن حرکتکزدن صکره
 انلر دخی بندردن قالقوب اثنای طریقده ترغیه و یشته نام مجله سزه ملاقات
 ابتدرمک ایچون دولت علیه من امکدار لرندن حالا باش باقی قوی اولان حسن
 زید مجده تعیین اولنوب و طرف مملکتکزه عربیته اذن و مساعدت هاپونز اولدیغین
 اشعار ایچون اشبو نامه هاپون ملاطفت مقرونز اصدار و الچیکز مومی ایله ایله
 ارسال اولنمشد . لدی الوصول نامه صداقت علامه کزده تعهد اولنندینی اوزره دولت
 علیه ابدیوندمزله ایله حاصل اولان دوستلغ طرفکزدن مراعات اولنندقیه جناب
 ملوکانه مزدن دخی اجرای مراسم مصافاته حسن توجه بادشاهانه من . محروف
 ایدوکی معلومکز اوله . والسلام علی من اتبع الهدی . فی اواسط ش ۱۱۲۶» (۱)

فی الحقیقه سلطان احمد ثالث شارلک نملکتنه کوندرلمسی ایچون لازم
 کلن ترتیبانی اتخاذ ایتشدی . شارل ممالک عثمانیہ ده ، معیتی افرادی
 حدود جوارنده قالدقیه ، روسیه ایله صلح و مسالمت اوزره بولونمانک غیر
 قابل اولدینی آشکاردی . استانبولدن روسیه حدودینه ، روسیه حدودندن
 استانبوله کلن روسلرک اسوجلیلر طرفندن بندرده تعرضه اوغرامالری
 احتمالی دائماً موجوددی . حتی بر دفعه سنده :

«ادر نه دن مکتوبلر ایله بندره و اندن دخی مسقو حدودینه کیدن مسقولولرک
 و کنذک مسقو حدودندن ممالک محروسه جانبنه کلان مسقولولرک دولت علیه

طہراغندہ نفوس و اموال لرینہ عسا کر منصورہ دن لہلو واسوجلو قزاق و ساہرلردن
قطعا برکونا ضرر و کزنڈ ایرشمامک اوزرہ محافظہ و محارسہ لری خصوصندہ
تقید و اہتمام « (۱) »

ایدلسی ایچون بندر محافظی مصطفی پاشایہ حکم یازلمشدی . کذا
شارلک بوللردہ محافظہ سی ایچون دہ امرلر کوندرلدی . قرالک باغراد
یولیلہ اسوجہ کوندردیکی ایکی ذاتک محافظہ سی ایچون قاضیلرہ ، کتخدایا
برلرینہ ، یکچیری سردارلرینہ آریجہ تنبہاندہ بولونولدی . بوامرلر
بروجہ آتی ایدی :

« دیمتوقہ دن بلغرادہ وارنجہ یول اوزرنده واقع اولان قاضیلرہ و کتخدایرلری
ویکیچیری سردارلرینہ و اعیان ولایت و ایش ارلرینہ حکم کہ

قدوة الاعیان الملة المسيحية حالا استانه سعادتده اولان اسوج الجیسی بارون
غروطوس ختمت عواقبہ سدہ سعائمزہ عرضحال کوندروب حالا دیمتوقہ دہ مکث
اوزرہ اولان اسوج قرالی طرفندن بلغراد یولیلہ اسوج ولایتہ ایکی نفر اسوج
بکزادہ سی کوندرملک اقتضا ایتمکله سز کہ مومی الیہم سز ذکر اولنان ایکی نفر
اسوج بکزادہ سی ایکی نفر خدمتکارلرلہ ہر قنغکوزک تحت قضا سنہ واروب داخل
اولور ایسہ کندولرینہ ، واثواب و طوارلرینہ دخل و تعرض و مرور و عبورلرینہ
ممانعت اولنماق بابندہ امر شریفم رجا ایلدوکی ایلدن وجہ مشروح اوزرہ عمل
اولتیق ایچون یازلمشدر . فی اواخر ب ۱۱۲۶ « (۲) » .

« درکاہ معلام قپوچی باشیلرندن مصطفی دام مجدہ و جزیہ محاسبہ جیسی شکری
حسین زید مجدہ یہ حکم کہ

افتخار الامراء العظام العیسویہ مختار الکبراء الفخام المسيحية اسوج قرالی قارولوس
ختمت عواقبہ بالخیر حالا دیمتوقہ دن ولایتہ عودت و عزیمت اوزرہ اولقلہ سز کہ
مومی الیہم سز دیمتوقہ یہ واروب قرال مہمار الیہ ایلہ معاً کیدوب افلاق حدوددن
مجازلرینہ قریب ترغرویشتنہ نام مجملہ وارنجہ قرال مہمار الیہک لازم کلان زادو

(۱) دیوان ہایون ۱۰۰۰ دفتری ، نوسرو ۱۲۲ ، ص ۵ ، ۶

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نوسرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹ .

ذخیره لرین و یروب کندیوه و اتباعنه بر درلو ضرورت و مضایقه چکدر میوب، و اثنای راهده رعایا فقراسنه بر کونه جور و تمدی و بر فردک مفت و مجاناً بر شیلرین آلیوب و آلدرمیوب و ما کولات و مشروباتی هر نه ایسه سنکه مباشر قیوجی باشی مومی ایله سن منازلده رایج الوقت اولان بها ایله تدارک و ایچ، لرین بالتام کندیویدکله اصحابنه و یروب و قرال مشار الیهک اولدن یاننه تعیین اولنان درگاه معلوم قیوجی باشیلرندن افتخارالاماجد و الاکارم یوسف دام مجده دخی سنک رأیکه مخالف وضع و حرکت الیوب معتدده و اتفاق ایله اجرای خدمته بذل اقتدار اولتیق ایچون افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتردار اولان عثمان دام علوه نیک، اعلامی موجبجه دیوان هایونم طرفندن امر شریف تحریر اولتیق ایچون صادر اولان فرمان موجبجه باش محاسبه دن مهور قائمه و برملکله وجه مشروح اوزره عمل ایلک زبانه فرمان عالی شام صادر اولشدر بیوردومکه، فی واسطش ۱۱۲۶ (۱).

«حالا باش باقی قولی اولان حسن زید مجده به حکم که

افتخارالاصراء العظام مختار الکبراء الفخام المسیحیه اسوج قرالی قارولوس خدمت عواقبه بالحیرک بندرده مکث اوزره اولان باش و کیلی جنرالک یوز قرق، طغوز نفر آدمیسی اولوب یومیه و بریلان تعییناتلری شی قلیل اولغله کفایت مقداری تعیینات و ساکن اولدقلری خانه لرینه شمده دک اجاره و برلما سکه انک دخی و برلسی ایچون جناب امارت مأب ایالت نصاب سعادت اکتساب بالفعل قریم خانی اولان قیلان کرای خان دامت معالیه اعلام ایدوب قرال مشار ایله حال اولایتنه عودت و عزیمت ایتمک اوزره اولغله جنرال مرقومک و نفراتنک و سایر اسوج لولرک بندردن ترغوویشسته نام محله قرال مشار ایله ملحق اولنجه لازم کلان عربیه و بارکیر و کفایت مقداری تعییناتلری و خانه لرینک کیرالری امیرالاصراء الکرام، حالا بندر محافظه سنده اولان محمد دام اقباله معرفتیه ترتیب و دفتر و بالجمله مالزمه لرلی تکمیل و حاضر و اماده ایتدیلوب و سنکه باش باقی قولی مومی ایله حسن زید مجده سن قرال مشار الیهک باش و کیلی و یاننده اولان بالجمله اسوج لیلری محل مأموره نقلنه سنی مأمور و لازم کلان مصارف لری دخی سنک بوکون صرف اولتیق اوزره بهر منزله آلتان تعییناتنک نرخ جاری اوزره بهالری و برلک اوزره سیک یوز یکریمی یدی سنه سی (کیلی) جزیه سی مالتنق سنکه مومی ایله سن علی الحساب سکا بیک غروش حواله اولنوب و افتخارالاصراء و الاکابر بالفعل باش دفتر دارم،

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری، نومه و ۱۱۹، ص ۱۲۳، ۱۲۴

اولان عثمان دام غلوه اعلامیه دیوان هایونم طرفندن امر شریف ویرنک ایچون باش محاسبه دن مهور قائمه ویرنکله وجه مشروح اوزره عمل اولنقی باینده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . بیوردومکه فی اواسط ش ۱۱۲۶ « (۱) .

شارل آرتق مملکتنه کیتمکه راضی اولیوردی . سلطان احمد ثالث اسوج قرالنه صمیمیتی کوسترمک ایچون خرچلقلر، مکمل آتار هدیه ویردی . قرال ، معیتده درت یوز کیشی بولوندینی حالده ، دیمتوقه دن حرکت ایتدی (۱۰ رمضان ۱۱۲۶) . شارلی محافظه ایچون سابق اوزی محافظی مرحوم یوسف پاشانک کتخداسی مصطفی آغا ایله درگاه عالی قوجی باشینردن سلیمان آغا زاده یوسف بک تعیین اولونمشدی . شارل دائمًا معاونت کوره رک ، یوللرده مشکلاته اوغرامه رق ، اردل حدودینه یاقلاشدی . افلاقده ، (بیدست) موقعنده ، معیتده کی ایکی بیک بش یوز کیشی بی بولوکلره آیردی ، هر برینه برر قوماندان تعیین ایتدی . معیتی افرادندن « اون نفر کسنه یه صقال صالیوردوب اردل ایچندن قزل قله یولندن خفیة » (۲) کوندردی .

اسوج آرسلائی پولتاوا هزیمندن سوکرا عثمانلی طوبراغنده یاره سنی تداوی ایتیش ، خصمنندن انتقام آلمق ایچون سنه لرجه اوغراشمش ، نهایت یأس و المدن باشقه بر شی کورمیه رک مقهور و متأثر مملکتنه چیقوب کیتمشدی .

اسوج قرالی ، هر درلو سرگذشتلرینه ، محرومیتلرینه رغماً ، عثمانلی

(۱) دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ۱۲۲ ، ص ۱۳۹
 (۲) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۵ — « مقدم سکزاون ادمنه صقال صالدرمش . عسکری اولان اون بیک بشیوز آدمنی بشر بلوک ایتدی وهر بلوکه ایکیشر صقالو الحاق ایتمکه کندوبی غیب ایتدی . هر قنفی بلوکه اولدینی بلنهادی . بو تقریب ایله سلامت مملکتنه کچدی کیتدی . « شمعدانی زاده اوغلی سلیمان افندی ، یازمه تاریخ .

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه نموندی . شارل وطنمزده کندی
مملکتده ایمش کچی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک
صوکنه قدر اونوتمامشدی . مملکتنه مواصلتی متعاقب سلطان احمدخان ثالته
کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایلهمشدی .

شارک هر درلو تغدیرینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانلیرده خاطره سنی
بر درلو اونوتامبورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیرباش شارله
جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلانی حقنده کی صمیمیتی ،
اسوج قهرماننک بسالته حرمتی شو صورتله اظهار ایلهمشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخار الاصراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصلح
جاهیر الطائفة الصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج وغوتیلر واندالیر قرانی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دو-تمز
قارولوس ختمت عواقبه بالخیروالرشاد تویقیر رفیع هایون واصل اولیجق معلوم
اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله نیک علوعنایتی و ایکی جهان فخری
پیغمبر ص حبیب خدارسول مجتبی صف آرای سریه انبیا قائد کتیبه اصفیا حضرت
محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره
البرکاتیله ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیه
سعادت قرین وعتبه علیه خلافت رهیننزه مؤسس بنیان موانست و ممد ایوان
مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایله بیککز نامه مخالفت تلامه کز ودیعه
آغوش امانتی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمینه عمیه ادرنه صانهاه
عن الافات والبلیه ده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم
جهانبانی اوزره وزرای عظام و وکلای فغانمز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر
سعادتصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط
علم عالم شمول خسروانه مز اولمشدر . از جمله ممالک فسیحه المسالک کز حدودندن
صوب مقصوده توجه و عزیمت وقطع منازل وطی مراحل ایدرک بتوفیق الملک الباری
آمناً وسالماً نمچه لودن مالک اولدوغکیز مملکتکزه عاقبت وراحت ایله وصولکیزی
و دولت علیه ابدیوندمر ایله مابنده حاصل اولان دوستانک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نوسرو ۶ ، ص ۴۰۲

ایلیہ مراعاتی طرفکزدن سنوح ایتدوکی اوزره جانب سلطنت سنیہ مزدن دخی تآکد واستقراری خلوص فوآدایلیہ مرادکنز ایدوکن اشعار ایتدوکنکزدن خاطر هایون صفامقرومنز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عهد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البینانمز ایلیہ صداقت و اخلاصده راسخدم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکنز سببی ایلیہ خاطر قدسی مناظرمنز طرفکنزه منجذب و معطوف اولدوغنه بناء آستانه سعادت آشیانه مزده باعث تودد و ائتلاف اولسون ایچون سربایلو سکز اقامت ایلمک اوزره بوندن اقدم قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظممز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمنز اولوب سبب تزاید مهر و وداد اولمشندن محظوظ اولدوغمنزی اشعار ایچون اشبو نامه هایون ملاطفت مقرومنز اصدار ... ایلیہ ارسال اولمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیہ منز ایلیہ مابینده حاصل اولان موالات و مصافحات مقتضاسنجه فیما بعد خصوص مزبور تکرار استشاره واستیذانہ موقوف اولیوب استانه سعادت آشیانه مزده اقامت ایتمک اوزره هر نوقتده طرف باهر البسالنلرندن بایلوس ارسال اولنور ایسه میآنزده محقق اولان خلوص ومودتی تمهید ایچون صفای خاطر ایلیہ استانه سعادتمزده اقامت وشریطه مسالمت رعایت ایتدیریله چکی معلومکنز اولوب نامه صداقت علامه کزده تعهد اولندوغی اوزره دولت علیه ابدیوندمنز ایلیہ مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجهله فراموش اولنمیوب جناب ملوکانه مزدن اجرای مراسم مصافحاته حسن توجه پادشاهانه منز مصروف ایدوکی ملحوظکنز اوله . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و هجرانکنز مقابلی امید بعید صفا و عاقبت واعداء بدخواهلرکنز اوزرنه غلبه و نصرت و یروب وقت وقت نامه مصادقت ختامه کنز ورود بولدجه بر مقتضای صدق و سداد طبع هایون جلادت نهادمنزه دخی باعث انشراح اولمقدن خالی ایلیه و مزید فوز و عنایت ازلیه سندن غرور و رعوتنه تبعیت ایلیه مناقض عهد و پیمان اولان بدخواه قرین الحسرا نلرمنزی مدمر و مقهور ایدوب اودای خلوص اشنامزی دخی سرورمنز ایلیه مسرور ایلیه آمین . بفضلہ المعین والسلام علی من اتبع الهدی . فی واسط ر ۱۱۲۹ «

وطنده کوردیکی اکراملردن ینه ممنودی . شارل وطنمزده کندی مملکتده ایتمش کبی امر وقوماندا ایتمش ، و بو سربستیسنی عمرینک صوکنه قدر اونوتمامشدی . مملکتنه مواصلتی متعاقب سلطان احمدخان ثالثه کوندردیکی تشکرنامهده بو حسیاتی علناً بیان ایله مشدی .

شارلک هر درلو تعذرلینه ، اصرارلرینه رغماً عثمانیلرده خاطره سنی بر درلو اونوتامبورلردی . سلطان احمد ثالث بیله دمیرباش شارله جواباً کوندردیکی نامهده اسوج آرسلائی حقیقده کی صمیمیتی ، اسوج قهرماننک بسالته حرمتنی شو صورتله اظهار ایله مشدی (۱) :

« طرف هایون شهریاریدن اسوج قرالنه نامه هایون

افتخارا الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصلح جاهیر الطائفة المصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والاعتبار اسوج وغوتیلر واندایلر قرالی وآنلره تابع اولان ولایتلرک حکمداری دو-تمز قارولوس ختمت عواقبه بالحیروالرشاد توقيع رفیع هایون واصل اولیجق معلوم اولاکه حضرت حق و فیاض مطلق جل جلاله نیک علوعنایتی و ایکی جهان فخری پیغمبر من حیج جیب خدارسول مجتبی صف آرای سریه انبیا قائد کتیبه اصفیا حضرت محمد المصطفی علیه من الصلوات ازکھیا و من التحیات اوفاهانک معجزات کثیره البرکاتیه ملجأ سلاطین روی زمین وملاذ خواقین صاحب تمکین اولان سده سنیة سعادت قرین وعتبه علیه خلافت رهینهزه مؤسس بزبان موانست و محمد ایوان مصادقت ایچون طرفکزدن ارسال ایله یککز نامه مخالفت غلامه کز ودیعه آغوش امامتی اولان طرف ایله جانب دریادن درانصر والمینه محمیه ادرنه صانهاه عن الافات والبلیهده قائد توفیق الهی ایله کلوب داب قدیم عثمانی و آیین مستدیم جهانبانی اوزره وزرای عظام و وکلای فخامز وساطتی ایله ترجمه سی پایه سریر سعادتصیر خسروانه مزه عرض و تلخیص اولنوب خلاصه مفهومی بالجمله محاط علم عالم شمول خسروانه من اولشدر . از جمله ممالک فسیحة المسالک کز حدودندن صوب مقصوده توجه و عزیمت وقطع منازل وطی مراحل ایدرک بتوفیق الملك الباری آمناً وسالماً نیچه لودن مالک اولدوغکز مملکتکزه عافیت وراحت ایله وصولکزی بو دولت علیه ابدیوندمن ایله ما پنده حاصل اولان دوستانک صداقت و اخلاص

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۴۰۲

اہلہ مراعاتی طرف کفکردن سنوح ایتدوکی اوزرہ جانب سلطنت سنیہ مزدن دخی تآکد واستقراری خلوص فوآدایلہ مرادکز ایدوکن اشعار ایتدوکی کزذن خاطر ہایون صفامقروئمز محظوظ اولمشدر . مدت مدید و عہد بعیددن برو بو خاندان شاخ الارکان و دودمان زاسخ البنیائمز ایلہ صداقت و اخلاصده راسخ دم و مرکز دوستی و اتحادده ثابت قدم اولمکز سببی ایلہ خاطر قدسی مناظرمن طرفکزرہ منجذب و مطوف اولدوغنه بناء آستانہ سعادت آشیانہ مزده باعث تودد وائتلاف اولسون ایچون سربایلو سکز اقامت ایلک اوزرہ بوندن اقدم قبول ورغبت واذن ورخصتی متضمن وزیر اعظممز طرفندن مکتوب تحریر و ارسال اولتمشیدی . حالا بوخصوص مقبول و معتبرمن اولوب سبب تزیاد مهر و وداد اولسندن محظوظ اولدوغمزی اشعار ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقروئمز اصدار ... ایلہ ارسال اولتمشدر . لدی الوصول طرف سلطنت سنیہ من ایلہ مابینده حاصل اولان موالات و مصافات مقتضاسنجه فیابعد خصوص مزبور تکرار استشارہ و استیذانہ موقوف اولیوب استنانہ سعادت آشیانہ مزده اقامت ایلک اوزرہ ہر نوقده طرف باہر البسالنرندن بایوس ارسال اولنور ایسہ میائزده محقق اولان خلوص و مودتی تمہید ایچون صفای خاطر ایلہ استنانہ سعادت مزده اقامت و شریطہ مسالت رعایت ایتدیریلہ چکی معلومکز اولوب نامہ صداقت علامہ کزده تعہد اولندوغی اوزرہ دولت علیہ ابدیبوندمن ایلہ مابینده حاصل اولان دوستلق و اثر مخالفت بروجہلہ فراموش اولتیوب جناب ملوکانہ مزدن اجرای مراسم مصافاتہ حسن توجہ پادشاہانہ من مصروف ایدوکی ملحوظکز اولہ . جناب میسرالامال بحسب التقدير سبقت ایدن متاعب و ہجرانکز مقابلی امید بعید صفا و عافیت و اعداء بدخواہلرکز اوزرینہ غلبہ و نصرت و یروب وقت وقت نامہ مصادقت ختامہ کز ورود بولدجہ بر مقتضای صدق و سداد طبع ہایون جلادت نہادمنہ دخی باعث انشراح اولقدن خالی ایلہ و مزید فوز و عنایت ازلیہ سندن غرور و رعوتہ تبعیت ایلہ . تناقض عہد و پیمان اولان بدخواہ قرین خسرا نلر منی مدصر و مقہور ایدوب اودای خلوص اشتنا منی دخی سرور من ایلہ سرور ایلہ آمین . بفضلہ المعین و السلام علی من اتبع الہدی . فی واسط ر ۱۱۲۹ «

دمیر باش شارک و فانی - قیز قاردشی اولریقانک باب عالی یه مراجعتی -
یرینه زویچی برنجی فردریقک جالوسی - استانبولده اسوج سفیری - دمیر باش
شارک بورجلری - داماد ابراهیم پاشا صدارتنده اسوجه سفیر اعزامی - ایلک
سفیریمز قوز بکچی مصطفی آغا - اسوج قرالتک جوابلری .

دمیر باش شارل ، تورکیه دن مفارقتدن سوکرا ، محاربه میدانلرنده
ترك حیات ایتدی (۱۱۳۱) . شارک «دانیمارقه قلعه لرندن (قرون حولم) (۱)
نام قلعه یی محاصره ایتکین انسی جنک وجدالده باللذات کندوسی
متریسلرده عسکرینه تا کیدحال و حرب دقتال ایدرکن قلعه دن قورشون
ایله اوریلوب افتاده خاك هلاک ، (۲) اولدینی قریم خانی طرفندن باب
عالی یه خبر ویرلدی .

استانبولده داماد ابراهیم پاشا صدارته کچمش ، یکی و پارلاق بر دور
آچیلمشدی . مملکت صلح و صلاح ایچنده ترقی ایله یوردی . اوروپا
دولتلییه ، وبالخاصه فرانسه ایله ، مناسباتمز غایت صمیمانه ایدی . دولت
عثمانیه ایله اسوجلیلر بیننده طاتلی بر خاطره قالمشدی . دمیر باش شارک
بندرده اقامتی عثمانلیلره اسوجلیلر ارسنده صمیمی بر رابطه حاصل
ایتشدی . هرکس اسوجلیلری عثمانلیلره دوست و روسلره دشمن عد
ایدیوردی . اسوجه باب عالی بیننده مناسبات دوستانه ایدی .
بر ایکی سنه ایچنده اسوجده مهم تبدلار حاصل اولدی . دمیر باش
شارک یرینه قیز قاردشی اولریقا الهونورا اسوج تختنه جلوس ایتدی .

(۱) فریدریقسهالد .

(۲) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۲۸

ہو تبدیل سلطنت «بروجہ سفارت آستانہ سعادتہ خوشنشین مسافرت اولان نمچہ ایاجیسی وساطتہ استدامہ مودت ایون» (۱) تبلیغ ایدلدی . سلطان احمد ثالثہ بر نامہ ، صدر اعظم داماد ابراہیم پاشایہ قرالیچہ طرفدن بر مکتوب کوندرلدی . بو مخبرات ، باب عالی ایہ اسوج پینتدہ کی صمیمیتک تمادیسنہ سبب اولدی . «دولت علیہ نک باب احسان و عنایتی روی احباب و اعدایہ کشادہ اولدیغی » آو-تربیا سفیرینہ تبلیغ ایدلدی . بر مدت صوکراباب عالی اولریقا الہئونورا (۳) نک اختیاری ایہ قراللق امورینی زوجی فریدرقوش نام کیمسہ یہ تفویض ایدوب مسفور بالاستقلال اسوج ممالکنہ قرال اولدیغی متضمن » (۲) قرال برنجی فرہ دریقدن نامہ و مکتوب کلدی (۱۱۳۲) .

داماد ابراہیم پاشا بوتون دولتله صلح و مسالمت اوزرہ یاشامق فکرنده ایدی . پساروفچہ معاہدہ سنی بوفکرہ بناء عقد ایتدیرمش ، صلح عقد ایدلمہ دن صدارتی درعہدہ ایتہ مشدی .

داماد ابراہیم پاشا ممالکتک مالہ ایشلرینی تدقیق ایتدیکی صرہدہ اسوج قرالی اون ایکنجی شارلک بورجی مسئلہ سنی نظر دقتہ آلدی . بو بورج الان تسویہ ایدلمہ مشدی . قرالک بورجی ایکی بیگ کیسہ آچہ ، اوزمانک رایجی اوزرہ ، ایکی یوزاللی بیگ خروشدی . ابراہیم پاشا بو بورجک تسویہ سنی طلب ایتک اوزرہ اسوجہ بر سفیر کوندرمکہ قرار ویردی . بوسفیر ، قوزبکجی مصطفی آغا ایدی . عثمانلی سفیری نامہ هایونی تقدیم ایدہ جک ، متوفی اسوج قرالک دولت عثمانیہ یہ بورجی اولان مبلغی تماماً اخذ و قبض ایلہ جکدی . نامہ هایونک صدرتی بروجہ آتی ایدی :

(۱) تاریخ راشد ، جلد ۵ ، ص ۱۸۱

(۲) عثمانلی تاریخلرنده آنا

(۳) تاریخ راشد ، جلد ۴ ، ص ۲۷۳

«اسوج قرالی وغولوا وانداں واکا تابع نیجہ ولایتلرک حکمداری فردر
قوشہ نامہ ہایون .

بوندن اقدم اسوج قرالی ایکن دار دنیاں عالم عقبایہ ارتحال ایڈن قاینکز
قارولش حنندہ مبذول اولان عواطف علیہ پادشاہانہ مزوبعدہ زوجکز مفتخرہ۔
الملکات العظیبات العیسویہ مختارۃ الخدراٹ الفخیمات المسیحیہ اولریقہ الونار ختمت
عواقبها بالخیر الیہ معاملہ و بحاملہ وحسن ملاطفت وموالات ملوکانہ مزوسز دوستمز
ایلہ دخی مراسلہ وما یبندہ حاصل اولان دوستلق مراسمنہ رعایت ایلہ تقویت
ویرلمکین و بودوستلق حقوقہ رعایہ مقدما مشار الیہ قارولش قرالہ مبذول
اولان انعامات خسروانہ مزدن ماعدا ایکی قطعہ معمول بہ تمسکاریلہ خزینہ
عاصرہ مزدن اقراض ایلدوکی ایکی بیک کیسہ ایقہ نک مطالبہ سی مملکتکزک حسن
نظام بولسنہ توقیف وتأخیر اولنمشیدی . الحالہ ہذہ بارادۃہ تعالیٰ حسن تدبیرکز
سبیلہ مملکتکز نظام تام بولوب و بواجہ قرالغکز دینی اولوب اداسی لازمہ
عہدہ اہتمامکز اولغلہ حالا اخذ و قبض وما یبندہ پایدار اولان دوستلق تزیاد
وتأکید ایچون اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرون پادشاہانہ مز ایلہ دردولتمدار۔
مزدن . . . (۱) تعیین اولنغین دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم
مناظم الامم مہمد بنیان الدولہ والاقبال مشیدارکان السعاده والاجلال مکمل ناموس
السلطنہ العظمیٰ مرتب مراتب الخلافة الکبریٰ المحفوف بصنوف عواطف الملک
الاعلیٰ وزیر اعظم ستودہ شیم و وکیل مطلق قوی الہمہ و داماد مکرم ومحترم
ابراہیم پاشا ادامہ تعالیٰ اجلالہ وضاعف بالتأیید اقتدارہ واقبالہ طرفلرندن
بوخصوص ایچون مفصل ومشروح مکتوب تحریر ومومی الیہ ایلہ ارسال اولنمشدر۔
لدی الوصول کیفیت احوال علی التفصیل معلومکز اولدقدہ منوال مشروح اوزرہ
قرالغکز دینی اولان مبلغ مرقومی تماماً اخذ و قبضہ مأمور اولان مومی الیہ
ادا وطرف دولت علیہ مزہ ارسال ایلہ دوستلق حقوقی ایفا وازدیاد موالات
ومودتہ اہتمام اوفی الیککز ملحوظدر والسلام علی من اتبع الہدی . تحریرافی
واخر ۱۱۳۸ (۲) .

مصطفی آغا اسوجہ کلدی . (استقوقہولم) دہ پارلاق بر صورتدہ
استقبال اولوندی . دمبر باش شارلک وطنندہ اوزون مدت قالدی .

(۱) فوز بکچی مصطفی آغا .

(۲) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۱۲۸

بومدت ظرفنده اعزاز واکرام ابدلدى . مصطفی آغا نامه هایونى قراله-
تقدیم ایتدی ؛ فقط بورجی آلمایه موفق اولامادی : اسوج حکومتی
عظیم مضایقه ایچنده ایدی . شمال حربی اسوجک منابع ثروتی خللدار
ایتمشدی . بوسبیلردن طولانی حکومت بیان معذرت ایدیور، عثمانلی دولتنک
دمیرباش شارل حقیقه کوستردیکی صحابتدن طولانی اظهار ممنونیت
ایلیوردی . اسوجک احوال مالیهسی یولنه کیرر کیرمز پاره نك تسویه
ایدیله چکی وعد ایدیلیوردی .

مصطفی آغانک اسوج سفارتی بر سنه یه یاقین دوام ایتدی . هوالرک
غیرمساعده بولونماسی عودتنک تأخیرینه سبب اولدی . مصطفی آغانک اسوجده
اقامتی اثناسنده استانبوله اسوجدن برسفیر کوندرلدى . سفیرک اعزامه
و مصطفی آغانک تأخیر عزیزمنه دائر اسوج قرالنک باش وکیلی طرفندن
صدراعظم داماد ابراهیم پاشایه برمکتوب کوندرلمشدی . صورتی بروجه
آتی ایدی :

« دولتلو عنایتلو ولی النعم صاحب دولت حضرتلرینه اسوج قرالنک باش وکیلی
و قنچه لیراسی رودوش طرفندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر .

دولتلو سعادتلو مکرماتلو دولت علیه نك وزیر اعظمی دوستمز ابراهیم پاشا
حضرتلرینک حضور سعادتاً بلرینه ادعیه متوافره برله عرض خلوص مودت قلمق
سیاقنده دوستانه آنها اولنان بودرکه دولت علیه عثمانیه جانبدن تجدید مصافات
ایچون حشمتلو اسوج قرالی مرآتو افندم دوستلری طرفنه فرستاده بیوریلان
عزتلو مصطفی آغا یدیله طرف سعادتلرندن تحریر وارزانی بیوریلان ایکی قطعه
مکتوب مرغوب مودت مشحونلری کلوب وصول بولدقده کمال مرتبه ممنون
ومسرور اولمشزدر . طرف سعادتلرندن موی الیه مصطفی آغانک تبلیغه سیارش
ورؤیت و تمییتی بودوستکنزک ذمت اهتمامه حواله بیوریلان امور مهمه ده تکاسل
اولنمبوب حشمتلو قرال باوقار مرآتو افندم دوستکنز دولت علیه ابد قیامه میل
ورغبتلرینی اظهار و بیانه براهین واضحه ایله طرف دولت علیه تشنه و مشتاق
اولدقلری صدق و خلوصی متضمن نیت و عزیزمتلرینی قوتدن فعله کتورمکه فرصتیاب
اولق ارزوسنده اولدقلرینی باخصوص دولت علیه ابدقیاملرنده مهمان اولمق تقریبیله

اقربالرتدن متوفی اسوج قرالی اولان اون ایکنجی قارولوش نام قرال حقتده مبدول بیوریلوب مظهر اولدقلری التفات علیه نك تذکر و تشکرینی اظهار قیدنده ایکن مومی الیه مصطفی آغا هدیة بهیه ایله وصول بولدی . اغای مومی الیه سپارش اولنان خصوصلرک تنفیذ و تمسیتنده بو داعیلری عهدة و سعمده اولدینی مرتبه ده تقصیرات وجوده کتورمیه جکمه اعتماد علیه لری بیوریله واکرچه مومی الیه مصطفی آغا حشمتلو قرال باوقار هررتلو افندم دوستلرینک مقرر حکومتلرینه واصل اوله لی برسنه هرورینه قریب اولدی . لکن امور مهمه مملکت ایله واقع اولان اشتغال کثیره دن ناشی قرال باوقار دوستلرله ملاقات و اعلام و افاده سی عهدة دمتلرینه سپارش بیوریلان امور و خصوصک قرال باوقاره تبلیغی و بوجله یه قرال باوقاردن دوستانه جوابلرک صدرری برمدت مکث و تأخیره بادی اولمشدر . الحاله عده اشبحوروف کتب و لنوب جناب سعادتاً بلرینه دوستانه اعلام اولنورکه اغای مومی الیه حشمتلو قرال باوقار هررتلو افندم دوستلرینه ارسال اولنوب قدومندن ممنون و محظوظ اولوب کرکی کبی اکرام ایله قرال دوستلرینه واردقلرنده مکرم اولمشدر و دولت علیه نك مطلوبی قرال باوقارک معلومی اولدینی برله رجال دولتندن معتبر و معتمدی اولان اشترتا حاکمی در دولتیه کوندرلک اوزره الحی نصب و تعیین ایلدیلر . تاکم ایلیچی هر قوم طرف دولتیه واردقلرنده دولت علیه ایله مابنده اولان قدیمی دوستلنی تجدید و تآکید بالذات وسیله اوله و بونیت و عزیمت ایله موانع شتا مندفع اولدینی برله روبراه اولقی اوزره در وسفینه ایله مومی الیه مصطفی آغانک عودتی مراد اولمشیکن دریا مهالکله لری ملاحظه اولندقده تهلیکه ارتکاب اولنمیوب اول مهاره تأخیر اولدینی خصوصده عفو بیکز رجا اولنور . ان شاه بوندن بوبله مکث و اقامتلی حالنده دوستلغه لایق وجه اوزره کندوسنه اکرام اولنوب عودتلرنده کندلک عزت و اکرام ایله شوکتلو و قدرتلو پادشاه ال عثمان حضرترلرینه حشمتلو قرال باوقار هررتلو افندم دوستلری جانبندن نامه مودت مشحون تحریر و ارسالله دوستلک تآکید و تقویتیه اهتمام اولنور و بوداعیلرینک مقصودم و عمده هر امم بوایکی دولت اره سننده دوستلنی رتبه اعلا یه رسیده قلمغه وسیله اولوب بالمشاهده دوستلک اناری مبین و نمایان اولقی ارزوسنده اولدوغنده اشقباه بیوریله . باقی عمر ابدوسعادت سرمد برله کامیاب اوله لر . میلاد حضرت عیسانک بیک دیدیوز بکرمی یدی سنه سنده ماه کانون اولک اون التنجی کوننده اشتهلم نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) » .

نہایت مصطفیٰ آغا استانبولہ عودت ابتدی . اسوج قرالک بورجی
مسئلہ سی بوضورتہ تاخرہ اوغرادی . قرال فرہ دریق عثمانیلرک نزا کتندن
طولانی متشکر دی . بومنونیتی صدراعظم ابراہیم پاشاہ تبلیغ ایتمکدن
کری طورمادی . کرک قرال و کرک باش و کلی آروہ دو حورن طرفندن
داماد ابراہیم پاشاہ ایکی مکتوب کوندرلدی . بومکتوبلر دہ دمی رہاں
شارلک بورجی نہ سببہ مبنی تأدیہ ایڈلرکی صراحتہ بیان ایڈیلوردی :

« صدراعظم ابراہیم پاشا حضرتلرینہ اسوج قرالی طرفندن کلان مکتوبک
ترجمہ سیدر .

شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ معظم حضرتلرینک داماد مکریمی ودولت
علہ نیک وزیر اعظمی ولتلو سعادتلو ابراہیم پاشا حضرتلرینہ بز فردریقوش
نام کہ بعنایاہ اسوج وغوتوس وواندال مملکتلرینک قرالی یوز جناب دولترینہ
صحت دائمہ وسعادت کاملہ دعواتی تقدیم ن صکرہ دوستانہ انہا اولنان بودرکہ
شوکتلو قدرتلو پادشاہ معظم ودولت علیہ ایلہ بونجہ زماندن برو مایندہ سرعی
وصراعات اولنوب مستحکم قلنان مصافات وموالات امرینہ تعظیم واعتبار وهر حالہ
مطلوبز اولدیغندن غیرى ارباضدن اولوب بوندن اقدم اون ایکنجی قارولوش
متوفی قرال ممالک محروسہ دہ اقامتی مدتندہ طرف دولت علیہ دن حقتندہ مبدول
اولان دوستلق فکر وملاحظہ اولندقیجہ پی درپی طرفزدن ممنونیت بالضرورہ
ازدیاد بولقہ ددر . واوزرمزہ فرض عین اولان تشکر نعمت و ذکر ووداد
فرصت ومناسبتہ تشنہ ومشتاق اولدوغمزدن الحالہ ہذہ عزتلو رغبتلو مصطفیٰ آغا
وساطتیلہ درونمزدہ جا بکیر مودت وعلاقہ بی اظہار واتلام ایچون فرصتی نعمت
بیلوب جناب خدای متعال حضرتلریندن نیاز اولنورکہ شوکتلو عظمتلو قدرتلو
پادشاہ معظم اولو دوستمز حضرتلرینک وجود شریفلرینہ دولت وسعادت برلہ
دائم و برقرار ایلیہ نامہ ہایون شوکتصیرلری ایچی قوللری ارسالیلہ بوغملصلرینی
فوق الغایہ ممنون ومسرور قلمشلردر . باخصوص تذکر وتشکر نعمت سابقہ عہدہ
ذمت خلوصمزہ واجب ولازم ایکن نظام مهام واشتغال کثیرہ منک اقباضی
مانع اولوب دوستانہ معاملہ بیوروب نامہ ہایون وهراسلہ برلہ سبقت ایدن امر
ذیشان ذکرندن ینہ باعث ممنونیت عظیمہ وسبب مفاخرت جلیلہ من اولسیدر .

ان شاہ تالی بوندن بویله اوزرمنه فرض عین و واجب اولان لوازم دوستلق
اجراسنده ذره مقدراری تأخیره جواز ایلیچی قوللری مقرر حکومتیز اولان مصله
وصولنده جناب سعادتلرینک مکتوب مودت اسلوبلرین تسلیم و شمذیلک عودتلیری
تعجیل اولمقله جناب دولتلیرینه خلوص دروغز اظهار و شوکتلو قدرتلو پادشاه
معظم حضرتلرینک اولو دوستمز طرفلرندن دولت علیه ده متوفی قرال مدت
اقامتده استقراض ایتمدیکی مینلی مقرر و معترفز . قرال مرقوم شجیع و بهادرلغه
مغزوراً هر جانبدن اعدائی تحریک و کندوسی دخی تخائی و اجتناب اوزره اولیوب
تقدیر خدای متعال برله فوتی واقع اولدوقده نظام امور جمهور ایچون اعدا الندہ
بونجه مملکتیزی ترک ایله صلحه مجبور و نظام مملکت ایچون اولان کثیر و متوفا
قراله امداد ایچون استقراض اولانان دیونک تأخیرینه علت مستقله اولمشدر
و بوسدق و خلوصمزی اظهار و بیان و واقع حالی اعلام ایچون جناب دولتلیرینه
مکتوب مصادقات تحریر و مومی الیه ایلیچی قوللرینه دخی جناب دولتلیرینه اعلام
و افاده ایلمک اوزره لساناً تفصیل اوزره سپارش اولمشدر . آغای مومی الیه قوللری
صاحب رشد و کمال مستقیم بنده لری اولوب بالجله وضع و حرکتی جملہ یه مقبول
اولمشدر . بوندن غیرى دولت علیه ایله اولان مصافات و موالات یوماً یوماً نشوونله
و شرایط دوستلق و هر حالده اجرا برله صرتیه اعلاده استحکام یولقدہ بذله
مقدورمز درکار اولوب و بوکونه دوستلقی انبات ایچون درون دلدن تشنه
و مشتاق ایدیکزده اشتباه اولنیه . جناب دولتلیری های رشد و عقل ایله ممتاز
اولدولرینه بناء بودوستلک دوامنه کمال استحکام و قیامنه صرف همت بیورملری
ملحوظ و مأمولمزددر . باخصوص که شوکتلو قدرتلو پادشاه معظم حضرتلرینک
وکیل امور دولتلیری و داماد مکرملری اولدوغ. کوزه بناء بوایکی دولت ییتنده
اولان دوستلقی افاده و عرض ایلمکیز رجا و نیاز اولنور . باقی جناب دولتلیرینی
حفظ خدایه امانت ایدهرز . میلاد حضرت عیسی نک بیک بدییوز یکریمی سکیز
سنه سنک ماه آغستوسک اون دردنچی کوننده مقرر حکومتیز اولان استوحلم
نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) .

« صدراعظم ابراهیم باشا حضرتلرینه ینه بوخصوص ایچون اسوج قرالک
اردوس حورن (۲) نام باش وکیلندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر :

شوکتلو قدرتلو پادشاه ال عثمان حضرتلرینک داماد مکریمی و دوات علیه

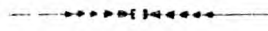
(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ض ۲۷۶

(۲) آروهده هورن .

ابداتصاڪ وزير اعظمى دولتو سعادتلو دوستمز ابراهيم پاشا حضرتلرينه ادعيه لايقه تقديمندن صكره دوستانه عرض واعلام اولنان بودر كه بوندن اقدم رسالت ايله كلوب دولتمزده مكث واقامت اوزره اولان عزتلو و حرمتلو مصطفى آغا قوللرى يديله برقطعه مكتوب مودتمشحوئلرى بو داعيلرينه وصول بولوب وجوابى دخى طرفدن صدق اوزره تحرير وبوندن اسبق طقوز آى مقدارى زماندر كه مومى اليه مصطفى آغانك يدينه تسليم اولنوب و بو آنه دكين طرف دولترلينه وصول بولديغنده اشتباهمز يوقدر. الحاله هذمه مومى اليه الجى داعيلرى عودت ايلك اوزره اولوب و له طرفلرندن راهى اولوق عزيمتنده ايكن اشبو مكتوب مودتنامه مزك ارسالنه وسيله اولوب اعلام اولنور كه دولت عليه ابدقياملرى جانبدن اسوج دولتمزه وقراليمزه وقوع بولان رسالت خصوصنده و مصطفى آغانك عاقلانه وضع و حركتندن جمله مز ممنون و مسرور اولدق و مومى اليه الجى داعيلرى مكث واقامتى مدننه دكين طرف دولت عليه دن مأمور اولدوغى مصلحتلك تمشيتى و مصافات و موالاتك ترايد و استحكامى خصوصنده طرفدن دخى صرف مقدور اولتمش . باخصوص قرال دوستلرى بونجه زماندن برو بوايكي دولتك منافع عظيمه سيچون مجرد دوستلغك مرافاى قيدنده اوليوب بلكه على الدوام دوستلغك اريادينه و بو دعوايى فعله كتورمكده ليل ونهار تشنه و مشتاق و حاضر و مهيا اولوب مترقب فرصدر و دولت عليه لرى جانبدن متوفى قراله مبذول اولان الطاف عليه بر طريقه فراموش اولتمق ممتنع ايدر و عميت امورينه امداد ايچون قرض اولنان مبلغك سبب تاخيرى كرك شوكتلو قدرتو پادشاه حضرتلرينه و كرك جناب دولترلينه قرال دوستلرى طرفندن دوستانه تحرير اولنان مكاتبدن صدق خلوص اوزره بيان اولنور و نماياندور كه اسوج دولته اطرافنده واقع اعدا ايله يكرمى سنه دن زياده جنك و قتال تمتد اولوب دولتمزه ضعف طارى و صلحى دخى تحصيل ايلك ايچون نيجه نيجه ممالك اضاعتيله حاصل اولمشدر و احوال دولتمز برصورت نظامه افراغ اولتمق لامحاله بر مدت مرورينه محتاجدر و بواحوال طرف دولتكزدن شوكتلو قدرتو پادشاه معظم حضرتلرينك حضور هايونلريته حسن ادا و تمبيريله عرض و اعلام اولتمق قرال دوستلرينك التماسلريدر. باخصوص كه شوكتلو پادشاه معظم حضرتلرينك داماد اكرمى و عقل و كمال ايله موصوف اولدقلى اجلدن بوايكي دولت بيننده واقع موالات و مصافاى كماله رسیده قلنمق همتلرى مرچودر و بو داعيلرندن دخى حد و سعمده اولدينى مرتبه بو خدمت شايسته به صرف مقدور اولنور و درونمزه اولان بوكونه خلوصمى تصديق ايچون قرال دوستلرى طرفندن دولت عليه به وارمق اوزره مقدما تسميه اولنان الجيمز طرف دولترلينه وارمق اوزره تعيين اولتمشدر . ان شاه تعالى وصولى ميسر اولدقده هر احوال طرف دولترلينه

تفصیلاً عرض و اعلام اولنوب قرال دوستلری ابله ماہینده واقع مصافات و موالات طرفینک منافع عظیمه تحصیل ایچون سی و اہتمام اوزره اولد؛ غمز معلوم دولت لریدر . باقی عمر و دولت دایم و برقرار باد . ولادت حضرت عیسانک بیک یدیوز یکرمی سکیز سنہ سنده ماہ آغستوسک اون دردنجی کوننده استوحلم نام شہرده تخریر اولنشد « (۱) » .

اسوج قرالی دمبر باش شارلک بورجی مسئلہ سی داماد ابراہیم پاشانک صدارتندہ ، بوضورتہ ، تأخیر ایدلمش ، سلطان احمد خان ثالثک خلعی اوزرینہ یرینہ کچن سلطان محمود خان اول دورندہ بورجلرک تسویہ سی ایچون اسوجہ یکیدن سفیر کوندرمکہ لزوم کورولمشدی .

• سعید محمد افندیک اسوج سفارتی — اسوج قرالی ایله ملاقاتی —
بورج مسئله سنک مذاکره سی — اسوجک مضایقه مالیه سی — اسوج قرالی
برنجی فره دریقک سلطان محمود خان اوله وصدراعظم حکیم اوغلی علی پاشایه نامه
و مکتوبلری — اسوج قرالنک ویردیکی سندلر .

سلطان محمود خان اولک جلوسدن ایکی سنه صوکر اسوج حکومتک
روسیه ایله اتفاقه میال اولدینی خبر آندی . صدراعظم حکیم اوغلی علی
پاشا بومسئله یی حل ایتمک وعین زمانده دمیر باش شارلک دولتمتزه بورجی
تحصیل ایله مک اوزره اسوجه تکرار برسفیر کوندرمکه قرار ویردی .
بودفعه اتخاب اولونان ذات ، علم و عرفانی ، درایت و کیاستی ایله عثمانلی
رجالی بیننده تمیز ایدن سیالردندی : شق ثالث رتبه سی حائز اولان
سعید محمد افندی بووظیفه یی بحق ایفا ایده بیله جک مزیتلری حائزدی .
سعید محمد افندی ، پدری سلیمان آغازاده یکرمی سکز چلبی محمد افندی ایله
برابرداماد ابراهیم پاشانک صدارتنده پارسه کیمش ، اوروپا آداب و عاداتی
اوکر نمشدی . لسانه ، اوروپا احوال سیاسی سنه تمامیه واقفدی .

حکیم اوغلی علی پاشا آلدینی خط هایون موجبجه (۱۱۴۵) اسوج
دولتنک عثمانلیره نه قدر بورجی اولدینی محاسبه دن درکنار ایتدیردی .
ایکی یوز اللی بیگ غروشه بالغ اولان بورجک تسویه سی لزومنه دائر سلطان
محمود خان اوله برعریضه تقدیم ایتدی . عریضه نک صورتی بروجه
آتی ایدی :

• اسوجلو خصوصیچون شرفیافته صدور اولان خط هایون شوکت تورولری
منطوق معلوم جا کرانهم اولدی . نفس الامر ملاحظه هایون جهاندارلری عین

کرامتدر . لیکن اسوجلونک ضعف حالی و مسقو ایله اتفاق و تبعیتی بوندن مقدم مسمرع چا کرانهم اولوب اولوقت بومثللو بر ملاحظه اولدیفندن تحقیق و تدقیقنه چندان وقت اولامشیدی . بو دفعه شرفریز صدور اولان امر هایونلرینه بناءً اسوجلو مسقولو ایله متفق و مسقولوبه تبعیتی واقعیدر دکلیدر حقیقتی ارباب و قرفدن استخبار و استکناہ و صحتی نه وجهله ایسه رکاب هایونلرینه بعدالعرض اقتضاسی اوزره اسوجلونک طرفندن اولان ایلیجیسی ایله مذاکره و مکالمه سنه مباشرت اولنور و اسوجلونک دولت علیه نه مقدار دیوناتی اولدینی بوندن اقدم محاسبه دن درکنار ایستدرلدکده ایکیبوز الی بیک غروش دینلری اولدینی درکناردن مستبان اولقله درکنار اولنان کاغد عتبه علیه ملوکانه لرینه عرض اولندی .

حکیم اوغلی علی پاشا بو تدابیری اتخاذ ایلدکن صوکر اشق ثالث دفترداری سعید محمد افندی بی سفارتله (استوقهولم) کوندردی . محمد سعید افندی استانبولدن حرکت ایتدی (۱۸ جاذی الاول ۱۱۴۵) . یوز الی طقوز کونده اسوجه واصل اولدی . عثمانلی سفیری پارلاق بر صورتده استقبال اولوندی . او آقشام قرال طرفندن ضیافته دعوت ایلدی . بر قاچ کون صوکر محترم بر آایله قرالک سراینه کلدی ، نامه هایوننی تقدیم ایتدی . سلطان محمود اول نامه هایونده دولت عثمانیه ایله اسوج دولتی بیننده من القدیم موجود صمیمیتدن بحث ایدیور ، از جمله اون ایکنجی شارلک تورکده اقامتی اثناسنده کوستریلن مهملا . نوازانی تذکار ایتدیکی صره ده :

« بوندن اقدم کار فرمای ممالک اسوج ایکن داردنیادن ارتحال ایلیان قایتکز قارولوس مقدا تقدیر خدا ایله دولت علیه عنایت اثره التجا خلانده طرفیندن کسب ود و موالات و تحصیل دوستی و مصافات قلندیفندن ناشی بر مقدار مسافره مکث و اقامت و بعده مملکتلرینه سوق مطیه عزیمت ایدنجه دکن (اکر موا اضیافکم) منطوقه ثمره المصداقه سی مصدوقنجه شان مکرمت عنوان دولت آسمان مکنته لائق مراسم شهنشاهی و عوارف سنیه غیرمتناهی ایله مرعی و مشمول » (۱)

قلندیغنی درمیان ایدیوردی .

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۲۷۹

او کون قرال برنجی فرہ دریق عثمانی سفیری سعید محمد افندی بی رسماً حضورینہ قبول ایتدی ، بعدہ کنڈیسیلہ صورت خصوصیہ ملاقاتہ بولوندی . سفیرہ ایران احوالندن بحث ایتدی . سعید محمد افندی اوکله یکنی قرال ایله برابر بیدی . یکنده سعید محمد افندی ایله قرال بیندہ شو محاورہ جریان ایتدی . برنجی فرہ دریق لطیفہ طریق ایله عثمانی سفیرینہ ورودی :

— چونکہ دولت علیہ نک عجم ایله جنکی اولوب عجباً یکر می اوتوز بیگ عسکری ایله امداد ایچون وارسق شوکتلو افندیکنز نہ بیوررلرایدی؟
— شوکتلو مهابتلو افندیمن حضرتلری زیادہ حظ ایدوب سزلرہ عظیم لطف واکرام بیوررلرایدی . لکن معلومکنزد کہ دولت علیہ شمدی یه کلنجہ واقع اولان جنکلرده قطعاً کمنسنه نک اعانتہ محتاج اولیوب نہ ایسه فتح وظفرلرمن یالکنزجه کندو قیاجمز ایله حاصل اوله کلکله سزدوستلرمنک مالاً ووجوداً زحمتہ کیرمه لرینہ حاجت یوقدر همان بوراجقده کوکل یاردیمی ایلدکلکنز کافیدر .

— بوجوابکدن حظ ایلدم کوزل دیدک .
قرال ، دها سوکرا ، عثمانی خدمتہ کیرن قونت دو بونوالدن ، خبره جی احمد پاشادن بحث ایتدی :

— دولت علیہ خدمتہ موفق اولدیغندن زیادہ حظ ایلدم . کندو ایله رفاقمز چوق . برزمان جنکلرده رفیقم ایدی .
دیدی .

سعید محمد افندی اواقشام اوینه دوندی . ایرتہ سی کون باش وکیل ایله ملاقات ایتدی . صدراعظم حکیم اوغلی علی پاشانک مکتوبی وردی . برایکی هفته قدر جواب بکله دی . هیچ بر جواب چیقما نیجه ، باش وکیلہ تکرار مراجعت ایتدی . بورج مسئله سی ایچون مذاکرانده بولونمادقجه عودت ایدمه بجکی سویله دی . نهایت برکون باش وکیاک خانہ سنہ

دعوت ایلدی. مذاکرہ دم اسوج رجانندن پک چوقذوات موجوددی..
عثمانلی مرخصی ایله اسوج باش وکیلی آرہ سنده شو محاورہ جریان ایتدی :
— سؤالکیز ندر بیورک. زیرا بورجال جمهور مخصوص جنابکیزک
مجتبلیله مشرف اولمق ایچون جمع اولدیلر .

— سؤالیز صاحب دولت افندیمیزک مکتوبلرینی فهم ایلدکیزی،
جوابکیز ندر ؟

— صاحب دولت حضرتلرینک مکتوبلرینی فهم ایلدک . واولو جهله
عرض مودت بیوردقلرندن زیاده مسرور اولوب حظ ایلدک .
— یا دین خصوصنه دائر بعض تحریرات یوقی ایدی ؟

— بعض اشارت واردر. لکین بزم کیفیتمز معلومکیز اولمق کرک .
زیرا بوندن اقدم طرف دولتندن ارسال بیوریلان قوز بکچی مصطفی آغا
ایله احوالیز اعلام اولنشدی . بزم اکثر محصولدار ولایتلرمنز
مسقولوبه کرفنار اولغله الآن الیمزده اولان اراضی ییاصلدر. الحاله هذه
ادای دین ایتمک دکل، اقتضا ایدن مصارف ضروریه منزی وقایه ایدہ جک
ایرادمز یوقدر. خصوصاً که جوانب اربعه منز دشمندر. شمذیکی حالده
بزم سعیمز کندیمیزی دشمندن قورتارمغه برمکننت تحصیلدر .

دیدی . استرحا کارانه بعض سوزلر سویله دی. سعید محمد افندی
باش وکیله شو جوابی وردی :

— خوش بوسوزلر مانع دکل ، لکن بواقچه استقراض اولنه لی
یکرمی بش سنه یه قریب وقت مرور ایلدی . اول زماندنبرو سنوی یکرمی
بشر کیسه دین ادا ایتسه کیز، شمذی یه دک بوایش برطرف اولورایدی .
اگرچه خزینہ خصوصاً منده بر مقدار مضایقه کیز واریسه ادا خصوصنه
همته قصورکیز اولمش. زیرا بویله طرفلیجه دولتندن دین ایچون سنوی

برمقدار آچہ اراضی برایش دکل ایدوکی ظاہر در . زیرا طرفکزنہ اولان کرملری ا کر خاطر دن چیمق لانم کلسہ بہمہ حال سز بوکا نظام ویریر ایدیکز .

— حاشا بز دولت علیہ نک کرم ونعمتین فراموش ایدنلردن دکلز وسزلر دخی بو مضایقہ ائناسندہ تشریفکزدن ممنون اولدق کہ احوالمنز معلومکنز اولدقدنصکرہ بلکہ دولت علیہ دن برمقدار خر جلق آلیویرمکہ سبب اولمغلہ دولتک نعمتی ادریمزہ تجدید ایدرسز .

— نہ شہہ . ا کر ذکر ایلدیککنز ونقل ایلہ بکم اوزرہ بو آچہ بی تدریجی ادا ایش اولدیککنز شمعی افندیلریمزدن ہر نہ التماس ایتسہ کنز حصولی بو حقیر درعہدہ ایدر ایدم . لکن نہ یوز ایلہ رجا ایدیم . سز انصاف ایدک .

باش وکیل ، سعید محمد افندیکن بوجوانہ سوز بولامادی . نہایت شو جوانی ویردی :

— ا کرچہ قرالمنز بو آچہ بی استدانہ ایشیدی . لکن بندر وقہ سندنہ مبلغ مر قومی عثمانلی یغما ایلدیکندن ماعدہ بزم فی الاصل ولایتزدن کتوردیکمنز ایشامزدخی غارت زدہ اولوب سزک کف امانکزنہ التجا ایش بر آلی عاجز وبی کناہ آدملر ایکن بزی اسیر ایتدیکز . دیدی . سعید محمد افندی باش وکیلک بو جوانی غایت معقولانہ رد ایتدی :

— چونکہ بندر وقہ سنی ذکر ایتدیککنز ، اقتضا ایلدیکہ اول خصوصہ دولت علیہ نک سرمو مدخلی اولیوب تقصیرات ینہ طرفکزدن اولوب کندو کسب یدیککنز اولدیغنی سزہ تفہیم ایدم . اولاد دولت علیہ سزی امانتہ قبول وفوق الامکان اکرام واحترامکزدہ قصور ایتکسزین قرالکزی ولایتہ کوندرمک ایچون قرق بیگ قدر عسکر ترتیب ونخصوص وزرای عظامدن بر قایچ وزیر وسر عسکر تعیین ایدوب بو قدر عسکر

حرکتکزه انتظار ایله بندر آلتندہ قشلابوب دنیا قدر زحمت و مشقت چکد کد نصر کره متوفی قرال مسقو قرانی بالطه جی محمد پاشا مرحوم نیچون طوتوت ایله ویرمدی دیو اولکی قولندن نکول و تکرار مسقولو ایله صلحی یوزوب اجرای اغراض نفسانیہ صدینہ دوشدیککی آشکاره یه چیققدده کندی دخی انکار ایده میوب بو عنساد اوزره مصر اولدقدده شریعت مطهره ده ایسه بلا سبب کمنه ایله نقض عهد ایتمک خلاف شرع شریف اولوب شوکتلو کراملو خلیفه اسلام افندیمز حضرتلری اولوقدده چونکه قرال ولایتنه کیتیمک ایستیمور، بندر سر حدنده بولنق ایله فسخ صلحه باعث اولماق ایچون اوتہ دنبرو ویریله کلن تعینات یسه ویرلسون، کلوب جوار دولت علیه ده مناسب محله ایستدیککی قدر مکث ایلسون دیو بیورمشلر ایکن بو خصوص کندویه اوچ درت آی ایچنده مره بعد اخری تفهیم اولنشیکن حتی عدم قبول ایله اصرار ایلدکده ناچار کندوی سر حددن تبعید اقتضا ایتمکله کویا کندی سعی ایدوب بو حالتک وقوعنه باعث اولدی. قالدیکه دین خصوصی. بو آچه سزه ویرلدکده مراد ایستدیکمز محله صرفه موفق اولور ایسه ک ادا ایده رز والابر طریق ایله ضایع اولور ایسه ادا ایتمز دیو بوقول ایستدیکزمی یوقسه علی الاطلاق دین آلوب بلا ربح قرض شرعی اولق اوزره می آلدیکز؟ و بومذ کوری ایراددن مقصود دینمز بوقدر دیمکی، مراد نه در؟ یوقسه برغیری ملاحظه ضمننده می سویلدیکز؟

دیدي. نهایت باش وکیل شو جواب ایله مباحثه یه ختام ویردی :
— بز دینی انکار ایتمز. لکن شویله برعذر قارشمش معنادر.
تحصیلی خصوصنده عجله اولنق لایق دکلددر. خصوصاً بزم دولتمز جمهور اولوب حل و عقد امور مستقلاً برآدمک النده اولیوب جمیع ناسک آفاقه محتاج بر کیفیت اولغله قانونمز اوزره اوچ سنه ده بر دفعه جمعیت کبرا اولوب دولتمزک ایراد و مصرفی محاسبه سی وسائر جمیع

ناسنك مواجهه و اتفایله اولمغله ان شاهه تعالى بر بچق سنه دن صكره اوله - حق جمعتمزده بو خصوصى مذاكره و خالقك رضالریله دولتمزك ایرادنن سنوی براز ایراد افزاز ایدوب یا تقدأ ویا اشیا اولمق اوزره تدریجی ادا اولمق ایچون مخصوص بر ایباچی دخی انتخاب ایدوب طرف دولت علیه یرسال ایدمزر (۱) .

او کون مذاكره بو صورتله ختامه ایردی . سعید محمد افندی بو مذاكره ایله اکتفا ایتمدی ، بر قاچ کون صوكره باش وکیله تکرار مراجعت ایتمدی . قرالك مهریله ممهور برسند الملق ایسته دی ، باش وکیل اولامتناع ایتمدی ، صوكره راضی اولدی . سعید محمد افندی یریلن ایلك سندك صورتی بوجه آتی ایدی :

« میلاد حضرت عیسانك بیک یدییوز اوتوز اوچنجی - سنه سنده ماه نیسانك یکریمی سکرنجی کوننده اسوج مملکتك قریوک نام شهرنده اسوجه مأمور اولان سعید محمد افندی طرفدن عرض اولنان کاغده اسوج قرالندن جواب اولمق اوزره ممهوراً و یریلان کاغدك ترجمه سیدر :

شوکتلو عظمتلو قدرتلو شهنشاه ال عثمان حضرتلریك نامه هایون شوکت مقرو - نلریك مضموننده دولتلو وکیل مطاق حضرتلریك مکتوبلری مفهومندن و بو طرفه ارسال اولنان سعید محمد افندیك لسانندن و کاغدنن حشمتلو اسوج قرالی غایت ایله ممنون و متتدار اولمشدر . زیرا دولت علیه ابدیوند بونجه زماندن برو ما بینده اولان دوستلغك و مصافات و موالاتك من بعد دخی بلاخلل مراعاتنه میل ورغبت کوسترمشدر و حشمتلو اسوج قرالی دخی دولت تالیه نك دوستلنی نه مرتبه ده کرانبها ایدیکنی فهم و ادراک و قدر و قیمتتی بلوب هروجهله دوستلغه تعظیم و توقیر و کمال مرتبه ده اعتبار اهتامنده در و بو ایکی دولتك بیننده حقیقی اولان مودتك تأکید اکید ایله استحکامنده بر درلو تقصیراته جواز یرملک قرال هر قوم طرفندن حیز تصور اولدیغنه بناء شوکتلو قدرتلو شهنشاه معظم پادشاه ال عثمان حضرتلریك جانبندن دخی بو کونه دوستلغك مراعاتنه مساعده

(۱) سعید محمد افندیك تقریری ، تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه بی ، نومرو ۱۱ ،

بیورباق مرچو و مأمولدر و بوایکی دولت بربرلینک موقعنه نظر ایله بوکونه وقوعی با تقدیر خدا انفع مواقع اولوب بوندن بویله اتحاد درون ایله نیجه امور نظامک و منافع کثیره نك حصولی ملحوظدر . حتی دولت علیه به هر وقتده صداقت ایله اولان دوستلق علائقی اظهار ایچون قرال مرقوم نیجه نیجه امور عظامی فکر و ملاحظه دن خالی دکلدر . باخصوص که بوندن اقدم فوت اولان قارولوس نام اسوج قرالی دولت علیه نك ممالک محروسه لرینه ورود و وصول بولقدده مدت اقامتده کندوسنه نه وجهله اظهار مودت اولندوغی حالا اسوج قرالک جایکیر درونی اولوب بونعت جلیله فراموش اولتق حیز تصور دکلدر . بالاده ذکر اولان متوفی قرال اولوقته دولت علیه دن استدانه ایلدیکی ایچه خصوصی و مبلغ مزبورک اداسی وقتی کلوب طلب اولندقدده اسوج دولتک نظامی مختل ومشوش اولدیغندن ادایه اقتداری بولنمیش . زیرا اولزمانده طرف طرف دشمنلر من حرکت وحکمت خدا ایله جنک وجدانز متمادی و پیدرپی طرفز انهزام الود اولدوغی حالت اسوج دولتی زیاده ممدوح و معتبر برلرندن ایدوب باخصوص مسقولو ایله صلحک اقتضاسی ظاهر اولوب و مسقولو دخی اسوج قرالک ممالک محروسه به ورودی ودخولی و مکث واقامتی مسقولو طرفندن نیجه منافعک طرف دولت علیه به عهد نامه ایله تسلیمه باعث و بادی ایدوکنی و عد و اسوج لوردن تضمین و مکافات اولنقدده مصر اولوب بوتقریب به صلحک انعقادی ضمننده مسقولوبه و بریلوب نیجه معتبر اولدوکنی فدایه مجبور اولدوغمز دینک اداسنی تأخیره علت مستقله اولمشدر و دولت علیه ابدیپونده معلومدر که ذکر اولنان قارولش نام متوفی اسوج قرالینه اشبو استقراض اولنان ایچه دن چندان فائده اولمامشدر . زیرا مبلغ مرقومک بر مقدارای اولوقته معینه جمع اولنان عسکره خرج و مصرف اولنمغله اول عسکر ایسه اول ائنده واقع اولان مناسبک اقتضاسنه کوره دولت علیه نك وافر خدمتده بولنمشدر . باقی قالان مبلغک بر مقدارای ذکر اولان قرالک عودتی امورینه قبض اولنمغله بوتقریب ایله اولدخدی دولت علیه رعایاسنک یدلرینه واصل اولوب قالمشدر . بوجهله برله بخت نامساعد مزدن ناشی ایچه خصوصنده ضرورتمز کالده در و لکن ینه کرک متوفی قرالک و کرک یاننده بولنان اسوج لونک دولت علیه رعایاسنه اولان دینلری دیون سائره به ترجیح اولنوب سائر بورجدن اول ادا اولنمشدر و بوایرا اولنان موادک هیچ بریسی ذکر اولنان ایچه نك اداسنه مانع اولمامغله اسوج قرالی داعیلری بو خصوصک تمیمی ایچون مناسب اولان اسبابلره سی ایدرکه حسن معامله برله دینلرینی ادا ایله . تا کم بوکونه وجه احسن ایله متوفی اسوج قرالینه مبذول اولان الطاف علیه شکرینی یرینه کتوره . باخصوص که بوایکی دولتلرک منفعتنه و موقعنه نظر ایله بوخصوص دلپذیر اوائی غایت مناسبدر و لکن بوکونه

ارزو و اشتیاقندہ اولدوغمز خصوصہ نیت صادقانہ منزی قوتدن فعلہ کتورمکہ ہنوز اقتدار حاصل اولمافلہینہ اسوج قرالی داعیلری بوخصوصہ دولت علیہنک لطف و کرمی امیدبلہ دولت علیہنک معنادی اولان عدالتہ استناد ایدہ بور و چلہ دن قطع نظر دولت علیہ دن فکر و ملاحظہ بیوربلہ کہ اسوج دولتک بونجہ مقاتلہ دن صکرہ نہ مقدار ایرادی اولہ بیلور و همجواری عقد صلح اولدینی کوندن برو بووقته دکن امتداد قتال تقریبیلہ کرک خرابہ مشرف اولان اسوج مملکتک نظام اموری و کرک ضعف ناپذیر اولان قوت قدیمہ لرینک تحصیل ایچون و کرک دوستلرینک منفعتہ تحصیل قدرت ایچون بر مقدار ایامہ دخی محتاجدر . بوندن غیر اسوج قرالی داعیلری ممنوندرکہ عزتلو سعید افندی بوندن اقدام کندوسنہ اعلام ایتیش کہ دولت علیہ یہ بوکونہ دکن اسوج لونک اعتدالری کرکی کبی معلومدر . حتی دولت علیہ اسوج لونک اعتدالی بلد و کتہ بناء بوآنہ کلتجہ توقف و تأخیر ایلہ بویکی دولت بیندہ عقدہ قویہ ایلہ انعقادی لازمہ حالدن اولان مصافات و موالاتہ بردرلو معاشرت کوسترمامش دینلہ کدہ جواب اولنمش کہ بوکا بناء درکہ ارادہ واقع اولان دوستلرک منفعتی و نمرہ سی حصولیچون حالا قرال داعیلری صدق پر خلوص ایلہ دولت علیہ ابدپیونده دوستلرک واضح نمونہ سنی اظهار الملک اہتمامندہ در . حتی بونیت و عزیمتی مکاتبات و مراسلات ایلہ اثبات ایچون ایکی دفعہ اسوج الپسی دردولتہ کوندلرک اوزرہ تعیین اولنمش ایدی و بوندن اقدام کلان الچینک (۱) عودتندن صکرہ بر معتبر الچیمز انتخاب و تعیین اولندقدہ ازقضا فوت اولوب اسوج قرالی داعیلرینک درونی اولان ارزوسی وجود پذیر اولہ مدی و کرک مومی الیہ قرال و کرک زوجہ سی قرالیچہ دولت علیہ یہ اولان اعتبار و تعطیلی اظهار ایچون ہر وقتہ و ہر حالہ فرصتہ مترق بلدر و بوندن اقدام اسوج تجارتی دولت علیہنک ممالک محروسہ سنہ و لیمانارینہ شیوع بولقدہ اذن و رخصت درکار ایدوکی الچی* مرقومک اعلامندن مفہوم و معلوم اولدقدہ برقات دخی ممنونیت حاصل اولمشدر و دولت علیہ ابدپیوند بوخصوص ایچون جزایر اوجاغنہ امدش ایدن سفینہ لریمزک امنیتی ایچون مؤکد فرمان بیورمشدر و اسوج دولتی طرفندن دخی بوخصوصک تمثیتی ایچون طریق کونا کون ایلہ تجارتہ قلب قوت ویرلشدر و لکن تجارت اموری محیر اولوب و تجارتک مرادینہ مووف بر ایش اولدیغندن غیر وقتہ دخی محتاجدر . باخصوص کہ دولت علیہ ایلہ اسوج دولتی بیندہ مسافہ بعیدہ واقع اولمشدر . الحالہ ہذہ اسوج رعایاسی جزایرہ و اولظر فلرہ سایر محللرہ سفینہ لر ایلہ وارہ بلہ کلرندن و قرالک دلخواہی بوندن

دخی اوزاغہ وارمق اولوب بو خصوصہ تمثیت ویررلر و بوتقریبہ طرفین رعایاستک منفعتی نیجہ امتعہ لر نقل اولندیغندن ماعدا بو ایکی دولتک تقویتنه زیاده سیلہ بر وسیلہ اولور . بوندن غیر ی لهہ دائر اولان احوال ایچون اسوج دولتی نه کونہ رأی و تدبیر ایدر دینلکده موی الیه الجینک سؤالنه جواب اولنورکه بوماده یه دائر اسوج دولتی وقت و حاجت نه کونہ رای و تدبیر ایدہ جکنی دولت علیہ یه کال صدق ایله عرض و اعلام ایدہ بور و معلوم اولہ کہ اسوج قرالی داعیلری کال مرتبہ ارزو ایدرکه له ملتک قدیمی اولان قانون سربستیتنه کرکی کبی نائل اولوب و عن قریب اوله جق قرال اتخابلرینه بر درلو اختلالری واقع اولیہ . بوندن ماعدا بو ایکی دولت بئنده عن طبع واقع اولان دوستلک تزیادینه حالا اسوج قرالی طرفندن هروجهله صرف مقدور و اہتمام اولنہ جفنہ اعتماد اولنہ و کذلک شوکتلو و قدرتلو شهنشاه اعظم حضرتلرینک مساعده علیہ لری مبدول بیورلمق مأمول اولنور و انشاء تعالی رکاب هایون شہریاری یه وزیر اعظمه بو کونلرده قرال داعیلری طرفندن صدق ایله اولان جوابلری تحریر اولنوب بالاده ذکر اولان سعید محمد افندیکن یدینہ تعظیم برلہ تسلیم اولنور » (۱) .

سعید محمد افندی بوتمسکی موافق کورمہ دی ، چونکہ بورجک نہ زمان تأدیہ ایدیلہ جکی تمسکده بیان اولونمامشدی . بناء علیہ قرالک مہربلہ کلن بوسندی رد ایتدی . باش وکیل بو حرکتک قرالہ قارش ی تزاکتسزلک اولاجغنی ، مع مافیہ ایکنجی بر سسند تنظیمی ممکن اولدیغنی سویلہ دی . برقاچ کون صوکر اسعید محمد افندی قرال ایله کوروشدی ، ارزوسنہ موافق بر تمسک ایستہ دی ، نہایت بوتمسکی ده آلمایہ موفق اولدی . ایکنجی تمسک شو صورتلہ یازلمشدی :

« اسوج جانبہ مأمور اولان سعید محمد افندی طرفندن ایکنجی دفعہ عرض اولنان کاغذده اسوج قرالندن اولمق اوزرہ ویریلان جواب کاغذینک ترجمہ سیدر : دولت علیہ نک ایلچیسی عزتلو سعید محمد افندی جانبندن میلاد حضرت عیسانک بیک یدییوز اوج سنہ سنده ماہ حزبرانک یدنجی کوننده استوحلم نام شہرده ایکنجی دفعہ ابراز اولنان کاغذک مضموننده حشمتلو اسوج قرالینک معلومی اولدیکہ ایلچی صرقومک ایراد واقوالی بونک اوزرندہ درکہ متوفی اون

ایکنجی قارولوش نام اسوج قرالینه طرف دوات علیه دن قرضاً ویریلان مبلغ ادا و تسلیم اولنه و چونکه ایلچی مرقومک اولکی ابراز اولتان کاغدینه ویریلان جوابدن ادا نك وقتی تعیین اولنماغله بوکا تکراراً ابرام والاحه مجبور اولوب ایراد ایلدی که طرف دولت علیه به قرال مشارالیهک ثابت اولان خلوص و صداقتنه بناءً مبلغ مزبورک بر مقدارى الان ادا اولنمق ایچون قرال طرفلرندن لازم اولان تزیهلر وارد اوله و قصوری دخی نقود و یا خود بهاسی معتدل اولان اشیا ایله ادا اولنه و اگر بو ذکر اولتان بریسنه امکانی یوغیسه باری ادا و تسلیمک وقت وطریق متعین اوله و بو وجه اوزره دولت علیه نك رضاسی تحصیلنده بولنه و اگر چه حشمتلو قرال داعیلری طرفندن مقدما بو خصوص ایچون ورود ایدن جوابلرنده بو آنه دك وقوع بولان عوق و تأخیر مجرد اسوج دولتنك حالت مضایقه سندن ناشی ایدوکی معلوم و مشهود اولمشدر و بوندن غیرى ذکرى سبقت ایدن اسوج مملکتنك اتمه و اشپاسی و محصولی خصوصنه دائر صدق ایله جواب اولنورکه یوموله اتمه و محصول بالاتفاق اسوج مملکتنك نیجه مصارفنه تعیین اولنمش بولدی. ایمدى متمد و مؤخر ویریلان جوابدن و اسوج دولتنك الان بولندینی احوال و کیفیتندن و مبتلا اولدینی مضایقه سندن مشهود و معلومدرکه اسوج قرالی داعیلرینك کمال ارزو و اشتیاقی بودرکه ایلچی مرقومک خدمت و مأموریتی اوزره طلب اولتان مبالغه ادا سنده قصور اولنیه و لکن شمدیکی حالده کثرت مصارفندن ناشی بونك بر طریق ممکن اولیوب و مادامکه اسوج مشورتنك وقتی ایرشیمیه ماده مرقومه نتیجه پذیر اولق حد امکانده دکلدرد. انجق ایکی سنه مدتن صکره جمعیت مرقومه نك وقتی ایرشدیکنده تفتیش ایراد و تحصیل محصولاته سی اولنوب اولوقنده ان شاه تعالی دولت علیه نك مطالبه سی ایچون دخی کرک کبی اهتمام اولنه جنی بی اشتباهدر و بو وجهله مبلغ مزبورک ادا سنه نتیجه ویریلور و وقت مرقومه ده عن نقد و یا خود اسوج مملکتنك محصولندن هر وجهله دولت علیه ابد پیوندنك خاطر عاطری تطیب اولنمقده صرف مقدور اولنور. بوندن ماعدا ایلچی مرقوم طرفندن طریق آخر یه نی حشمتلو اسوج قرالی بر مقدار اچیه به غیرت ایلیه دیو ایراد ایلدوکنده مشارالیه قرال متکدر اولمشدرکه شمدیکی حالده بروجهله بولکونه غیرته اقتداری یوق و اسوج مملکتینه دخی زیاده تکلیف تحمیل ایلك امکانده اولماغله دولت علیه نك عدالتندن مأمول اولنورکه منوال محرر اوزره بالاده مسطور اولان بالجمله حالات مضایقه و دو ستلغه لایق وجه اوزره مساعده بیوریه. علی الخصوص که متوفى اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوش دولت علیه طرفنه تسلیم ایتدیکی تمسکانه بومنوال اوزره تسطیر و تصریح اولنمش که مبلغ مزبورى ابتدای وقت فرصته امکان اولدوغی برله ادا سیچون اقتضا ایدن تزیهلر من وارد اوله که

مبلغ مزبور طرف دولت علیه ادا و تسلیم اولنه . ایدمی بوتقدیرجه حالاحشماتلو قرال داعیلری طرفندن ایراد اولنان جوابه مطابقدر . زیرا بووقته دکن اسوج مملکتینک نظام احوالی هنوز نامنتظم اولغله دولت علیه نك مطلوبنه کوره مرادی حصوله کلمکده بروجله وقتک مساعده سی هنوز ظاهراولدی . بوکا بناءً دولت علیه ابدیونندک دوستلغندن مأمول اولنورکه بوکونه دکن مبلغ مرقومک ادا و تسلیمنده وقوع بولان عوق و تأخیر غیري بهانه یه حمل اولنیوب میانه ده واقع مصافات و موالاته قطعاً بردرلو خلل ترتب الیه . باخصوص که بوایکی دولتک تراید منافعه و سائر عهود و قیودینه نظراً ثمره دوستلق بالجمله سائر مصالحه ترجیح اولتی هروجله شایسته در واسوج قرالی داعیلری فرصت یاب اولدینی برله مبلغ مزبوری دولت علیه تعهد ایدر . والحاصل ایلچی مرقومک اشبو ماده به کمال کریمت مصر و مأموریتنک آتامی ایچون بونجه اقدامی ظاهر اولوب صداقتندن ناشی مأمول اولنورکه جانب دولت علیه ابد استمراره عودت ایلدیکنده بوجله یی خلوص و طویت برله کرکی کبی اعلام و تقریر ایلیه و بوخصوص ایچون دولت علیه به اعتماد کلی و برلمک ایچون اسوج قرالی و دولتی طرفندن خلوص اوزره اولان صداقتی مقتضاسنجه اجرای مراسم مودتدن برآن خالی اولدوغنه بناءً واراده اولان دوستلغنک دوام و ثباتینه وجهاً من الوجوه کمال اهتمام اوزره اولدوغندن هراحوال تفصیلاً تحریر اولمشدر . « (۱)

سعید محمد افندی بوجوابنامه یی آلدقدن سوکره مستریخ اولدی . اسوجده اوچ آی اون کون اوپوردی . برنجی فره دربق ایله متعدد دفعه لر ملاقات ایتدی . عودتنده قراله عثمانلی سفیری شو سوزلری سوبله دی :

— بوقوللری اکرچه احترام و خلوصکزدن فوق الغایه ممنون و خوشنود اولدق . چونکه مأموریتمز ماده سنده تهی دست کیدیلور . لکن بندخی امید ایدرکه جواب نامه مضمونن خاطرندن چیقارمیوب وقتی کلدکده وعدیکز اوزره حرکت ایلیه سز .

قرال کمال نزاکتله شو جوابی ویردی :

— ایلچی افندی ، بوخصوصه مطمئن الحاضر اول . مبلغ مرقومی

اسوجلودن طلب ایچون سنک وکیلکم . وسکا قراللق سوزیمی ویردم .
سعید محمد افندی وظیفه سنی ، شو صورتله ایفا ایلدکن صو کرا ، ممنوناً
استانبوله عودت ایتدی .

اسوج قرالی برنجی فرهدریق کرک سعید محمد افندیکن سفارتنه وکرک
اون ایکنجی شارلک دولت عثمانیہ بورجنک صورت تسویہ سنه دائر
سلطان محمود اوله برنامہ و صدر اعظم حکیم اوغلی پاشایہ ده برمکتوب
کوندردی . نامہ ، باش محاسبہ یہ قید و حفظ ایچون اصلی ایله برابر
بافرمان عالی دفتر دار حضر تلرینہ ویرلدی (۱) . کذلک اسوج باش وکیلی
آرود دوهورن ده صدراعظمہ بومسئلہ یہ دائر برمکتوب کوندرمشدی .
نامہ ایله مکتوبلرک صورتلری بروجه آتی ایدی :

«رکاب هایون شہریاری یہ فریدریقوش نام اسوج قرالی طرفندن کلان نامہ نک
ترجمہ سیدر .

شوکتلو عظمتلو قدرتلو مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس مبارکک
پادشاهی و بلاد ثلاثہ معظمہ نک یعنی ادرنہ و بروسہ و قسطنطنیہ نک مالکی و شام
شریف و بغداد و مصر و تمام عربستان و حلب و عراق عجم و موصل و وان و دیار بکر
و کورجستان و کوردستان و ارض روم و سیواس و ادنہ و قرمان و مغرب و حبش
و تونس و جزایر و طرابلس غرب و طرابلس شام واق دکنز و قرہ دکنز و تماماً
اناطولی و روم ایلی و تاتار و بوجاق و نوغای و دشت قیچاق و افلاق و بغداد و سایر
بیچہ بیچہ ممالک و بلادک فرمانی پادشاه اعظم شہنشاہ معظم سلطان ابن
سلطان سلطان محمود خان ابن سلطان مصطفی ابن سلطان محمد خان ابن سلطان
ابراہیم خان حضر تلرینہ بعنایہ اہ تعالی لاندغراویا و حاصیہ نک حاکی و قرشہ نانک
پونجی و قایمہ یسوج و دیچہ و جیہ کتمین و ندده و صاومبرغ قونته سی و اسوج
وغوط و واندالیا قرالی طرفندن حضور هایون شہنشاہیلرینہ و شان و شوکتلرینہ
شایستہ تعظیم و توقیر ایله عرض خلوص و موودتلقنوب دوام عمر و دولت و قیام
سعادت و شوکتلری دعوائی تقدیمندن صکرہ مخلصانہ انہا اولان بودرکہ سزین
سالفہ ده دولت علیہ ابد قیام عثمانیہ جانبندن اسوج دولتی طرفنہ کریمانہ معطوف
اولان حسن نظر و دوستانہ مصروف اولان میل و رغبت خلوص دل و جان ایله

صرعی و معتبر و مشکور و محترم طوتیلوب و من بعد دخی الی الابد بونیت و غیر متندہ طرفزدن ثبات اقدام درکار و اشکار اولدوغندن ناشی مدت میدیدہ دولت علیہ لرلہ اسوج دولتی بینندہ صدق خلوص ایلہ صراعات اولنان دوستلق ترقیدہ و ما بیندہ جاری اولان موالات و مصافات تزیادہ ایکن یقین زماندہ وقتاکہ اقتضای تقدیر ازی برلہ سابقا اسوج قرالی اولوب بوداعیلرینک اقرباسندن اولان اون ایکنجی قارولوش نام اسوج قرالی میلاد حضرت عیسیٰ نک بیگ یدیبوز طقوزنجی سنہ سنندہ حالت منعجہ ایلہ ممالک محروسہ دولت علیہ لرینہ ورود وصول و دائرہ وسیعہ الفضا دولترینہ داخل اولدقدہ ماتقدمدن برو صرعی و محترم و متزاید اولان دوستلق و بوجہلہ ما بیندہ جاری ونشوو نامدہ اولان مصافات و موالات بو تقریب ایلہ رتبہ اعلایہ رسیدہ و تا کید ا کید ایلہ مستحکم و کذلک جناب شہریاریلرینک عم امجدلری سلطان احمد خان حضرت لرینک ہنکام سلطنت لرنندہ مومی ایہ اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوسک فوتندن صکرہ متوفای صرقومک خلی و جالس مقرر حکومتی اولوب بوداعیلرینک زوجہ سی اولان اولریقہ الثورورا نام مودتلو قرالیچہ داعیلری زمانندہ و مومی الہا ایلہ معیت اوزرہ بوداعیلری دخی مقرر حکومت صرقومہ نائل اولدیغوزدن و کرک مومی الہانک و کرک بوداعیلرینک وقتزدہ دوستلغہ میل و رغبت و قیام و دوامی صراسمنہ صراعات بیوریلوب باخصوص بویام مبارکدہ طرف دولت نلیہ دن شق ناک رتبہ سیلہ نامہ ہایون شوکت مقرون برلہ طرف داعیلرینہ ارسال و فرستادہ بیوریلان عزتلو سعید محمد افندی قوللرینک سفارتلریلہ ما بیندہ ثابت و استوار اولان دوستلق ذروہ علیادہ ازدیاد و استحکام بولمشدر . جناب ہایون پادشاہیلرلہ قرالغمز بینندہ بو وجہلہ جاری اولان مودت قدیمہ بہ بناء بوندن اقدام اقرباہزدن سلفمز اولان صرقوم اون ایکنجی قارولوش نام متوفی اسوج قرالی توابعیلہ معاً ممالک محروسہ لرلی حدودینہ داخل و واصل اولدقلری ائادہ لطفاً و کرماً مسافرت قبول اولندوغندن غیر مومی الیہ دولت علیہ لرندہ ہش سنہ مدتدہ اقامتی احیانندہ طرف دولت علیہ لرندن فوق القیاس و توصیف و تعبیردن بیرون وجہ اوزرہ حقتندہ مبذول بیوریلان الطاف علیہ و وضع کریمانہ ممنونیتی آلان جابگیر دروغز ایدوکنندہ اشتباہ بیورلیہ و کرک بوداعیلرینہ و کرک عموماً اسوج اہالیسی جناب شوکتلریلہ علی الدوام موالات و مصافات و دولت علیہ لرلہ دوستلغی منت عظیمہ و نعمت جلیلہ عد و شمار ایلدکوزہ اعتماد علیہ لرلی بیوریلہ . باخصوص بوندن اقدام اسوج قرالی اولوب اقرباہزدن سلفمز اولان صرقوم اون ایکنجی قارولوش نام قرال داعیلری حقتندہ مبذول بیوریلان الطاف علیہ متنوعہ نک شکر و نشری عہدہ ذمت و خلوصزہ

واجب ایدوکنی مقر و معترف اولدوغمز دنشاشی بو کونه دوستلغک شامل اولدینی نعمت عظمائک ادای شکرنده توقع و ترتب فرصت ایله جناب و اهب مطلق درکهنه دست تضرعمر آورده و راه انتظاره دیده امیدیمز کساده اولوب مابینده ثابت دوستلغک امتدادی و طرفینک ازدیاد منافع حصولی آرزوسیه دوستلغک شروط و قیودی استحکامنده ازلد و درون حاضر و آماده لر واستقراض اولنان مبلنی اداده نه مرتبه ده دلشنه و مشتاق لر ایدیکمز جناب هایون شوکت مصیر جانبدن وارد اولان الچی قوللرینه اعلام و افاده اولتمشدر و طرفزدن مخصوص الچی انتخاب اولنوب دولت علیه لرینه ارسال اولتیق زمانی و بوندن بویله مرور و عبور و وصولی امکانی و قضا احتمالنندن امنیتی خصوصی هنوز تحقیقمز اولیوب باخصوص ابناء بشر مبتلاء انواع تهلکه و خطر اولغله بوندن اقدام فی الحقیقه انتخاب و تعیین و ارسال اولنان الچی اثناء طریقده گرفتار قضاء ازل اولدینی دخی محققدر. الحاله هذه طرف دولت علیه لرندن سفارت ایله بو جانبه مأمور داعیلرینک دخی صادقانه جواب نامه سنی موصل عزتلو الچی قوللری کرک جناب هایون لرندن عهدۀ ذمت عبودیتنه امر و فرمان بیوریلان خصوصلردن و کرک ماتقدمدن برو ثابت و استوار دوستلغک تضاعف و تزیاد و استحکامی مراسمی اجرا ده عقل و رشد تأمللری مقتضاسنجه طرفزده مکث و اقامت ایلدکلری مدتده عاقلانه وضع و حرکت ایله علایم دوستلغی بلا قصور اظهار ایلدیکی مشهودیمز اولغله صدق و خلوص اوزرینه کندولرینه اعتماد کلی برله اعتماد ایلمشدر . بناءً علی ذلک خاکپای سریر سعادت مصیری به عودت و وصولرنده خدمت مأموره لرینی اتمام و اکمال ایلدکلرندن جناب هایون شهریار لرندن بوداعیلری و دولتمز مأنوس و مألوف اولدوغی الطاف علیه یوماقیوماً حقمنزده مبذول و متزاید اولق مأمول و ملحوظمزددر. باقی جناب هایون شهریار لرینی حفظ خدای متعاله سپارش و دوام عمر و شوکت ایله کامران و کامیاب اوللرینی درگاه حقندن ازلد و جان رجا و نیاز ایدرز .

ولادت حضرت عیسانک بیک بدییوز اوتوز اوچنچی سنه سنده ماه تموزک اوچنچی کوننده مقر حکومتمز اولان هولیه شهرنده تحریر اولتمشدر « (۱) .

« دولتلو عنایتلو صدر اعظم حضرتلرینه اسوج قرالی طرفندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر

بز فریدر یقوش که بنیایه اه تعالی اسوج و غوط و وانلدیا قرالی و حاصیه نک حاکمی و فرشلندیانک پرنجی و قاتیبه لیسبوح و دیجه وجیه کتمین و ننده و صاومبرغ

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۷۳۱

قونته سی طرفزدن دولت علیه نك وزیر اعظمی دولتو سعادتو مودتو درستمز علی پاشا حضرتلرینك حضور سعادت اتصافلرینه عرض خلوص ومودت برله دوستانه انہا واعلام اولنورکه بو ائناده جانب دولت علیه دن بوداعیلری طرفنه ورود ایدن رسالت مراسمی مجرد جناب والاهم حضرتلرینك اعلام مودتلرندن عد اقبوب کرک رسالت مرقومه ورودندن و کرک مضامین مکاتب محبت نالرنده جانب داعیلرینه وعموماً قرالغمزہ اظهار بیان اولنان محبت ومودتلیر بلا انقطاع جاری و خلوص اوزره ثابت واستوار اولدوغمزہ رغبت بیوردقلری حسن نیدلرینه اطلاع حاصل اولغله فوق الغایه ممنون ومحفوظ اولمشزدر واشبوروا ربط خلوص ومودت بویکی دولتک منافع عظیمه سنک تزایدینه بادی اولان امور مهمه دن اولغله طرفزدن خلوص وطوبیت برله هر بار حفظ وصیانت اولتقی درکار اولدیغندن ناشی تشدید بنیان و داد و تأیید لوازم صداقت جانب داعیلرندن اظهار بیان اولتقی ایچون طرف دولت علیه یه مخصوص ایلیچلیک وساطتیه ادای لوازم صداقت قلنمق کمال ارزو واشتیاقنده اولدوغمزہ بناء اشبو خدمت لازم التوفیقہ طرفزدن ممتاز ومعتمد تعیین اولنان کمنسه طرف دولت علیه یه عزم راه ایشیکین ناگاه راه بقایه انحراف ایلدیکندن غیرى نیجه موانع سائرہ نك دخی ظهورندن ناشی مصمم اولان مصلحت خیر الانجامک اگرچه بو آنه دکین عوق و تأخیرنه باعث اولمشدر ولکن درون پرخلوص زده جایکیر اولان صداقت اوتهدن برو نه مرتبه ثابت ودولت علیه ایله قرالغمز یبندینه جاری اولان مصافات وموالاتک دوام و ثباتنه نه کونه مائل وراغب وحاضر و آماده اولدوغمز وعلی الخصوص طرف دولت علیه دن بوندن اقدم متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوش نام سلفمزک حقنده مبذول بیوریلان الطاف کریمانه و عنایت بی نهایته دن غیرى دولت علیه ابدیوننده اثنای اقامتده قرضاً ویرلیدیگی ایچہ ایله اظهار قلنان اعانت ومعاونتک هر بار تشکر وتذکرده اولدوغمز دولت علیه نك مشهود ومجربى اولدوغى مأمول وملحوظمزدر و ذکر اولنان ایچہ نك اداسی خصوصى ایچون بودفعه دخی فرستاده وبعث اولنان شق ثالث رتبه سیله دولت علیه نك معتمد ایلیچیسى عزتلو محمدافندی بنده لرینك وساطتیه ایراد بیوریلوب ذکر اولنان دینک ادا وتسلیمی بوانه دکین تکمیل اولنمدوغنك علتی جناب سعادتلرینه روشن وهوید'ومملکت اسوجک احوالی وکیفیت مضایقه سی هنوز اولکی کبی اولوب وقتک مقتضای حالنه کندرمز دخی تابع اولغمه مجبور اولمشزدر و بووجه اوزره ایچی مومی ایله بنده لری طرفندن جانب داعیلرینه ابراز اولنان ایکی قطعه کاغده جواب ویریلوب تفصیلنده بو ائناده مملکت مزه دائر مشورتی لازم اولان امور مهمه مزک وقوعندن معلوم دولتلیر بیوریلور وبوکا بناء دولت علیه نك دوستلغندن مأمول وملحوظ اولنورکه ذکر

اولنان احوالزہ نظر بیوریلوب دوستانہ التماس اولنان امہالہ وجہ شایستہ اوزرہ مساعده ارانہ . علی الخصوص کہ ایچی مومی الیہ بندہ لری بوخصوصہ کمال کریمت ایلہ مقدم و ہصر اولوب و بزذخی مبلغ مزبورک ادا سندنہ نہ مرتبہ ارزو و اشقیاق اوزرہ اولدوغمزہ و عرف نام تحصیل ایلدیکندنہ غیر مومی الیہ بندہ لرینک مأمور فلندیفی امورک تمثیلندہ یا نمزدہ اقامتی مدتندہ کمال اقدام و اہتمام برلہ عافلانہ حرکتی ظاہر و مبلغ مزبورک اداسی خصوصندہ وجہ آسان اولیق اوزرہ براییکی طریق ایراد ایلیوب ولکن، منوال محرم اوزرہ اسوج مملکتی الآن حالت مضائقہ بولمغله خصوص مزبور حصول پذیر اولیق میسر اولمغله مأمول اولمور کہ ایچی مومی الیہ بندہ لری بونہ تعالی عودت ایلدیکندنہ بوخصوصہ نہرتبہ دہ ارزو کش اولدوغمزی صداقتی مقتضاستجہ پیشکاه والالربنہ تفصیلاً اعلام و افادہ و معناد دولت اوزرہ قریباً مصمم اولان امور مشورت مزدہ کمال اہتمام ایلہ کرک خصوص مزبور و کرک دولت علیہ ابد استمرار ایلہ بنمزدہ جاری اولان مصافات و موالاتک دوام کیفیتی و یوماً فیوماً ازدیاد منافع ایلہ حفظ و صیاتی عہدہ ذمت خلوص مزدہ لازم اولدوغتہ بناءً طرفزدن ایراد اولنہ جنی بی اشتباہ درو چونکہ طرف دولت علیہ دن دخی مایبندہ اولان دوستلق روابطک و تزاید فوایدینک حفظ و صیاتی امرندہ ذاتکزدہ صر کوز اولان رأی رزین اصابت پذیر لری و رتبہ اعلا لری مقتضاستجہ درکار ایدوکی وجوہ ایلہ مشہور دمن اولمغله بعد ازین دخی دوستلق دوام و ثباتنہ ہمت اصفانہ لری بدول و بی دریغ بیوریلہ جنی مأمول و ملحوظ اولنور . باقی مسند صدارت عظام لرندہ طول عمر و سعادت برلہ کامیاب اولہ لر . میلاد حضرت عیسانک بیک یدیوز اوتوز اوچ سنہ سندنہ ماہ تموزک اوچنچی کونندہ ہولیہ شہرندہ تحریر اولمشدر . « (۱)

« دولتلو عنایتلو صدر اعظم حضرتلرینہ اسوج قرالک قولش دہ ہورن نام باش وکیلندن کلان مکتوبک ترجمہ سیدر .

دولت علیہ نک وکیل مطلق دولتلو سعادتلو وزیر مکرم حضرتلرینک حضور معالی موفور لرینہ دوستانہ انہا اولنان بودر کہ طرف دولت علیہ دن حشمتلو اسوج قرالی طرفنہ رتبہ شوق ثالث ایلہ الحیلک خدمتتہ مأمور اولان سعید محمد افندی بندہ لری شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاہ ال عثمان حضرتلرینک پیشکاه ہایونلرینہ و جناب صدارت لرینہ حشمتلو قرال مشار الیہ طرفندن دوستلق مقتضاسی اوزرہ

(۱) دیوان ہایون نامہ دفتری ، نومبر و ۷ ، ص ۳۴۳

جواب نامه لرله عودت اوزره اولغله جناب دولت افاضلرندن مومی الیه الچی بنده لری وساطتیه بو مخلصکزه تحریر فرستاده بیوریلان مکتوب مرغوب مودت مقرولرینه دوستانه جواب یازلمسی اهم مهامدن عد اولندی . شوکتلو قدرتلو عظمتلو پادشاه آل عثمان شهنشاہ والاشان جنابلرله وبالجمله طوائف عثمانیه ایله ماتمدن والان وبوندن بویله حشمتلو قرالمزک وتماماً اسوج خلقمزک دوستلغه و تحابیه و اتفاق و اتحاد برله توادده کمال مرتبه ده اوزوی دل و خواهش درونلری درکار اولدینی محقق اولوب دولت علیه ایله اسوج قرالری اوتهدن برو مصافات وموالاته مائل و راغب لر ایکن مقتضای تقدیر ازل اوزره کچن سنه لرده بوندن اقدم اسوج قرالی اولان اون ایکنجی قارولش طریق غریب و عجیب ایله ممالک محروسه دولت علیه یه وصول برله دخوله اذن ورخصت ارزانی بیورلدوغندن غیری تماماً بش سنه مدته دولت علیه ابدیوندک مهمان ملتزم الکرامی اولوب ایام مرقومه ده حقنده میذول اولان عنایت بی نهایت عیدم السبق والمثل وجه اوزره تماماً عالمده شان وشوکت دولت علیه نک نشر وشیعنه باعث اولمشدر وبوماده کرانمایه نک ذکر بالجمیل الی اخر الزمان قوم اسوج میاننده جاری ومعتبر اولدوغندن ماعدا بوکونه الطاف سنیه دوات علیه السنه عالمده خیر ایله داستان اولمق مقرر دره وبوداعیلری دخی طرف شهریاریدن حشمتلو قرال مخلصلری قبلنه فرستاده بیوریلان الچی مومی الیه بنده لرینک عهده ذمت اهماثنه اهم وفرمان بیوریلان امور وخصوصک رؤیت وتمشیتده کندولرینه دوستانه معاوندده صرف مقدور ایدوب ایکی دولت بیننده بناء ودودادک و اساس موالات ومصافاتک تأکید وتشیدی دوستلق ضابطه لرینک دوام و قیام اوزره امتداد واستمراری وظیفه مالزیم اولان حب منافع وطنیه ومقتضای حق وعدله رعایت وحشمتلو قرالک دولت علیه ایله واقع دوستلغک ازدیادینه واستحکام واستمرارینه دائر واقع اولان نیت وعزیمت خالصه لرین واسوج قومنک دولت علیه لری خلقنه بالطبع واقع میل ومردت ورغبتلرین عین الیقین بیلوب بو ایکی دوات بیننده واقع مودت ومحبت ومملکتلرینک موقعلرینه نظر ونسبت ایله طرفینک مقتضای صدق و خلوصلرندن مأمول الظهور امور عظیمه نک خواهش واشتیاقیه ایکی دولنک دوستلق ومنافعه عاید اولور امور وخصوصده حد امکانده اولدینی مرتبه ده بردرلو تقصیراته طرف داعیلرندن جواز کوسترلماکه اعتماد شریفلری درکار بیوریلوب الچی بنده لرینک دخی لساناً وتقریرندن معلوم علم عالم محاطلری بیورلمق مأمول وحشمتلو قرال داعیلری الان امور عظیمه فکر وملاحظه سندن خالی اولیوب افکار ایله مشغول اولدوغی مهم مملکت میاننده جله دن زیاده مهم عد ایلیوب مباشرته مبادرتی واقدا می ترجیح

ایلدیکی خصوص بودرکه جمله دن اقدام اسوج مملکتی بر صورت ونظامه افراغ
 آیده که بوندن اقدام اسوج قرالی اولان قارولوش دولت علیه ابد استمرارک ممالک
 محروسه لرنده مدت اقامتی اثناسنده استدانه ایلدوکی دیونک وجه اسهل اوزره
 ادا وتکمیلی جمله دن اول صورت امکان بوله . خصوص مزبورک حصولی کرک
 اسوج دولتنه نظراً و کرک شیمدیکی حال ووقته نظراً نه مرتبه ده جایکیر درونلری
 ایلدوکی دولت علیه لرینه عودت وعزیمت اوزره اولان الهی مومی الیه سعید
 محمد افندی به بوندن اتمم ویریلان جوابلری حاوی مکاتیب منظور د ولت لری بیورلدقده
 واضح واشکار اولور . بوداعیلری دخی عهده ذمت خلوصه لازم ورتبه اعتبارمه
 نسبت وظیفه مالزم اولدیغنه بناء کرک خصوص مزبورک حصولنه طرف دولت
 علیه ايله ما بینه ثابت واستوار مصافات وموالاتک ازدیاد واستحکامی لوازمنده
 بذل مجهود ایده جکمه اعتماد شریفلری بیوریه . الحاله هذه حشمت لوقرال داعیلرینک
 جواب نامه سیله بوداعیلرینک مکاتیب مودت اسولر یله الهی بنده لری طرف دولت
 علیه به رجعت وعودت اوزره اولغله مومی الیه الهی بنده لری بوجاننده مکث
 واقامتی اثناسنده خدمات مأوره سنی ادا و تکمیلده عاقلانه وضع و حرکتی جمله
 تحسین پسندیده اولوب کندولرینه فوق الحد محبت اولمشدر . باقی جناب دولت
 اتصافلری بوداعیلرینک ایکی بیننده واقع روابط مصافاتک کمال مرتبه ده
 استحکامنده بذل مدهور برله تشنه دل و مشتاق درون اولدیغمدن غیری جناب
 معالی منقبت مکارم اتصاف صدر والالرینک خلوص ايله مودت و محبت لری جایکیر
 درونمز ایلدوکنه اعتماد بیوریلوب بوندن بویه حفظ خدای متعالده مزید عمرو
 دولت برله کامیاب اولملری درگاه حقندن مسئول ومتوقعدر . میلاد حضرت
 عیسی نك بیا؛ یدیبوز اوتوز اوچنجی سنه سنده ماه تموزک اوچنجی کوننده
 هولیا نام شهرده تحریر اولمشدر « (۱) » .

سعید محمد افدینک سفارتندن صوکرکرا دولت عثمانیه ايله اسوج دولتی
 بیننده دائماً مناسبات دوستانه دوام ایتدی . نهایت بومناسبات بر تجارت
 معاهده سیله نتیجه لندی . عین زمانده اون ایکنجی شارلک دولتمز اولان
 بورجنک تسویه سی ده بر اصوله ربط ایلدی .

اسوجله تجارت معاہدہ سی عقدی - استانبولده اسوج مرخصلری - سلطان محمود اولك اسوج قرالی برنجی فرہدریقہ نامہ ہایونی - اون ایکنجی شارلك بورجی تسویہ ایچون اسوج قرالیله مخبرات - بورجك صورت تسویہ سی - اسوج قرالی برنجی فرہدریقك صدراعظم عوض محمد پاشایہ مکتوبی .

عثمانلرله اسوجلیلر بیننده اك صمیمی مناسبات سلطان محمود خان اول زماننده تأسس ایتدی . سعید محمد افندینك عودتی متعاقب اسوجدن استانبوله ایکی مرخص کلدی : بونلردن بری بارون هوپکن ، دیکری ادوار قارلسون ایدی . بو ایکی مرخصك وظیفہ سی دولت عثمانیہ ایله اسوج دولتی بیننده بر تجارت معاہدہ سی عقدینی تأمین ایتك ، دمیرباش شارلك دولتمزہ اولان بورجی بر صورت تسویہ یه باغلامق ، ایکی دولت بیننده کی مناسباتی « بعض رابطہ قویہ ایله توسیع » ایلکدی (۱) . اسوج قرالی برنجی فرہدریق بو ایکی ذاتی صلاحیت کاملہ ایله یوللامش ، سلطان محمود خان اولہ کوندردیکی نامہ ده مرخصلرینك صلاحیتنی تعیین و ایضاح ایله مشدی :

« ركب مستطاب جهاندارى به اسوج قرالى طرفندن كلان نامه نك ترجمه سیدر فی اواخر شعبان ۱۱۴۹ .

مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ و قدس مبارک و بلاد اللہ عظیمہ یعنی ادرنہ و بروسہ (۱) بورابطہ قویہ ده دولت عثمانیہ ایله اسوج بیننده روسیہ یه قارشى تدافى ، او زمانك تعبیری وجه ایله ، تحفظی براتفاقدی . اوزمانلر عثمانی اوردوسنده خبره جی احمد پاشا نامیله خدمت ایدن فرانسز مهندیلرندن بونوال بوتفاقك تأسیسی ایچون استانبولده بولونان ایکی اسوجلی بی ملکترلرینه کوندرمش ، بوتفاقه مقابل دمیرباش شارلك بورجلرندن صرف نظر ایدیله جکنی بیان ایله مشدی . هامهر ، جلد ۳ ، ص ۴۵۴ .

واستانبول وممالک وبلاد سائرہ دن شام شریف وبغداد وموصل ووان وادیار بکر وکوردستان وکوردستان و عربستان و عراق عجم و ارض روم و سیواس و ادنه وقرمان ومغرب وحبش وطرابلس غرب وجزائر وآق دکز و قره دکز وبالجملہ آناتولی ورومیلی و تاتارستان و بوجاق و طوایف نوغای ودشت قیچاق و افلاق و بغداد وسائر پنجہ ممالک وبلادک بالارث والاستحقاق سلطان معدلت عنوانی شوکتلو قدرتلو پادشاہ ال عثمان سلطان محمودخان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان محمدخان بن سلطان ابراہیم خان حضرتلرینک طرف هایونلرینہ بزفریدریقوش کہ بلطفہاہ تعالی اسوج و غوط و واندال طائفہ لرینک قرالی ولاند قراویا برنجی ونواحی شمالیہ دہ اراضی سائرہ نک حکمداری یوز ، طرفزدن مشارالیہ شہریار صاحب الاقدارک جانب هایون شوکت مصیرلرینہ دعوات خیرہ تقدیمہ خلوص ومودت عرض اولنور . شوکتلو قدرتلو پادشاہ عالم ارا حضرتلری جانب شہریار بلرندن بوندن اسبق طرفزہ ایلیچلیک ایلہ فرستادہ قلنان سعیدافندی بوجانبہ ومرغوب ومحترم مکث و ارام اٹاسنندہ جانب هایونلرندن و دولت علیہ لرندن طرفزہ واسوج دولتنہ معطوف ومخصوص حسن توجه ومصافات افہام وافادہ دن خالی اولمافلہ طرفزدن دخی بالمقابلہ جانب هایون شہریار بلرینہ و دولت علیہ لرینہ موافقتہ دائمًا جایکبیر دل درونمزاولان خواهش وعرض وحسن توجه مومی ایلہ بالمواجہہ تصریح و تنبیہ اولندیفندن غیری عودتلری اٹاسنندہ نامہ هایونلرینہ جواب نامہ صادقانہ مزک تحریر وارسانی اثبات مدعاہہ بینہ فلندی . بونیت عزیمت ایلہ مومی ایلہ ایلیچی قوللری عودت ایلیوب سلامت برلہ در دوات علیہہ ورودی ومودت نامہ مزک حضور هایونلرینہ وصولی خبری طرفزدن لاحق اولدینی برلہ طرف هایونلرینہ مع زیادہ خدمت بشکرانہ ادا و تکمیل ایچون ممتاز و معتبر ایچیزدخی منبعث اولہ وتوابع اندرونزدن لیبرارون خوبکن نام نویقولارسیمز یعنی قیوچی باشیمز وادیوار قارلسون نام قورسپوندن سہ قومیسارلیکی تسمیہ اولنور محابرات امینی ایکی نفر بکنزادہ لر اذن و رخصت برلہ اطراف ممالکک عازم سیاحت اولوب قاعدہ دولت علیہ لرلی دارالسلطنہ السنیہ لرلی اوزرہ استانبول شہرینہ وصولرندہ اعیان دولتدن بعضلری حاللرینہ اطلاع حاصل ایلدکلرندہ اخر بیکانہ لرہ قیاس اولنمیوب مجرد اسوج طائفہ مزدن اولدقلرندن ناشی جملہ نک معتبری ورغبت ومودت مخصوصہ برلہ الی ہذہ الآن عامہ نک مقبول ومرغوبی اولدقلرندن ماعدا الطاف علیہ شہریازی بہ مظهر وایکی دولتک منافعی حاوی امورده طرف هایونلرندن سزاوار اعتماد قلندقلرندہ طرفزہ اعتبار کرانہ لرلی والطاف علیہ لرلی مبدول اولمشدر . جناب هایونلری مومی ایلہ بکنزادہ لر حئلرندہ مبدول اولان الطاف پادشاہانہ لرلی بوداعیلرینہ سبب ممنونیت اولمفلہ من بعد توقف روا کورلیوب

بوجانبدن دولت علیه به تجهیز و انبعائی مراد اولنان ایلچینک مابینده واقع مسافه بیده و یولدرده محقق تهلکه بی نهایته و درد دولت علیه لرینه وصولنده طول زمان ضرورینه محتاج اولور فکر و اندیشه سندن ناشی استانه سعادتن و ندیکه عودت ایدن مارالذکر فویقورمز و مخبرات قومیسارمز بکزاده لر اولجانبه مکث و اقامته و طرفزدن اعتمادنامه ورودی ترقینه مأمور قلنملری مناسب کورلدی . تاکم اعتمادنامه مز وصولنده بوداعیلری واسوج دولتی اموری رؤیت و تمشیت ایچون استانه سعادته عودت ایده لر و دولت علیه لرندن طرفزه مبذول و مخصوص اولوب علامات واضحی الی الآن مشهورمز اولان انظار علیه و التفات سینه به برآن اول موفق اوله لر و لله الحمد ملحوظمز تخلف ایتموب بوخبر مسرت رسان اولدقده طرفزدن تمشیت امورمه توکیل اولنان مومی الیها بکزاده لر دولت علیه لرینه دوستلغه لایق وجه اوزره قبول اولندقلرندن غیره عهده ذمت خلوص لرینه حواله اولنان امورک تمشیت بر مرتبه موفق اولشلرکه جانب هایونلرندن اوتهدن برو طرفزه و دولتزه لایق قطع مبذول مصافات و موالات مجرد حفظنه دکل بلکه بوندن بویه تأکید و تزایدینه میل و محبت اظهار بیورمشلردر .

اولا طرفینک رعایا و برابالرینک منافع عظیمه سن شامل تجارت موادی سلك تحریر کشیده و نام نامی هایون مراسم سامی دولت علیه لری ایله تأکید و دفاتر اقلام وقایع ثبت و وکیلان امورمز مومی الیها بکزاده لر وساطت لرله قبول و تصدیق اولتیق ایچون طرفزه ارساله مساعده تاکم طرفینک رضاری ایله معتاد دولت علیه اوزره شروط سائره برله مستحکم قلوب مصافات دائمه نك رابطه و اتحادی طرفینک ضابطه قویسی اولتیق اوزره دوستلق طرفینده حفظ وصیانت اولنه . ثانیاً بوداعیلرینک قیم اولان متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارلوش طرف دولت علیه لرندن استقراض ایلدیکی مبلغه دائر خصوصه جانب هایونلری بررتبه ده دوستلغه شایسته وجه وجیه اظهار بیورمشلرکه بو معامله جلیله تمشیتی امور سائر مزدن تقویت امورمه و باخصوص جناب شهریار جلیل الهمک و دولت علیه لرینک بوداعیلری واسوج دولتی جانبه معطوف میل ورغبت لرینک یوماً قیوماً واضح و آشکار اولسنه و متوفی اسوج قرالی حقیقه ثبوت بولان همت کریمانه مهماندارلنک الی الابد ذکر جلیله باعث و بادی اولوب دولت علیه به نسبت علی الدوام مجد و سعادت واسوج دولته سبب ممنونیت اولمشدر .

ثالثاً بوندن اقدام له دیارنده وقوع بولان حرکاته نظر برله بعض ملاحظات مستقیمه پادشاهانه لری اظهار و طرفینک منافع مدار اوله جق طریقراشعار و تمشیت امورمه و کیلر مز اولنلره طرفزه افهام اولتیق اوزره انها اولمش . تاکم بوخصوصه دخی واقع خیرخواهلیق معلوممز اولدقده ایکی دولتک اسوده لکنه و بالجمله منافع

سائره سنه مؤدی اولور اسبابده بصیرت اوزره تقید واهتمام درکار اوله. امدی بووجهله تبیع وملاحظه اولدوقده طرفزدن بوندن اسبق یدلرینه اذن ورخصتی حاوی اعتمادنامه ویریلوب دولت علیه ده رؤیت و تمثیت امور مزه وکیللر من اولان مومی الیها بکزاده لر منک بوندن بویله مع زیاده اذن ورخصت ایله مرخص نصب وتعین اولملری مناسب کوریلوب مجدداً یدلرینه اقصای مصافاتی شامل اشبو رخصت نامه من ویرلمشدره تا کم معیت برله ایکسی دخی تمثیت امور مزه وکیللر من اولوب ویا بر مقتضای قضا و قدر ایکسندن برینه اجل یتوب موتی واقع اولسه احد هادن حیاتده قلان قنیمسی اولور ایسه اخرک برینه قائم اولوب تمثیت امور مزه منفرداً ومستقلاً وکیلز اوله فلهدا . اولاً ایکی دولتک توابع رعایا و بریارلرینک منافی ایچون بر صورته افراغ و طرف هایونلرندن قبول و تأکید و دفتر اقلام وقایعه ثبت و قید اولوب طرفزه کوندریلان تجارت موادنی طرفزدن مومی الیها وکیللر من امضا ایده لر و دولت علیه ده معتاد اولان رسوم و شروط و سائره برله تکمیل و تمیم ایده لر. شکم بوداعیلری دخی اشبو مخالفت نامه من ناطق اولدیقی اوزره مواد مرقومه بی باطوع والرضا قبول و تصدیق و تأکید ایده رز. ثانیاً متوفی اسوج قرالی اون ایکنجی قارولوشک دولت علیه دن استقراض ایله یکی اچه خصوصی جناب خلافتاً بلرندن طرفزه اظهار و اعلان اولنان مصافات وموالاته توقیر واحترام و طرفینک دوستقلری مرعی و مرعات اولنق اوزره بر صورت مرغوبیه افراغ ایده لر و بوخصوصه ایکی دولت بیننده واقع مسافه بعیده مقتضاسنه کوره بران اول حسن ختام ویره لر . ثالثاً بو ایکی دولت بیننده واقع مصافات وموالات بعض رابطه قویه ایله توسیع ومحکم اولنق خصوصی طرفزه فرستاده قلنان مواده نظر اولنوب سیاق وسباقندن مفهومی اولدوقده چون مقصد اصلی له مملکتلرینک اسوده لک واستانسلو قرالک له تحتنده ابقا و تقریری ایدی ولکن نتیجه چاساری ایله فرانچه قرالی بیننده کچنلرده خلاف مأمول شروع اولنان مصالحه یالکنز لهده دکل بلکه تماماً اوروباده تبدلات عظیمه یه سبب اولغله انفاً مسطور مراد ومقصدک تمثیتی وقتی بوحالده فوت اولمش کورینور . بوداعیلری استانته دولت علیه لرینه تمثیت امور مزه مأمور وکیللر منزه تنبیه ایله ککه ملوک وملل سائره دولتلری هر نه کونه تغالب اوزره اولملر ویا اولورلر ایسه بوداعیلری واسوج جناب پادشاهانه لرله و دولت علیه لرله مابینده ثابت واستوار اولان موالات ومصافات خالصه بی بالجله لوازمی بلا نقض وخلل الی الآن و بوندن بویله الی الابد هر حالده حفظ وصیانتده ثابت قدم وراسخ دم اولدوغمزه واوله غمزه طرف هایونلرینه و دولت علیه لرینه اعتماد کلی ویره لر. شکم داعیلری دخی بالذات خصوص مزبورده اشبو نامه من ایله محکم شهادت وتعهد ایده رز وحالاً کمال جد وسعی برله

اهتمام تاممز بونك اوزرنده دركه دولت عليه‌يه اطمينان كلك ايجون دوستلغك وجوه ممكنه ايله توفيقنه تشنه ومشتاقز واقصاي مراهمز خصوص مزبور اولمغه عندمزده بوندن احباشتها برشي اولديغنه ريب واشتباہ اولميه. باقي بوندن بويله جناب هايونلرني و دولت عليه لرني خلوص درون ايله قادر مطلق جناب حق حضرتلرنيك حفظ وحمایه سنه سپارش وامانت ايده رز. ميلاد حضرت عيسى نك بيك يديوز اوتوز التي سنه سنده ماه مارتك اونجي كوتنده مقر حكومتز اولان استوقهولم شهرته تحرير اولمشدر. « (۱)

اسوج سفيرلرنيك استانسوله وروديني متعاقب بورج مسئله سي پك چابق حل ايدلدي. بوبورجك « تيمش ايكي پاره طوپ ولوازم سائر ايله دوناتمش برقطعه جنك قاليوني و اوتوز بيك حربه لي توفنك » ايله تسويه اولونماسنه مساعده اولوندي. سلطان محمود خان اولك بومساعده سي اسوجده ممنونيتي موجب اولدي. اسوج دوناتماسي ضابطانندن بري معيتي ايله تيمش ايكي طوپله تجهز جنك قاليوني و اوتوز بيك تفنگكند ده اون بيكي كوندردلدي. باقي قالان يكرمي بيك تفنگك سرعت ممكنه ايله كوندرلمسنه قرار ویرلدي. عين زمانده، استانبولده اقامت ايدن اسوج مرخصلرندن حوپكن ايله قارلسون اورته ايلچي نصب اولوندي. اسوج قرالی برنجي فرزندريندن سلطان محمود خان اوله كوندريلن نامه ده بوكيقتلر تاميله تصريح ايديلديوري :

«ركاب مستطاب جهانداري به فريدريقوش نام اسوج قرانندن كلان نامه نك ترجمه سيدر. في ۲۹ ذا ۱۱۵۱ .»

مكة مكرمه و مدينة منوره و قدس شريف و بلاد ثلثة عظيمه اولان ادرنه و بروسه و قسطنطنيه و بلاد سائره و كردستان و كورجستان و ارزن الروم و سيواس و ادنه و قره مان و مغرب و حبش و جزائر و طربلوس غرب واق دكر و قره دكر و بالجملة اناطولي و روم ايلي و بوجاق و قریم و نوغاي و قيقاق و افلاق و بغداد و سائر تحت حكومتلرنده اولان نيجه ممالك و بلدانك پادشاهي شوكتلو عظمتلو و قدرتلو

(۱) ديوان هايون نامه دفتری، نومرو ۷، ص ۴۴۴

شہنشاہ ال عثمان سلطان محمود خان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان محمد خان بن سلطان ابراہیم خان دوستم حضرت تیرینہ بز فریدریقوش کہ بلطفہ تعالیٰ اسوج غوت وواندال طرفلرینک وسائر یرلرک قرالی وحاسیانک دوقہ سی وخرسفہ دیا وقاقلیوش ودیہ چیواو رمخانیا ونیدا وچورکیا مملکتلرینک پرنچی و حاکمی یوز طرفزدن حضورہا یونلرینہ طول عمرودولت وصحت شاملہ وسعادت کاملہ ادعیہ سی تقدیمندنصرہ طرف ملوکانہ لرینہ دوستانہ اعلام اولنورکہ بوندن اقدم سلفمز واقربامزدن اولوب ذکری خیر ایلہ یاد اولنان متوفی اون ایکنجی قارولوش ا-وج قرالک دولت علیہ عثمانیہ باقی قالان دینہ دائر دوستانہ مبدول بیوریلان مساعده خسروانہ لرندن بوداعیلری ممنون ومحظوظ اولمدمدروبو بایدہ علام واضحہ ایلہ اظهار بیوریلان مصافاتک وجوہیہ تشکرین ایدوب طرف داعیلرندن دخی مصافات وموالاتہ لایق اولدوغی وجہ اوزرہ خصوص مزبور بران اول حصول پذیر اولق ارزوسیلہ طرفینہ اسہل ومقبول کوریلان حسن صورتہ مبادرت وحصولہ کلک ایچون بلا عوق وتأخیر اتخاذ اولنان اسبابہ مباشرت اولنوب دونماترک ضابطاندن رغبتلو ہندریقوا کڈسل نام ضابطمزی یتش ایکی پارہ طوب ولوازم سائرہ ایلہ دونامش بر قطعہ جنک قالیونی واوتوز بیک توفنکدن اون بیک حربہ لی توفنک تعہد اولندینی اوزرہ دردوات علیہ لرینہ تبلیغ وتسليم ایلک اوزرہ تعیین وارسال ایلشزدر وقصور قالان بکرمی عدد توفنک حربہ لریلہ تدارک وبر کون اول ایصال وتسیر اولنمستہ سمی واهتمامز درکار وبودفعہ ارسال اولنان مهمات ایلہ جناب ملوکانہ لرینہ طوجدن افراغ اولنمش الی عدد طوب وهرطوبک بوزر پارہ کلہ سی ویوز عدد حجرہ کلہ لری ایلہ بر قطعہ ہاون طوبی خاکپای سلطنلرینہ بوداعیلرندن اهدا وارسال اولنوب جایکیر درونمز اولان خلوص وصدائقہ بناء قرین قبول خسروانہ لری بیورلق مأمولدر وبویکی دولت ورعایاسی پینندہ مدت مدیدہ دن بروصرعات اولنان دوستانق بلاخلل حفظ وانا فانا نشوونما وتقویت ویرلہ سیچون طرفزدن علام واضحہ ایلہ مناسب اولان وقتہ اثبات وبیان اولنقی ارزوسندہ اولدوغمز اجلدن بوندن بویلہ مافی الضمیر اولانی صدق ایلہ اظهار ایچون ارباب استشارہ مزدن اولوب بوندن اقدم استانہ سعادت لرینہ ارسال وحالا مکث ایدن رغبتلو معتمد بارون قارولوش خوبکین وادوار قارلسون نام مصلحتگذار لریمزی اورتہ ایلچیلک رتبہ سیلہ امتیاز ایلشزدر . ایلچیان مرقومان داعیلری بوآنہ دکن الطاف پادشاہانہ لریلہ فخریاب اولدقلری اوزرہ بعدالیوم دخی حضور ہایون شہنشاہ لرینہ رومالہ اذن ورخصت خسروانہ لری بیدریغ ودولت علیہ لریلہ میانہ دہ ثابت واستوار اولان مصافات وموالانک ہر حالہ مرعی ومعبر طوبلہ سندہ اولان نیت وعزیمتمزی وبوداعیلرندن اولق اوزرہ خاکپای دولترینہ ایراد

ایلدکلی کلماتہ اعتماد کلی بیورملری مأمول وملحوظمزدو . باقی جناب هایون شهنشاهیلی طول عمرو شوکت وسعادت برله کامیاب اولملری درکاه ذوالجلالدين نیاز اولنور . ولادت حضرت عیسیٰ نیک بیک یدیوز اوتوز سکز سنه سنده ماه اغستوسک اون یدیجی کوننده مقر حکومتز اولان استوقولم شهرنده تحریر اولنشدرد (۱) .

اسوج قرالی بونامه ایله برابر پادشاهه هدیه اولاروق طونج طوبلر ، کلهلر ، برده هاون طوبی کوندردی . فقط بوهدیه لرك استانبوله قدر کتیرله سی ممکن اولامادی . اسوجیا قالیونی سبته بوغازنده قضایه اوغرادی . بونک یرینه (پاتریوطلا) اسمنده دیکر برقالیون کوندرلدی . بوقالیونده اون بیک تفنک واردی . بوتفنکلر جبه خانة عامرہ یه تسلیم ایدلدی . متباقی اون طقوز بیک تفنک ایچون استانبوله کی اسوج مرخصلرندن تمسک آلدی ، دمبر باش شارلک بورجنه محسوباً ویردیکی سندلر اسوج قرالنه اعاده اولوندی . برنجی فرهدریقک ارزوسی وجه ایله حویکن ایله قارلسونک اورته ایلچیلک عنوانلری باب عالیدن تصدیق ایدلدی . سلطان محمود خان اول اسوج ایله مناسباتک غایت صمیمانه اولمانسه اعتنا ایدیوردی . باب عالینک مقصدی روسیه یه قارشى اسوجله اتفاق ایتمک ، عثمانیلرک ازی دشمنلرینک استیلا سیاستلرینه خاتمہ چکمکدی . محمود خان اول اسوج قرالنه کوندردیکی نامه هایونده بوصمیمیتتی پک نازکانه جمله لره احساس ایدیوردی :

« رکاب هایوندن اسوج قرالنه نامه هایون مسوده سیدر .

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح
جواهر الطایفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار وصاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج قرالی وغوط وواندال واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردرقوش

(۱) عین مألده بر مکتوبده صدر اعظم عوض محمد پاشایه یازلشدر ، دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۵۱۰

ختماء عواقبہ بالخیر والرشاد واحسن الیہ سبیل الصواب والسداد تویح رفیع
 هایون واصل اولیجق معلوم اولاکہ مقدا طرفکزدن مقام صدارت عظمیٰ بہ
 ارسال اولنوب حالا استانہ سعادتمزده مکث واقامت اوزره اولان مصلحتگذار
 بکزادہ لر وساطتلیہ عرض اولنان مکتوب مودت اسلوبکز ناطق اولدینی کیفیات
 معاملہ دوستانہ و ارادہ خیر خراہانہ کزہ دال اولنھدن ناشی حظ موفور حاصل
 اولشد . فی الحقیقہ دولت ابد مدتزہ عائد اولان اقبال وسعدت وفائدہ ومنفعت
 اسوج دولتنہ دخی راجع وساری اولہجنی ظاہر وھمجوار اولان دشمنلرک برینہ
 اعتماد اولتیق مراسم حزم واحتیاطہ منافی ومنفایر اولقدنشاشی طرفینک خیر ومنفعتتہ
 مؤدی خصوصاتک بران اقدم تمسیت وآماندہ نیجہ منافع وفوائد ملحوظ ایدوکی
 اشکار اولغلہ طرفینک خواہشی اوزره درمیان اولان خصوصک مقتضای وقت
 وحالہ انسب اولدینی وجہلہ تمہید وتمشیتہ موقوف اولان حالات صدر اعظم
 وسردار اکرم طرفندن فرستادہ قلنان مکتوب مصحوبہ مفصلاً ذکر وتحریر
 قلنوب بعدازین اسوج دولتی ایلہ مقصود اولان دوستلغک تأکید واستحکمانہ
 سمی مالا کلام اولنہ جنی جنابلرینک دخی معلوملری اولغلہ تفصیل ویباندن مستغنیدر .
 بوندن بشقہ بوائنادہ دخی رکاب هایونمزہ ارسال اولنان نامہ دوستی علامہ کزک
 ترجمہ وخلاصہ مضمونی قدوة الامراء الملة المسيحيہ مومی الیہما حوپکن وقارلسون
 نام بکزادہ لرکز وساطتلیہ دآب دربرین وقاعدہ پیشین اوزره عرض وتقدیم اولنوب
 مضمون نامہ دن مستفاد اولان دوستانہ ومجبانہ تحریر اتدن ومومی الیہما بکزادہ لر یکزی
 اورتہ ایلجیلک ربہ سی ایلہ ممتاز ایلدیککزدن حظ اولتیق حسیلہ بروجہ محرر
 میانہ درکار وثابت اولان دوستلغک ترقی وازدیادینہ باعث وبادی اولتیق ایچون
 التماس دوستانہ لری اوزره طرف دولت علیہ مزدن بکزادگان مومی الیہما بہ اورتہ
 ایلجیلک مراسمی اجرا وتمیم اولنوب وقرال سابق متوفی اون ایکنجی قارولوش
 قرالک دولت علیہ مزہ اولان دینی مقابلی ایصال وتسلیمی بابتہ مقدا بالالتماس
 قرار دادہ اولوب صورت ویرلدیکی اوزره ارسال اولنان یتمش ایکی بارہ طوب
 چکر برقطعہ دونامش قالیون استانہ سعادتمزہ بادبانکشای عزیمت ایکن سبتہ
 بوغازی نام محللہ باذن جناب پروردکار صدمہ امواج قضایہ دوچار اولغلہ
 پآریوت نامندہ وارد اولان دیگر برقطعہ قالیونکزی درونندہ اولان اشیا ایلہ
 دولت علیہ مز طرفندن ذکر اولنان قالیونہ بدل مربوط مراسی قبول قلنوب
 وتسلیمی موعود اولان اونوز بیک حربہ لی تفنکدن دخی بودفعہ اون بر بیک تفنک
 ایلجیان مومی الیہما طرفلرندن تسلیم جبہ خانہ عامرہ مز اولقلہ قصور اقتضا ایدن
 اون طقوز بیک حربہ لی تفنکر بوندن بویلہ تسلیم اولتیق ایچون ایلجیان مومی الیہما
 کندو طرفلرندن تمسک ویرمک شرطیلہ متوفی قرال مشارالیک در علیہ مز دہ

ابدکلری کلماتہ اعتماد کلی بیورملری مأمول وملحوظمزدو . باقی جناب هایون شهنشاهیلمری طول عمرو شوکت وسعادت برله کامیاب اولملری درکاه ذوالجلالاندن نیاز اولنور . ولادت حضرت عیسیٰ نیک بیک یدییوز اوتوز سکز سنه سنده ماه اغستوسک اون یدنجی کوننده مقرر حکومتی اولان استوقولم شهرنده تحریر اولمشدر « (i) .

اسوج قرالی بونامه ایله برابر پادشاهه هدیه اولارق طونج طوبلر ، کلرلر ، برده هاون طوبی کوندردی . فقط بوهدیه لریک استانبوله قدر کتیرلهسی ممکن اولامادی . اسوجیا قالیونی سبته بوغازنده قضایه اوغرادی . بونک یرینه (پارتییوطلا) اسمنده دیکر برقالیون کوندردی . بوقالیونده اون بیک تفنک واردی . بوتفنکلر جه خانه عامرہ یه تسلیم ایدلدی . متباقی اون طقوز بیک تفنک ایچون استانبوله کی اسوج مرخصلرندن تمسک آلدی ، دمبر باش شارلک بورجه محسوباً ویردیکی سندلر اسوج قرالنه اعاده اولوندی . برنجی فرہ دریقک ارزوسی وجه ایله حویکن ایله قارلسونک اورته ایلچیلک عنوانلری باب عالیدن تصدیق ایدلدی . سلطان محمود خان اول اسوج ایله مناسباتک غایت صمیمانه اولماسنه اعتنا ایدیوردی . باب عالینک مقصدی روسیه یه قارشى اسوجله اتفاق ایتمک ، عثمانیلرک ازی دشمنلرینک استیلا سیاستلرینه خاتمہ چکمکدی . محمود خان اول اسوج قرالنه کوندردیکی نامه هایونده بوصمیمیتنی بک نازکانه جمله لرله احساس ایدیوردی :

« رکاب هایوندن اسوج قرالنه نامه هایون مسوده سیدر .

افتخار الامراء العظام العیسویه مختار الکبراء الفخام المسیحیه مصلح مصالح
جواهر الطایفة النصرانیه صاحب اذیال الحشمة والوقار وصاحب دلائل المجد والاعتبار
اسوج قرالی وغوط وواندال واکا تابع نیجه ولایتلرک حکمداری فردرقوش

(۱) عین مآلده بر مکتوبده صدر اعظم عوض محمد پاشایه یازمشدر ، دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۷ ، ص ۵۱۰

نوم عواقبه دحیر و ابرشاد و حسن ایه صلیب و اسدک بوقیع رجب
 اول و حسن ابریشی معلوم بود که قصد هرگز کردن مقام سعادت عشق
 اول و انبواب عالی استثناء سعادت زده عکس و وقت ابرزه اول مصححان
 اگر دهر و ساحتی در عرض ابرائی مکتوب بودند سوگند فاعق ابریشی بعبت
 نامه دوستی و ابرائی جز در راه کرده دل بوقسن فنی خط عروج حاصل
 و شمر - فی حقیقه دوت در ستره عالم اول نقل و سعادت و وقت معلومست
 سوح دوتی دخی زحج و ساری ابریحی ظاهر و ظهور اول دشمنیک تریه
 تندی اوشق مرسم حرم و حقیقه مدق و سایر اوقسنشی عرفینک حیرت مصلحت
 مؤدی خصوصاً تنان اقمه تثبیت و نامده آنچه مانع و عیوفاً معوض میوک
 شکر بوجه عرفینک حیرتی ابرزه در میان اول خصوصاً شکستی وقت
 و چه انس ابریشی و چه نمیه و تثبیت عوقوف ابران حالات صبر عظم
 و بردار کرده هر دهن و ستمانه قنن مکتوب معلومه مصللاً ذکر و تجریر
 قنن حدیث سوح دوتی به خصوص اولان دوستک آیه و مستحکمه
 می مالا کلام بونه می حدیثی که دخی صومری اوجه قصص و بیان من مستحکم
 و من شقه بوشاده دخی زکب می ابرزه اول اولان نامه دوستی علامه ترک
 زجه و حلامه خصوصاً نمیه لامر نامه سبجه موی به حویکی و قارسون
 ده کز دهر کر و ساحتی در ستره ابرزه ابریشی ابرزه عرفینک و قنن
 مضمون و معنی مکتوب اولان دوستی و نمیه تجریر ابران موی به مکر تهر مکر
 ابرزه بیچیک زبانی به مختار به یک کز کردن خط اوشق حسیه بروجه محرم
 برآمده در کار وقت اولان دوستک ترقی و زنده دینه دعت و مدق و حق چون
 تنان دوستی ابرزه طرف دوت عیبه مزدن مکر دکان موی به ابرزه
 بیچیک مرسمی حر و تهم و نون و قران سبقت متوفی و سبقتی قرووش
 فزاک دوت عیبه مره اولان دخی ضعیف وصال و نسبی نامه قصد در آن تنان
 فزادده نون صورت و بریدی ابرزه اولان نقش ایکی ابره صوب
 جکر برقصه دونه نش قیون ستمانه سعادت زده دده کشای عربت یکن سه
 بوغزی نام مجله بدن حد پروردگار صلوات موح قصه دوچار و چه
 ابرون نامه وارد اولان دیگر برقصه قیون کشی در نامه اولان سبقت به
 دوت عیبه مره در حسن ذکر و ان قیون من مربوط مرسمی قنن قنن
 و نسبی موعود اولان و تهر یک حره من حکمن دخی بودصه و نر سبقت
 ایچین موی به طریقتی تنان حقیقه عامه مره و نقله قصور قصد بیان
 اول مقنوز یک حره من مکر و من به تسلیم اوشق چون بیچین موی به
 کندو طریقتی تنان و برکت شرطه متوفی قران مختار یک در عیبه مره

محفوظ اولان تمسکری جناب حشمت نصا بلرینہ کوندردیک کوندردیک خصوصاً التماس واستدعا ایتملر بله مقتضای شیمه کرمه سلطنت سنیہ من ارزوه مدت وافرہ دن برو اسوج دولتی ایله دولت علیہ من بیندہ جاری اولان دوستانہ معاملات وصرعی و معتبر طوتیلان صادقانه مصافقہ بناءً بوکونه موادده ارباب صرف و تجارت بیندہ درکار اولان اخذ و اعطا مراسمہ رعایت مثللو حرکت ایکدی دولیک دخی شان و عنوانہ شایان حالتلردن اولغله ذکر اولنان قلیونہ بدل قالیون مرقومک دخی قبولی نیازندہ اولمامش اولسه لر ایلیجیان مومی الہامیہ دولت علیہ من طرفندن بو بایدہ بوکونه نسنه ایراد و تکلیف اولنمہ جنی ظاهر و بیدیدار اولدوغندن باشقہ بروجه محرر اشیای مرقومہ و قالیون مذکور دخی میانہ اولان دوستلق مقتضاسنجہ مجرد جناب بلرینک ہدیہ بیہ کز مثابہ سنندہ قبول اولغله متوفی قرال مشار الہیک تمسکری صوب مودت دستانکزه ارسال و تسیر و برمنوال محرر کرک دوستانہ عقد و تمہیدی التماسندہ اولدوغکز خصوصات مرقومہ تک قواعد دول اوزوہ عقد و تمہیدینہ و کرک استدعا اولندیغی اوزوہ بو خصوصک تمہیدتہ مساعدہ ہایونمزہ بذول و ارزانی قلندیغین مشعر اشبو نامہ ہایون ملاطفت مقرونمز تحریر و املا و طرفکزه عودت ایتدیریلان بکزادہ کز وساطتیلہ تسیر و اسرا قلنمشدر . ان شالمولی لدی الوصول کیفیات مرسومہ معلوم حشمت مابلری اولدقده بوندن بویله دخی طرفیندن درکار اولان دوستی و مصافقہ تزیاید واستقراری و مراد اولنان وجہلہ اقتضاسی وقت حالہ کورہ ثمرہ سی اظہارینہ دائر خصوصلردہ ملحوظ اولان دوستانہ حرکت و ہمہمات ظہوری مأمول خسروانہ من اولغله شرایط محبت و موالات طرفکزدن صیانت اولندقہ سنجہ مرضیہ اجداد نظام و دیدنہ حسنہ اسلاف کرامز اولان سلطنت سنیہ من دن دخی صرعی و معتبر قلنمسی امر محقق و مقرر ایدوکی معلوم کز اولہ . والسلام علی من اتبع الہدی . و اخرم ۱۱۵۲ (۱) .

باب عالی بونامہ ہایونی کوندردیکی کچی اون ایکدی شارلک استانیولدمہ محفوظ سندلری دہ اسوج مأمورینہ تسلیم ایدلدی . مأمور سلیز یادن کچرکن تلف ایدلدی ، زدندہ موجود سندلر ایله سائر اوراق بو ائنادہ غائب اولدی . بو حادثہ اسوجہ تأثری موجب اولدی . حتی قرال فرہ دریق بو تأثرینی سلطان محمودخان اولہ کوندردیکی بر مکتوبدہ بوتون صمیمیتی ایله بیان ایتدی . مع مافیہ قرالک ارزو ایتدیکی مسئلہ ، تجارت

• معاهده سنک بر آن اول عقدی ایدی . باب عالی قرالک بو ارزوسنی تأمین ایچون مذاکره اجراسنه مساعده ایتدی . عین زمانده اون ایکی شارلک بورجه مقابل ویریلن تفنکاردن متباقی اون بیک تفنککده سریعاً ارسالی طلب ایلدی . اسوج قرالی بوتفنککله بر سنهیه قدر استانبوله کوندریله جکئی وعد ایتدی . قرال فرهدریقک بومسئله لره دائر سلطان محمود خان اوله وصدر اعظمه کوندردیکی مکتوبلر بروجه آتی ایدی :

« رکاب هایون شهریاری به اسوج قرالندن کلان نامه نك ترجمه سیدر . فی ۱۶ ش ۱۱۰۲

مکه مکرمه ومدینه منوره و قدس شریف و بلاد ثلاثه معظمه یعنی ادرنه و بروسه و قسطنطنیه و بلاد سائر دن شام و بغداد و مصر قاهره و بالجه عربستان و حلب و عراق عجم و موصل و وان و دیاربکر و کردستان و کورجستان و ارزن الروم و سیواس و ادنه و قره مان و مغرب و حبش و تونس و جزایر و طربلس غرب واق دکز و قره دکز و بالجه اناتولی و روم ایلی و بوجاق و تاتارستان و نوغای و قیچاق و افلاق و بغداد و سائر نجه ممالک و بلدانک سلطان معدلت عنوانی شوکتلو عظمه تلو قدرتلو پادشاه ال عثمان سلطان محمود خان بن سلطان مصطفی خان بن سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک طرف هایون پادشاهانه لرینه بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج و غوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاندغراونک برنجی و نواحی سائر نك حکمداری ایز طرف داعیلرندن عرض خلوص و محبت برله ادعیه لایقه و ائنیه فایقه ابلاغند نصکره مجانه انها و اعلام اولنورکه بوندن اقدام معتمدلر مژدن لیبرارونده سائلارده نام بکرزاده مزیدیه فرستاده بیوریلان نامه هایون شوکت مقمر نلرینک اطراف و اکنافدن طرفزه اخبار اولندوغی اوزره مأموریت مرقومه ایله استانه سعادت اشیانه لرندن عودتنده اثنای راهده سلزیا مملکتنده اخذ و هلاکی و مأموریتی مشعر کاغد لرینک غضب و غارتی وقوعندن ناشی طرف داعیلرینه عدم وصولی اگرچه باعث اندیشه و الم اولوب ولکن در دولت علیه لرنده اقامت اوزره اولان ارباب استشاره مژدن لیبرارون حویکن و کشتی زاده لر مژدن قارلسون نام ایلیچلریمز بنده لرندن لیبرارون باکر و اسوج دولتی حقنده حسن توجهات پادشاهانه لری نمایان و ما بنده جاری اولان مصافات و موالاتک تشبید و استمرارینه و یوماً فیوماً تزیاد و استقرارینه حسن نیت و عزیمتلی درکار ازلدینی قلب صداقت مشحون زده جایکیر اولغله فوق الغایه ممنون و محظوظلر اولمشدر و علی الخصوص

طرف دولت علیه لرینه متوفی اون ایکشهی قارولوش نام اسوج قرالی دینک اداسی خصوصنده سهولته مساعده ملوکانه لری مبدول و طرفزدن ایصال و تسیری مقدا قرار داده اولوب سنه سابعده سبته بوغازی قرینده غادش نام محله قضارا ضایع اولان اسوجیا تسمیه اولنور سفینه نك یرینه دین صرقومک اداسیچون پاتریوطه اسمیله مسمی دیگر سفینه من دروننده اولان بعض اشیای موجوده ایله طرف دولت علیه لرندن قبولنه مساعده برله داعیلری حقنده ظهوره کلان حسن همت پادشاهانه لرندن و مارالذکر بارون لیبرده سانقلاره نام بکزاده مزک یدینه دفع اولنوب نیجه علایم واضحه لرندن و جوهیله ممنون و محبوب اولدیغیز لاریب و اشتباهدر و دولت علیه ابدیوندرلیله قرالغمز بیننده روابط مصافحات ثابت اولدوغنه بناء طرفیندن بسط و تمهیدی مستلزم معاهده و اتفاقات انعقاد و اتمامنه طرف دولت علیه لرندن مأمور مخصلر ایله مکالمه و مذاکره ایچون سالف البیان ارباب استشاره مزدن لیبر بارون خوپکن و کشی زاده لر مزدن قارلشون نام ایلیچیریمز داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مخص تعیین اولنلری لازمه امور دن اولدینی طرف داعیلرینه فرستاده قلنان نامه ملوکانه لرنده اشعار و افهام بیورلدیغنه بناء بوکونه خیرلو و طرفینک منافع عظیمه سی مشتمل اولان مصلحتک آتام و اکلانه خلوص درون ایله خواهش و ارزومزی اثبات و بیان ایچون اشبو مصلحت خیر انجامک دولت علیه نك مخصلر یله معاً عقد و تمهیده و تکمیلی باینده ترضیع اوقات ایتمکسزین ایلیچیان صرقومان داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مخص تعیین اولنلشدردر . باقی مصلحت مرقومه نك طرفینه خیرلو اولان خانه سیله قریباً حصولی میسر و جناب هایون پادشاهانه لری سریر سلطنت سنیه لرنده دائم و برقرار اولملری درگاه ذوالجلال دن مرقو و متنی در . میلاد حضرت عیسی نك بیک یدیبوز اوتوز طغوز سنه سنده ماه تموزک اون التنجی کوننده مقر حکومتز اولان استوحلم نام محله تحریر اولنلشدر « (۱)

« دولتلو عنایتلو وزیر اعظم حضرت لرینه اسوج قرالندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر . ۲۶ ش ۱۱۵۲

بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج وغوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاند غراویانک پرنجی و نواحی ساثره نك حکمداری یزد دولت علیه عثمانیه نك وزیر اعظمی اولان دولتو سعادتلو دوستمز حضرت لرینک حضور سعادت لرینه طرفزدن عرض خلوص و مودت

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نومرو ۶ ، ص ۵۳۴

ابلاغند نصرکہ دوستانہ انہا اولنورکہ بوندن اقدام حین عودتندہ قضایہ مصادف و ہلاک اولان لبربارون دہ سائقلا و نام معتمد مزک یدیلہ فرستادہ قلنان مکتوب مودت اسلوبلرینک ارباب استشارہ مزدن اولوب استانہ سعادتمہ مقیم لبربارون حویکن و کشتی زادہ لر مزدن قارلشون نام ایلیچلیریز داعیلرندن طرفزہ ورود ایدن صورتندن کرک دین بقیہ سنک اداسی خصوصی و کرک طرفینک فوائد عظیمہ سنی شامل اولان رابطہ معاہدہ و اتفاقک دولت علیہ دن مأمور اولان مرخصلرایلہ عقد و تمہیدی ایچون ایلیچیان مرقومان داعیلرینہ طرفزدن ارسالی مقتضی اولان رخصت نامہ مزہ دائر ایراد و اشعار بیوریلان احوال معلوم داعیلری اولوب فوق الغایہ ممنون اولمشزدر . خصوص مرقوم رگاب ہایون شہریاری بہ طرفزدن تبلیغ اولان نامہ مصادقات مشحونزدن معلوم سعادتلری بیوریلوب زیادہ تفصیل و بیانہ محتاج اولماغلہ بودغہ انحق دینک تکمیلنہ باقی قلان توفنکک بران اول تکمیل و تسیری ایچون طرفزدن تأکید اوزرہ تنبیہ اولنمغلہ انشاء تعالی بوسنہ مبارکہ دہ حربہ لرلہ اون بیک توفنک طرف دولت علیہ بہ ارسال و ایصال اولنہ جفی معلوم سعادتلری بیورلدقده جناب سعادت انصافلرندن ماہیندہ جاری اولان مضافات و موالاتک استقرار و استمرارینہ و ایکی دولتک منافعنہ شامل اولان مصلحت امورک رؤیت و تمسیتندہ بوآنہ دکن ظہورہ کلان ہم آصفانہ لری درکار ایدوکی مشہودمز اولدیغندن بوندن بویلہ دخی طرفینک دوستلنی دوام و قیامنہ و طرف دولت علیہ دن و بوداعیلرندن رخصت تامہ ایلہ تعیین اولنان مرخصلرک اقدام و اہتمامنہ و حصول مرانہ کماکان ہمت و اعانتلری و جویہلہ مأمول و ملحوظمزددر . باقی صحت و عافیت برلہ ہائم و قرار اولہ لر . ولادت حضرت عیسی نک بیک یدیوز اوتوز طقوز سنہ سنندہ ماہ تموزک اون آلتنجی کونندہ مقر حکومتہ ز اولان استوحلم نام شہردہ تخریر اولمشددر (۱) .

دمبرباش شارلک بورجی مسئلہ سی بو صورتلہ حل ایدلدی . بوتاریخدن اعتباراً دولت عثمانیہ ایلہ اسوج دولتی بیندہ مناسبات برقات دہا صمیمیت کسب ایتمش ، اسوجلہ عقد اولونان تجارت معاہدہ سی برقاچ سنہ ایچندہ روسیہ بہ قارشی بر اتفاق ایلہ نتیجہ لشمشدی .

صوک

یووک آطہ ، ۶ کانون اول ۳۳۲

طرف دولت علیه لرینه متوفی اون ایکنجه قارولوش نام اسوج قرالی دینک اداسی خصوصنده سهولته مساعده ملوکانه لری مبدول و طرفزدن ایصال و تسیری مقدا قرار داده اولوب سنه ساهنده سبته بوغازی قرینده غادش نام محله قضارا ضایع اولان اسوجیا تسمیه اولنور سفینه نك یرینه دین مرقومک اداسیچون پاتریوطه اسمیله مسمی دیگر سفینه من دروننده اولان بعض اشیای موجوده ایله طرف دولت علیه لرندن قبولنه مساعده برله داعیلری حقنده ظهوره کلان حسن همت پادشاهانه لرندن و مارالذکر بارون لیبرده ساققلاره نام بکزاده منک یدینه دفع اولنوب نیجه علایم واضحه لرندن و جوهیله ممنون و محبوب اولدیغمز لاریب و اشتباهدر و دولت علیه ابدیوندرلیله قرالغمز بیننده روابط مصافحات ثابت اولدوغنه بناء طرفیندن بسط و تمهیدی مستلزم معااهده و اتفاقک انعقاد و اتمامنه طرف دولت علیه لرندن مأمور مرخصلر ایله مکمله و مذاکره ایچون سالف البیان ارباب استشاره مندن لیبر بارون خوپکن و کشی زاده لر مندن قارلشون نام ایلیچیریمز داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مرخص تعیین اولنلری لازمه امور دن اولدینی طرف داعیلرینه فرستاده قلنان نامه ملوکانه لرنده اشعار و افهام بیورلدیغنه بناء بوکونه خیرلو و طرفینک منافع عظیمه منی مشتمل اولان مصلحتک آتام و اکلانه خلوص درون ایله خواهش و ارزومزی اثبات و بیان ایچون اشبو مصلحت خیر انجامک دولت علیه نك مرخصلر یله معاً عقد و تمهیده و تکمیلی باینده ترضیع اوقات ایتمکسزین ایلیچیان مرقومان داعیلری طرفزدن رخصت کامله ایله مرخص تعیین اولنلشدر . باقی مصلحت مرقومه نك طرفینه خیرلو اولان خاتمه سیله قریباً حصولی میسر و جناب هایون پادشاهانه لری سر بر سلطنت سنیه لرنده دائم و برقرار اوللری درگاه فوالجلالدن مرچو و متنی در . میلاد حضرت عیسی نك بیک یدیبوز اتوز طغوز سنه سنده ماه تموزک اون التنجی کونده مقر حکومتز اولان استوحلم نام محله تحریر اولنمشدر « (۱)

« دولتلو عنایتلو وزیر اعظم حضرت لرینه اسوج قرالندن کلان مکتوبک ترجمه سیدر . ۲۶ ش ۱۱۵۲

بز فریدریقوش که بلطفاه تعالی اسوج وغوت و واندال طائفه لرینک قرالی ولاند غراویانک پرنجی و نواحی ساثره نك حکمداری بز دولت علیه عثمانیه نك وزیر اعظمی اولان دولتلو سعادت اولدوستمز حضرت لرینک حضور سعادت لرینه طرفزدن عرض خلوص و مودت

(۱) دیوان هایون نامه دفتری ، نوسرو ۶ ، ص ۵۳۴

ابلاغند نصرکہ دوستانہ انہا اولنورکہ بوندن اقدم حین عودتندہ قضایہ مصادف وھلاک اولان لیربارون دہ سائقلا و نام معتمد مزک بدیلہ فرستادہ قلنان مکتوب مودت اسلوب لیرنک ارباب استشارہ مزدن اولوب استانہ سعادتدہ مقیم لیربارون حویکن وکشی زادہ لرمزدن قارلشون نام ایلیچیرمز داعیلرندن طرفزہ ورود ایدن صورتندن کرک دین بقیہ سنک اداسی خصوصی و کرک طرفینک فوائد عظیمہ سنی شامل اولان رابطہ معاہدہ و اتفاق دولت علیہ دن مأمور اولان مرخصلرایلہ عقد و تمہیدی ایچون ایلیچیان مرقومان داعیلرینہ طرفزدن ارسالی مقتضی اولان رخصت نامہ مزہ دائر ایراد و اشعار بیوریلان احوال معلوم داعیلری اولوب فوق الغایہ ممنون اولمشزدرد۔ خصوص مرقوم رگاب ہایون شہریاری بہ طرفزدن تبلیغ اولان نامہ مصادقات مشحون مزدن معلوم سعادتلری بیوریلوب زیادہ تفصیل و بیانہ محتاج اولما مغلہ بودفعہ انجق دینک تکمیلنہ باقی قلان توفنکک بران اول تکمیل و تسیری ایچون طرفزدن تأکید اوزرہ تذبیبہ اولنغلہ انشاہ تعالی بوسنہ مبارکہ دہ حربہ لرلہ اون بیک توفنک طرف دولت علیہ یہ ارسال و ایصال اولنہ جنی معلوم سعادتلری بیورلدقدہ جناب سعادت اتصاف لرندن مابیندہ جاری اولان مضافات و موالاتک استقرار و استمرارینہ وایکی دولتک منافعنہ شامل اولان مصلحت امورک رؤیت و تمشیتندہ بوآنہ دکین ظہورہ کلان ہم آصفانہ لری درکار ایدوکی مشہودمز اولدیفندن بوندن بولہ دخی طرفینک دوستلنی دوام و قیامنہ و طرف دولت علیہ دن و بوداعیلرندن رخصت نامہ ایلہ تعیین اولنان مرخصلرک اقدام و اہتمامنہ و حصول مرامنہ کماکان ہمت و اعانتلری و جویہیہ مأمول و ملحوظ زدر۔ باقی صحت و عافیت برلہ دائم و قرار اولہ لر۔ ولادت حضرت عیسی نک بیک یدیبوز اوتوز طقوز سنہ سنہ ماہ تموزک اون آلتنجی کونندہ مقرر حکومتہ ز اولان استوحلم نام شہردہ تحریر اولمشدرد (۱)۔

دمبرباش شارلک بورجی مسئلہ سی بو صورتلہ حل ایدلدی۔ بوتاریخندن اعتباراً دولت عثمانیہ ایلہ اسوج دولتی بینندہ مناسبات بركات دہا صمیمیت کسب ایتمش، اسوجلہ عقد اولونان تجارت معاہدہ سی برقاچ سنہ ایچندہ روسیہ یہ قارشی بر اتفاق ایلہ نتیجہ لشمشدی۔

صوک

بو بوک آطہ ، ۶ کانون اول ۳۳۲

فیاتی ۱۵ غروشد

LIBRARY
OF
PRINCETON UNIVERSITY

32101 073504365

AHMED RIFIQ

MEMALIK-I 'OTHMANIYYEDE

DEMIRBASH SHARL

ECAP